Poštnina plačana v gotovini.

Leto XV., št. 255

Ljubljana, torek 6. novembra 1934

Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Izkoreninjenec

L. 1932. se je Louis Adamič, po rodu z Dolenjskega, vrnil za nekaj tednov v staro domovino. Kdo in kaj je ta slovenski Američan, je dovolj znano; še preden je bil prišel v domovino, so listi prinašali cele stolpce o njegovih literarnih uspehih v Ameriki. Svojo življenjsko pot je orisal v knjigi »Smeh v džungli«, ki jo imamo v slovenskem prevodu. Že iz nje lahko posnamemo, da ta, sicer nedvomno nadarjeni pisatelj težko razločuje, kaj je resnica in kaj pesnitev. Še bolj so to pokazali spisi, v katerih je opisal svoje najnovejše vtiske iz stare domovine. Knjiga, ki jo je o tem napisal, je bila v Jugoslaviji zabranjena. Ugledna zagrebška revija, ki je štela Louisa Adamiča med svoje sodelavce in ki mu je zelo prizanesljiva, je nedavno napisala, da se tudi goreč oboževalec svobode ne bo čudil tej zaplembi, če le prečita tretji del knjige, ki se v njem Louis Adamič ne le skrajno nekritično, marveč tudi skrajno pristransko in potvorjeno dotika naših notranjih političnih razmer.

Vsi se še spominjamo, kakšno pozornost smo Slovenci posvečali temu sodelavcu ameriških magazinov. Kakšna čast, da Slovenec piše v svetovnem jeziku. Vedno je bil obdan od kroga častilcev, ki so mu povsod znali pripraviti sprejem, poln časti in poklonov. Njegovi občudovalci so — gotovo v najboljši veri in volji — dosegli, da se je na račun propagande, ki jo bo delal v Ameriki za Jugoslavijo, zastonj vozil in zabaval po vsej državi. Tudi v Zagrebu in Beogradu so ga vsled hvale, ki je šla pred njim, slovesno sprejeli. Da, ko je Adamič izrazil željo, da bi se šel poklonit pokojnemu kralju, so mu nekateri njegovi občudovalci — zopet brez dvoma v najboljši veri — izposlovali celo avdijenco. Gotovo je šlo vse to predaleč. Toda če pomislimo, kako naivno često sprejemamo pri nas tujce, se tudi Adamičevemu sprejemu ne bomo čudili in nikomur delali naknadnih očitkov. Stvar je tudi mnogo prežalostna, da bi mogla biti snov za kako gogoljevsko komedijo »Gospod iz Amerike«.

Louis Adamič se ni izkazal hvaležnega ne svojim častilcem, ne domovini. Ko je napisal knjigo o svojih potnih vtisih, se je iz prvih skoro odkrito norčeval. Hoteli so iz njega napraviti reprezentanta slovenskega svetovljanstva, on pa je jasno povedal, da nima nikakega intimnejšega odnosa ali čustvenega razmerja do svoje ožje domovine, do Slovencev; skoraj s ponosom je poudaril svoje renegatstvo.

Še bolj žalostna pa je druga stvar. Adamič je izgubil v Ameriki zadnjo trohico slovanske širokogrudnosti, ni pa se navzel anglosaškega džentlmenstva. Pri nas se je izkoreninil, tam se ni vkoreninil: tako ni doma nikjer. Tak človek nima smisla ne za rodbino, ne za domovino, ne za drugačna plemenita čustva. In res, Louis Adamič se je z viška nasmehnil svoji majhni domovini. Obenem pa je z loparjem udaril po tistih, ki so v teh težkih časih možato prevzeli še težjo odgovornost za usodo Jugoslavije. Mirno lahko trdimo, da noben angleški džentlmen, najsi bi sicer bil idejno usmerjen enako kakor Louis Adamič, ne bi v javnosti t a k o kakor on pisal o onih, ki so mu izkazovali pozornost in zaupanje. Louis Adamič je tu pokazal v večji meri psihologijo izkoreninjenega izseljenca, kakor pa kulturno višino »svetovnega« pisatelja, za kakršnega je hotel veljati pri nas.

Najhujša žalitev, ki je padla po marsejskem atentatu na Jugoslavijo in jugoslovenski narod, je morala priti od — Louisa Adamiča. Jugoslovenski tisk v Ameriki se pravkar obsežno in z ogorčenjem bavi z Adamičevim pisanjem o priliki marsejskga zločina. Louis Adamič je čutil potrebo, da pri tem obmeče z blatom naše najdražje svetinje. Čemu?

O tem si tudi naši ameriški rojaki niso na jasnem. To je skrivnost Louisa Adamiča, sotrudnika najbolj kapitalističnih magazinov in — kakor pravijo ameriški listi — novopečenega komunista. Postavimo, da je bil že l. 1932. komunist. Čemu je potem sprejemal razne ugodnosti, ki so mu jih v dobri veri nudili naši oficielni krogi, in čemu je hotel govoriti tudi s kraljem svoje domovine? Vprašanje stavimo zaman, ker vemo, da bo Louis Adamič videl v njem samo malomeščanske moralne predsodke. Čednost pisatelja in ideologa njegove vrste je prav v tem, da se z viška roga kulturnim in moralnim načelom ljudi, ki ne mislijo kakor on.

Z zadoščenjem ugotavljamo, da Adamiča odločno odklanjajo celo tisti ameriški Jugosloveni, ki v isti sapi sami priznavajo, da niso prijatelji današnje ureditve Jugoslavije. Zoper Louisa Adamiča je odločno nastopil tudi bivši dolgoletni ameriški poslanik v Beogradu, sedanji profesor univerze v New Yorku dr. John C. Prince, ki dobro pozna našo domovino in naše razmere.

Te vrstice smo napisali zato, da zaključimo poglavje o Louisu Adamiču, ki se je pri nas pričelo l. 1932. Nihče ni mislil, da bo mogoče pisati tak epilog. Toda napisal si ga je Louis Adamič sam v trenutku ko je poteptal vse, kar je nam drago, na način, ki se protivi najprimitivnejšemu pojmovanju takta in človeškega dostojanstva.

FRANCOSKI PARLAMENT PRED VAŽNO PREIZKUŠNJO

Doumergove provizorne proračunske dvanajstine in ustavna reforma so izzvale kočljive notranje-politične zapletljaje

Pariz, 5. novembra. g. Notranje-politični položaj je izredno težaven in zapleten. Predvsem je zelo negotovo ali bo vlada dobila v poslanski zbornici večino za zahtevane tri začasne proračunske dvanajstine. Na vseh koncih in krajih skušajo stvar odlagati v upanju, da se bo dala s tem preprečiti kriza. Časi nihče natanko ne ve, kako bi bilo to mogoče. Jutri v torek še ne bo nobene debate, ker je jutrišnja zborničnа seja posvečena v celoti govorom v spomin na Barthouja in Poincareja ter jugoslovenskega kralja Aleksandra. V sredo je nameraval ministrski predsednik predložiti svoje načrte za reformo ustave in zahtevati takojšnjo razpravo, da pa bi pridobil na času, je bilo sklenjeno, da se bo pr čela razprava o proračunskih dvanajstinah šele v četrtek popoldne. Medtem se bodo vršila med raznimi zborničnimi skupinami pogajanja za dosego kakršnegakoli sporazuma. Okoliščine so postale za vlado zelo negotove. Edino upanje za mirno ureditev daje dejstvo, da bi mogla imeti ostavka vlade zelo dalekosežne posledice, zaradi česar noče nihče prevzeti odgovornosti za takšen korak.

Namera ministrskega predsednika Doumerguea, da predloži parlamentu odobritev dvanajstin za prvo četrtletje prihodnje finančne poslovne dobe in da veže ta predlog z vprašanjem zaupnice, je izzvala v vsej francoski javnosti znaten odpor. Listi mu očitajo, da se vrača k starim političn m metodam, ki so v Franciji zelo osovražene. Če je bil parlament sposoben v 14 dneh spraviti pod streho ves proračun za tekočo poslovno dobo, ni potrebna niti ena dvanajstina, kaj šele tri.

Zato prevladuje v javnosti vedno bolj mnenje, da so Doumergueove politične postojanke zelo oslabele in da kljub vsem nasprotn m zatrjevanjem vladna kriza v Franciji počasi vendarle dozoreva. Predvsem nameravajo radikali zavrniti najnovejše Doumergueove predloge.

V Arrasu se je med tem vršil kongres demokratske stranke. Na njem so sprejeli Doumergueove reformne načrte, obenem pa je demokratska aliansa sklenila lojalno sodelovali z radikalnimi socialisti. Ta predlog ki ga je sprožil vodja demokratov minister Flandin, kaže na politični razvoj v Franciji v bližnji bodočnosti. Spričo tega smatrajo Flandina nekateri politični krogi tudi kot kand data za Doumergueovega naslednika.

Eden izmed najbolj informiranih francoskih poslancev Mandel je že izračunal, da bo v zbornici 320 do 330 poslancev, ki predstavljajo znatno večino glasovalo proti Doumerguеu in njegovim predlogom.

Socialistična skupina v poslanski zbornici je sklenila, da bo glasovala proti dvanajstinam in proti reformi ustave.

Ugibanje tiska o položaju

Pariz, 5. novembra. AA. Agencija Havas poroča: Predsednik vlade Doumergue je potrdil na seji ministrskega sveta svojo namero, da hoče v prav kratkem času predložiti načrt treh provizornih dvanajstin. Okoli tega načrta se bo vršila dramatska borba. Kakšen bo njen izid? Listi poslarljajo vse mogoče hipoteze, vendar je treba za presojo bodočih dogodkov počakati izida posvetovanj in pogajanj med posameznimi parlamentarnimi skupinami. Radikalni ministri so videti precej sovražni temu Doumergueovemu načrtu. Če smemo verjeti »Petit Journalu«, stoji za njimi tudi finančni minester Germain Martin, ki vidi v tem Doumergueovem načrtu zatajitev finančne politike po 6. februarju. »Petit Parisien« pa ne veruje v ministrsko krizo in misli, da se bodo člani kabineta vendarle sporazumeli in da bo vlada dobila svojo prejšnjo trdnost.

Levičarski organ »Ere Nouvelle« pripominja, da je Doumergue moder mož z velikimi parlamentarnimi izkušnjami. Zato se pač ne bo dal presenetiti. Da se pripravi na vsako eventualnost, vštevši tudi razpust zbornice, je za vsak primer sklenil zahtevati sprejetje treh provizornih dvanajstin.

»Echo de Paris« napoveduje Doumergueovo zmago. Kdo, pravi list, se bo upal prevzeti odgovornost in ga vreči? Nihče ga ne bi mogel nadomestiti!

Nasprotno poudarja »Oeuvre« v zvezi s poročilom o sprejemu predsednika poslanske zbornice pri Lebrunu, da so se konzultacije že začele. List se spušča celo v napovedi, ki se širijo v političnih krogih. Govore namreč o nekakšnem Lavalovem ministrstvu, drugi o Flandinovi vladi, tretji o Petainovem kabinetu itd.

Titulescu v Sofiji

Na povratku iz Ankare se je rumunski zunanji minister sestal v Sofiji s predsednikom vlade Georgijevim in zunanjim ministrom Batolovim

Sofija, 5. novembra. AA. Pomočnik jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Božidar Purić, šef jugoslovenske delegacije na konferenci Balkanske zveze, je prispel popoldne v spremstvu osebnega tajnika zunanjega ministra Slavka Kojića na povratku iz Ankare v Sofijo. Od Ankare oziroma od Carigrada do Sofije je potoval skupaj z rumunskim zunanjim ministrom Nikolo Titulescom, ki ostane v Sofiji 24 ur zaradi razgovorov z bolgarskim zunanjim ministrom g. Batolovim.

Titulesca in dr. Purića je v Svilengradu na bolgarsko-turški meji sprejel šef protokola Stoilov, ki ju je spremil do Sofije, kjer so ju sprejeli in pozdravili zunanji minister Kosta Batolov s svojim pomočnikom Todorjem Hristovim, dvornim svetnikom Grujevim, odpravnik poslov jugoslovenskega poslaništva Dragan Božović, jugoslovenski vojaški ataše generalštabni polkovnik Vasilije Petković in osobje poslaništva.

Po pozdravu se je rumunski zunanji minister Titulescu odpeljal v rumunsko poslaništvo, bolgarski zunanji minister Kosta Batolov in pomočnik jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Purić pa sta ostala do odhoda vlaka v živahnem razgovoru.

Titulescu se je že popoldne sestal s predsednikom bolgarske vlade Kimonom Georgijevim in z zunanjim ministrom Kosto Batolovim s katerima je razpravljal o nekaterih še nerešenih vprašanjih med Bolgarijo in Rumunijo.

V poznih večernih urah je Titulesca sprejel v avdienci kralj Boris.

„Ustvarili smo novo velesilo“

Ankara, 5. novembra. AA. Pred odhodom v Bukarešto je rumunski zunanji minister Titulescu izjavil novinarjem:

Ustvarili smo zdravo podlago za mir ne le na Balkanskem polotoku, marveč tudi za mir v sredozemski kotlini. Na drugi strani smo konsolidirali Balkansko zvezo in lahko rečemo brez pretiravanja, da smo ustvarili novo velesilo. V tem okviru bomo pospeševali medsebojne politične, gospodarske in socialne stike. S tem smo zaščitili svoje skupne interese in zavarovali neodvisnost Balkana v interesu splošnega miru.

V drugi izjavi novinarjem je Titulescu pred svojim odhodom potrdil, da Balkanska zveza ni več samo zveza varnosti, marveč politično telo s posebnimi štatuti, podpisanimi v Ankari, ki urejajo delo te zveze v splošno skupno korist.

Zastopnika agencije Havas je izjavil v Carigradu:

Mislim, da mora imeti sestanek zastopnikov Balkanske zveze v Ankari pomembne politične posledice. Na ankarskem sestanku smo vsestransko proučili vprašanje ohranitve miru. Naj se v bodoče zgodi karkoli, Balkanska zveza ve, po kakšni poti mora iti. Delali smo ne samo zase, temveč tudi za svoje sosede, kajti imeli smo že priliko naglasiti, da smatramo, da se moramo nasproti Bolgariji ponašati z isto naklonjenostjo, kakor da bi bila tudi ona podpisala sporazum.

Priprave za sredozemski pakt

Atene, 5. novembra. č. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da je dobil rumunski zunanji minister Titulescu na zadnjem sestanku zunanjih ministrov držav Balkanske zveze pooblastilo, naj se ob priliki svojega bližnjega obiska v Parizu z Lavalom podrobno dogovori tudi o Barthoujevem načrtu glede zaključitve sredozemskega pakta. Na konferenci so poudarili, da bo treba pritegniti k temu paktu tudi vse države ob Črnem morju, tako da bi se pozvali k sodelovanju še Rusija in Bolgarija.

Proces proti Matuschki v Budimpešti

Včeraj se je pričela pred kazenskim sodiščem razprava proti železniškemu atentatorju Matuschki

Budimpešta, 5. novembra. w. Dopoldne se je pričela pred sodiščem glavna razprava proti atentatorju Silvestru Matuschki, ki je povzročil pet železniških nesreč. Železniška nesreča l. 1931. je zahtevala 22 smrtnih žrtv in 14 hudo ranjenih. Kakor znano, je tedaj Matuschka povzročil, da je skočil pri Bia Torbagyju brzi vlak Dunaj-Budimpešta v prepad.

V razpravni dvorani kazenskega sodišča v Budimpešti je bilo okoli 200 oseb, med njimi 90 domačih in tujih novinarjev, mnogi znani juristi in gledališki gralci. Razpravo vodi predsednik senata Morton. Matuschko pa zagovarja dr. Leway.

Matuschka je navedel, da je bil rojen leta 1892. v Bački in da je nazadnje stanoval na Dunaju. Razen madžaršèine razume tudi nekaj nemščine in slovaščine. Po ugotovitvi personalij in prečitanju obtožnice, se je začelo zasliševanje obtoženca Matuschka priznava, da je kriv, in obžaluje dejanje, ki ga je izvršil pod neizogibn m pritiskom. Med zasliševanjem so se mu tresle ustnice in si je skoraj neprestano mel roke. Svoje odgovore je začenjal običajno z uvodom: »Rotim visoko sodišče«. Vsebina več ur trajajočih odgovorov in vprašani je v kratkem naslednja:

Matuschka poudarja, da je ravnal pod pritiskom, ki so ga izvajale nekatere osebe, in sicer 5 Leonov, ki niso duhovi, temveč ljudje iz mesa in krvi. Na vprašanje, kdo je prvi Leon, je Matuschka izjavil, da je papež Leon XIII. Na opozorilo predsednika je izpremenil to izjavo, da je bil prvi Leon neki šolski tovariš, ki ga je pripravil do prvega zločina. Kakšen je bil ta zločin, ni hotel povedati. Nato je našteval ostale štiri Leone. Drugi Leon je bil iz Budimpešte, neki dalekovidec in hipnotizer. Ta mu je dejal, da je pameten dečko in da bo postal še slaven človek. Matuschka je pripovedoval o tretjem Leonu, ki ga je našel v vasi Mezötur, in o četrtem Leonu, ki je bil baje neki Dunajčan Schabensky. Osebnosti petega Leona Matuschka ni mogel več popisati, ker ga je predsednik prekinil z vprašanjem, kateri Leon ga je zavedel do železniškega atentata, in s tem načel pravi predmet obtožnice. Kot duševnega krivca je Matuschka navedel Leona iz Budimpešte, nato pa je pripovedoval dališo zgodbo, kako je tega Leona večkrat srečal, dokler mu ni končno l. 1930 naročil, naj izvrši železniški atentat. Predsednik je večkrat prekinil obtoženca in ga opozoril, da sodišče ni mesto za fantastična predavanja. Matuschka je povzdignil nato glas, udaril s pestjo ob mizo in izjavil, da hoče govoriti samo čisto resnico. Na poziv predsednika, naj čuva avtoriteto sodišča, je izjavil, da to rad stori, dasi na mizi ne vidi razpela. Pri tem je poudarjal svoja globoka verska čuvstva in ponavljal, kako zelo mu je žal dejanja in sicer ne toliko atentata, kakor predvsem mučenikov, ki jih je zahteval.

Gömbösova misija na Dunaju in v Rimu

Obupni Gömbösovi napori, da bi našel novo podporo za diskreditirano madžarsko revizionistično politiko

Dunaj, 5. novembra. d. Madžarski ministrski predsednik Gömbös je prispel včeraj opoldne na poti v Rim na Dunaj, odkoder se je odpeljal dalje ob 10. zvečer. Kakor trdijo listi, njegov obisk na Dunaju ni bil samo vljudnostnega značaja in ni bil samo omejen na poudarek starih odnošajev obeh sosednih držav. Gömbös je imel razgovore z zveznim kancelarjem Schuschniggom ter z zunanjim ministrom Berger-Waldeneggom. Sprejel ga je tudi zvezni predsednik Miklas, zvečer pa je posetil pred odhodom v Rim tudi podkancelarja Starhemberga.

Uradno objavljajo, da je Gömbös samo vrnil obisk avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schuschnigga v Segedinu ter Budimpešti in da je imel priliko z dr. Schuschniggom in dr. Berger-Waldeneggom proučiti podrobno splošni politični položaj in posebej gospodarska vprašanja, ki zanimajo Avstrijo in Madžarsko. Govorili so tudi o ureditvi medsebojnih kulturnih odnošajev, ki jo je pred kratkim predlagala madžarska vlada, ker je očitno, da se da tudi na tem polju doseči še večja okrepitev tesnih zvez, obstoječih med obema sosednima državama.

Italijanski tisk o obisku

Rim, 5. novembra w. Na poti z Dunaja v Rim je opoldne madžarski ministrski predsednik Gömbös prispel v Benetke in po kratkem postanku odpotoval dalje. Njegovemu obisku v Rimu posveča »Giornale d' Italia« kratek komentar, v katerem med drugim poudarja, da so rimski protokoli, ki urejajo odnošaje med Italijo in Madžarsko, v celoti v veljavi in da prav oni dopuščajo možnost poglobitve medsebojnih interesov. Pogoj za izpolnjevanje protokolov je skupna volja obeh držav, da bosta v zaupnem sodelovanju čuvali svoje interese ter na ta način v važnem odseku Evrope pomagali vzdrževati mir. Ostali listi se omejujejo na kratka poročila o dunajskem bivanju Gömbösa.

Gömbös bo obiskal tudi papeža

Budimpešta, 5. novembra. g. Kakor poročajo iz Rima, bo imel Gömbös prvi razgovor z Mussolinijem v teku jutrišnjega dneva. V sredo dopoldne bo obiskal papeža, popoldne pa bo imel drugi razgovor z Mussolinijem. Doslej še ni določeno, ali se vrne v Budimpešto že v sredo zvečer ali šele v četrtek zjutraj.

Madžarski revizionizem

Pariz, 5. novembra. g. V diplomatskih in političnih krogih zbuja Gömbösovo potovanje v Rim nenavadno zanimanje, ker so vsi na jasnem, da je tudi to potovanje, kakor je bilo potovanje v Varšavo, posvečeno revizionistični ideji. O uspehu teh Gömbösovih prizadevanj so glede na pogajanja, ki tečejo za zbližanje med Italijo in Francijo, vsekakor precej v dvomih. Značilno za presojo političnega delovanja, ki ga je Gömbös razvil v zadnjem času, je svarilno razmotrivanje »Tempsa«, ki pravi med drugim, da prevladuje včasih vtis, da hoče Madžarska po poljskem vzorcu voditi politiko, ločeno od vsake mednarodne solidarnosti, ki naj bi bila osredotočena izključno v obrambi njenih nacionalnih interesov. Toda v Budimpešti naj vedo, da bi morala v sedanjih nemirnih časih vlada, ki bi se zavedala odgovornosti, računati s tem, da bi moglo revizionistično vprašanje izzvati nevarne zapletljaje.

Ali bo Mussolini izpregledal

Pariz, 5. novembra. AA. V listu »Echo de Paris« piše Pertinax med drugim:

Razgovor Gömbösa in Mussolinija v Rimu bo velikega pomena. Mirno smemo reči, da bo od njega v glavnem odvisna tudi francosko-italijanska sprava. Saj Francija ne more doseči z Italijo nikakega političnega sporazuma, dokler bo Italija v slabih odnošajih z Malo antanto, zlasti z Jugoslavijo. Italijansko-jugoslovenski modus vivendi je razumljiv in možen le tedaj, če rimska diplomacija ne bo več favorizirala revizionističnih teženj Madžarske in če se ne bo zavzemala za revizijo teritorialnih klavzul mirovnih pogodb.

Na drugi strani pa Francija ne more odbiti zahteve Male antante in Balkanske zveze, da se mora popolnoma razčistiti vloga, ki so jo igrali madžarski uradniki in častniki pri zaroti zoper kralja Aleksandra I., kar pomeni, da se francosko-italijanski razgovori ne morejo uspešno zaključiti, dokler bo Mussolini ščitil vojaške instruktorje iz taborišča Janke puszte. Svoja izvajanja zaključuje Pertinax: Ali bo Mussolini vendar že izpreviděl, da se v Podunavju ne more napraviti ničesar solidnega in varnega brez sodelovanja Italije in Male antante? Ali bo predsednik italijanske vlade vendar že izpreviděl da ni mogoče premakniti niti enega obmejnega količka, ne da bi nastala nevarnost za mir na kontinentu?

Odklonjeno Gömbösovo posredovanje v Berlinu

Berlin, 5. novembra č. Tukajšnji merodajni politični krogi zatrjujejo, da je nameraval madžarski ministrski predsednik Gömbös pred svojim odhodom v Rim priti tudi v Berlin in ponuditi nemški vladi svoje posredovanje v italijansko - nemškem sporu. V ta namen so se že pričeli diplomatski razgovori, ki naj bi sondirali teren za Gömbösov obisk pri nemškem zunanjem ministru. Zaradi poslednjih dogodkov in izoliranosti Madžarske pa je nemška vlada izrazila željo, da trenutno ne bi rada sprejela v goste madžarskega ministrskega predsednika, posebno pa ne njegovega posredovanja v Rimu.

Volitve v Ameriki

Washington, 5. novembra. AA. Jutri bo ameriški narod obnovil poslansko zbornico in izbral 435 poslancev. Dosedanja zbornica je štela 313 demokratov, 113 republikancev, 5 kmetskih zastopnikov, 4 mesta pa so bila prazna.

Nadalje bo ameriški narod jutri obnovil tretjino senata in izvolil 32 senatorjev. Doslej je senat štel 60 demokratov, 35 republikancev in enega kmečkega zastopnika.

Ameriški narod bo jutri volil tudi 33 guvernerjev izmed 48, v 48 državah pa bo obenem izvolil svoje pokrajinske zbore.

Vse kaže, da bo zmagal Roosevelt, ki se opira na demokratsko stranko.

Simon o varnostnih ukrepih v Posaarju

London, 5. novembra. AA. Zunanji minister John Simon je izjavil v spodnji zbornici, da mu je sporočil nemški poslanik, da ni Nemčija nikdar nameravala z vojaško silo vdreti v Posaarje in da je sklenila prepovedati na dan plebiscita vse manifestacije napadalnih oddelkov in nošenje uniform na področju 25 milj od Posaarja. Tudi francoski poslanik mu je sporočil ukrepe, ki jih je izdala Francija zastran Posaarja in ki so zgoli preventivnega značaja. Simon je opozoril, da sme posaarska vladna komisija v potrebi poklicati na pomoč čete, ki se nahajajo v bližini posaarske meje. Svoja pojasnila je zaključil, da ni bilo nikdar govora o tem, da bi poslala Velika Britanija svoje čete v Posaarje.

Sklicanje predsedništva razorožitvene konference

Ženeva, 5. novembra. w. Kakor poroča tajništvo Društva narodov, so bila danes odposlana oficielna vabila za prihodnje zasedanje predsedništva razorožitvene konference. Predsednik konference Henderson ga sklicuje za prve dni izrednega zasedanja Društva narodov, ki se bo pričelo dne 20. t. m. v Ženevi.

Dr. Joža Bohinjec:

Nujna zdravstvena naloga

Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo pravilnik o oskrbninah za zdravljenje v državnih bolnicah. V pravilniku pride do vidnega izraza težnja, **omogočiti in olajšati zdravljenje tudi revnim in manj premožnim slojem naroda.** Gospodarska kriza resno ogroža tudi zdravje naroda, ker obubožani narod nima možnosti, da bi iskal pomoči zdravnika. Pri nas zdravstvene razmere že itak niso najugodnejše, v nekaterih krajih, kjer sta doma najizrazitejša beda in pomanjkanje, pa so kar žalostne. Četudi smo v novi državi na zdravstvenem polju zelo mnogo ustvarili, smo še vedno ustvarili mnogo premalo, da bi zdravstveno stanje naroda dvignili na dostojno kulturno višino. Tega dejstva ne smemo tajiti in nas ga ni treba biti sram, ker so tako stanje zakrivili drugi, ki so gospodarili nad našo usodo. Nasprotno: to dejstvo nas mora hoditi, da smo v zdravstveni politiki neprestano aktivni in borbeni in nikdar brezbrižni.

Vidimo, da nimamo dovolj bolnic; zdravniki se osredotočujejo v mestih, ogromne pokrajine nimajo ničesar, kar bi služilo zaščiti in dvigu ljudskega zdravja. Higiena stanovanj in vasi je še v embrionalnem stanju. K vsem velikim nedostatkom v naši zdravstveni službi se je pridružila še sedanja kriza v narodu, da ni sposoben se posluževati niti tega skromnega, kar imamo. Zato ne smemo zapirati oči pred dejstvom, da zdravje ljudstva nevarno pada, kar ogroža tudi njegove moralne sile.

Potrebe na zdravstvenem polju so naravnost ogromne. Poglejmo samo stanje naših bolnic in oči moramo zapreti od sramu, da smo do tako žalostnega stanja sploh pustili priti, ko se na drugi strani radi bahamo z modernimi palačami in z urejenimi cestami. Tudi zdravniki niso storili svoje dolžnosti, dasi so prvi poklicani, da se bore v prvih vrstah za zdravstvene potrebe naroda. Vidimo na splošno, da so zdravniki na celi črti stopili v ozadje. Le tu pa tam narahlo razgibajo valove dogodki na kirurškem oddelku ljubljanske bolnice ali spor glede ljubljanske šentpetrske vojašnice. Drugače pa je vse tiho. Nikjer aktivnosti, še manj borbenosti. Potreben je klic: Zdravniki, vi predvsem nosite odgovornost za zdravstveno politiko v občinah, v banovinah in v državi — zato na plan in ven iz brezbrižnosti! **Koliko zdravnikov sodeluje v občinskih odborih, koliko je zdravnikov v banovinskem svetu, koliko v naši delegaciji poslancev in senatorjev? Morda so to pasivno zadržanje zdravnikov deloma zakrivili činitelji z omalovaževanjem važnosti zdravnikovega dela v javnem življenju, v znatni meri pa za to stanje odgovarjajo zdravniki sami.** Ni prav to, kajti dejstvo je, da kljub vsemu materielna kriza zdravnikom, posebno starejšim, še najbolj prizanaša.

Kadar imamo dolžnost, da kritično pregledamo teren naših zdravstvenih prilik, moramo hote ali nehote obstati pred mogočno zgradbo našega delavskega bolniškega zavarovanja, ki v tej temi sveti kakor veliki svetilnik daleč tja v zdravstveno škodljive delovne prostore in tja v revna stanovanja delavcev. Pri pogledu na to stavbo, ki je tu pa tam krivično opljuvana, moramo pomisliti: **kakšne bi bile zdravstvene prilike med našim delavstvom in nameščenstvom, ako dobro organiziranega delavskega bolniškega zavarovanja ne bi imeli!**

Upravitelji bolnic — brez izjeme vsi — odkrito priznavajo, da bolnice gospodarsko vzdržuje samo delavsko zavarovanje z rednim plačevanjem oskrbnin, ki letno dosegalo visoke milijone. Delavsko zavarovanje je tudi živa priča, za koliko večja bi bila kriza med zdravniki in apotekarji, ako ne bi čutili blagoslova naše najvažnejše socialne ustanove, delavskega zavarovanja. Občinski proračuni bi do tal klonili pod težo postavk za zdravljenje svojih bolnih in revnih občanov. Vsi delavci brez izjeme spadajo pod pojem revnih občanov. Higieno porodov v najrevnejših hišah je dvignilo delavsko zavarovanje, ki je v zelo mnogih krajih prav edino, ki babicam nudi vsaj skromne materielne dohodke.

Te moje trditve so kakor evangelij resnične. Nepojmljivo je zato in gotovo znak velikega omalovaževanja potreb zdravstvene službe med narodom dejstvo, da se okoli veličastne zgradbe delavskega zavarovanja, ki je ponos naše kulture, še vedno zbirajo črne sence neprijateljsko razpoloženih interesentov. V tej smeri se skrb za potrebe naše zdravstvene službe ne sme gibati!

Ako je minister za socialno politiko in narodno zdravje na novo uredil bolniške oskrbnine in ako je v pravilnik vnesel določbe, ki naj manj premožnega bolnika oproščajo vsake oskrbnine, za druge pa oskrbnino diferencira po premoženjskem stanju in ako je dopustil, da tako znižane oskrbnine morejo bolniki plačevati tudi v obrokih ali da so v posebnih, uvaževanja vrednih slučajih oskrbnine sploh prosti — je hotel s temi ukrepi povedati tole: **osnovna dolžnost države je, da vsem svojim državljanom brez izjeme omogoči potrebno zdravljenje. Zdravje ponosnega državljana v nobenem slučaju ne sme biti odvisno od njegovega materielnega blagostanja.**

To načelo je socialno in plemenito. Toda ne smemo se sramovati, da povemo tole: doslednosti pri izvajanju tega načela je malo ali skoraj nič. **Državna pomoč bi morala biti tam, kjer je udarec najhujši, najbližja in najučinkovitejša.** Pa ni! Predvsem je skrajno nesocialno, da so zlasti tuberkulozni bolniki, skoraj bi rekel, neusmiljeno prepuščeni svoji usodi, ako ne uživajo dobrot delavskega zavarovanja. Tuberkuloza je doma med revnimi in bednimi. Tem bi se moralo v prvi vrsti omogočiti učinkovito, pravočasno in moderno zdravljenje. Tuberkuloza je dolgotrajna bolezen, ki zahteva največ materielnih žrtev. Človeka zaboli srce, ko vidi, kako se problem tuberkuloze omalovažuje! Pravilnik pravilno priznava bolnikom, ki trpe na kužnih ali spolnih boleznih polovico oskrbnine. Tega uvaževanja tuberkulozni bolnik ne uživa, ker tuberkuloza po zakonu o nalezljivih boleznih ne spada med akutne kužne bolezni; v praksi pa se bo takoj pojavil spor ali pravilnik pod kužne bolezni šteje tudi kronične nalezljive bolezni, med katere spada v prvi vrsti tuberkuloza.

Pa tudi, ako pravilnik misli na tuberkulozo, s tem problem zdravljenja tuberkuloznih bolnikov ni rešen; kajti v bolnicah se morejo zdraviti le redki, najlažji slučaji, ali pa pridejo tja umreti brezupni slučaji. Tuberkulozo je mogoče zdraviti le v posebnih sanatorijih. Tu z vso nujnostjo kliče po ureditvi problem znižanja oskrbnin, ki so danes tako visoke, da dopuščajo vstop v sanatorij samo prav dobro situiranim bolnikom, — vsem drugim je pa tako zdravljenje onemogočeno ali otežkočeno. Sistematična borba proti jetiki je nemogoča, ker se ugotovljeni bolniki ne morejo nikjer zdraviti. Tuberkuloza je najrazširjenejša ljudska bolezen, na kateri trpe najrevnejši državljani; ta bolezen zahteva dolgotrajno zdravljenje in pomeni zato za vsakega bolnika gospodarski pogin. Bolezni, ki se zdravijo v bolnicah, so za mnogo odstotkov socialno manj nevarne in gospodarsko manj ogrožajoče.

Kakor je bila nova ureditev bolniških taks z ozirom na sedanje gospodarske in socialne razmere nujno potrebna, tako moramo to novo ureditev smatrati kot poziv in opomin samega ministrstva za narodno zdravje, da država in banovine nemudoma pristopijo tudi k ureditvi stroškov za zdravljenje jetike in po 15 letih svobode dajo narodu vsaj skromno — ljudsko zdravilišče za bolne na pljučih.

Trije znameniti zdravilni vrelci

»Tempel«
»Styria«
»Donat«

Vsak služi zdravju na svoj način.

Zveze avstrijskih legitimistov s teroristi

Organizatorji marseilleskega atentata so bili v najtesnejših zvezah z voditelji avstrijskih legitimistov

Dunaj, 5. novembra d. Kakor znano, so vse avstrijske legitimistične organizacije včlanjene v avstrijski patriotski fronti ter so njihovi člani njeni najbolj agilni propagatorji. Mnogi vodilni avstrijski politiki in državniki prav nič ne prikrivajo svojih simpatij do legitimističnega pokreta, cenzura tiska pa je posebno stroga, kadar gre za vesti, ki se zde kolikor toliko naperjene proti Italiji. Tako n. pr. niso smeli avstrijski listi svojčas prav nič poročati o procesu proti atentatorjema Orebu in Pogorelcu pred beograjskim državnim sodiščem za zaščito države in po marseilleskem atentatu o taboriščih teroristov v Italiji, pač pa so legitimistični listi objavili članke, polne mržnje proti Jugoslaviji, in vesti korespondence »Grič«, ki je bila glasilo organizatorjev zločina v Marseilleu.

„Reichspost" v službi teroristov

V koliki meri so tudi drugi krogi vladnih pristašev istega duha, se je najbolje moglo videti iz pisanja vladnega tiska ob aretaciji Ivana Perčevića. Še preden so bile v javnosti objavljene obdolžitve proti njemu na podlagi preiskave marseilleskih oblasti, sta vladno oficielno glasilo »Wiener Zeitung« in še v večji meri glavno glasilo krščansko-socialne stranke »Reichspost« skušala že v naprej opravičiti Perčevića kot »spoštovanega in častnega človeka«. Da to mnenje ni osebno mnenje uredništva »Reichsposte«, dokazuje dejstvo, da je njen glavni urednik dr. Funder star nasprotnik Jugoslovenov še izpred vojne in eden izmed najbolj merodajnih zakulisnih političnih ljudi v Avstriji. Kot tak je bil tudi imenovan za člana novega zveznega državnega sveta in je postal tudi predsednik Katoliške akcije, ki ima pod pokroviteljstvom avstrijskih škofov in kardinalov izvesti reorganizacijo dosedanjih organizacij socialne stranke na kulturno-politični podlagi.

Dr. Funder je zaupnik najvišjega avstrijskega klera ki ima po njegovih intencijah zbrati ostanke avstrijskega klerikalnega pokreta ter jih imeti pripravljene za primer, če bi poizkus s patriotsko fronto doživel neuspeh.

Druga merodajna osebnost avstrijskega političnega življenja, ki ni nikdar prikrivala svojih intimnih zvez z emigrati, je Walter Adam, prejšnji namestnik glavnega urednika »Reichsposte«, ki je nedavno postal generalni tajnik patriotske fronte. O njem trdijo, da ima zelo velike politične ambicije, ki se ne ustavljajo niti pred najvišjimi mesti v Avstriji. Dokler je bil še v uredništvu »Reichsposte«, je odkrito podpiral akcijo najbolj borbenih emigrantov ter je bil v prijateljskih zvezah s Perčevićem ki se mu je v nekem pismu zahvalil za »sekundantske usluge« v akciji proti Jugoslaviji. To pismo je bilo objavljeno l. 1931. v polemiki tedaj še svobodnega avstrijskega tiska o delu teroristov v Avstriji proti Jugoslaviji. Walter Adam tega pisma ni nikdar zanikal.

Kakor tedaj, je tudi sedaj »Reichspost« na strani teroristov. Da Adamu njegove sekundantske usluge Perčeviću niso niti najmanj škodovale v avstrijskem političnem življenju je najboljši dokaz dejstvo, ker je bil te dni prav tako imenovan za člana državnega sveta.

Vloga generala Sarkotića

Avstrija je prenehala biti središče teroristične emigracije l. 1931., ko je morala njena vlada pod pritiskom jasnih dokazov jugoslovenskih preiskovalnih oblasti oficielno priznati, da so bile bombe, ki so eksplodirale v jugoslovenskih vlakih, montirane na avstrijskem ozemlju. Tedaj je »Reichspost« ponatisnila tudi znano obrambo korespondence »Grič« o »humano tempiranih« peklenskih strojih, kar je izzvalo v javnosti mnogo nezadovoljstva. Teroriste so tedaj pregnali iz Avstrije v sosedne države. Avstrija je nato postala zanje tranzitna država, v kateri niso nikdar dvomili nad njihovimi potvorjenimi potnimi listi. V Avstriji sta ostala še nadalje ivan Perčević na Dunaju in polkovnik Dujić v Gradcu. Kot vrhovni protektor vseh teh legitimistično usmerjenih teroristov je vedno veljal general Sarkotić, s pomočjo raznih zvez so ti trije znali vedno potlačiti vse afere, ki so se kljub vsem ukrepom še vedno pojavljale v javnosti, in oblasti so smele intervenirati samo v primerih, kjer je bila njihova intervencija neizbežna.

V tem pogledu je zanimiv primer z Vladimirjem Singerjem in Artukovićem, ki sta po več tednov neovirano bivala na Dunaju in je pri njih stanoval človek, o katerem menijo, da je bil Kvaternik. Čeprav so vedno telefonirali na vse strani, jih avstrijska vlada ni mogla izslediti, in sta bila Singer ter Artuković aretirana šele na prijavo jugoslovenskih oblasti, dočim je tretji pobegnil.

Artuković je imel italijanski potni list na ime Davida Arnaulta, oficirja v pokoju, Singer pa madžarski potni list na ime Vilmoša Hammerja. Artuković je bil samo policijsko kaznovan zaradi lažne prijave ter je bil takoj izgnan iz države, Vladimir Singer pa je bil obtožen le zaradi prekršitve zakona o razstrelivnih snoveh, ker so pri njem našli izborno sestavljeno bombo, ki po svoji zunanjosti spominja na bombo, kakršno so našli v žepu atentatorja Georgijeva. Po izjavi sodnega strokovnjaka je bila ta bomba povsem nove konstrukcije ter je mogla biti izdelana zgolj v vojaške namene.

Čeprav je bil Singer z Orebovimi izpovedmi hudo komromitiran kot organizator neuspelega atentata na kralja Aleksandra v Zagrebu avstrijske sodne oblasti sploh niso upoštevale te obtožbe in tudi niso pristale na zahtevo jugoslovenske vlade po njegovi izročitvi. Singer je bil kaznovan le zaradi prestopka zakona o razstrelilnih snoveh na šest mesecev zapora.

Na krsto podpolkovnika Dujića, ki je izvršil v skrivnostnih okoliščinah samomor tik pred marseilleskim atentatom, je general Sarkotić položil v imenu habsburških pristašev velik venec, kar je smatrala »Reichspost« kot tako važno, da je zabeležila dogodek med svojimi vestmi. Zadržanje legitimističnega avstrijskega tiska in prikritih somišljenikov okoli »Reichsposte« jasno kaže, kdo je stal za akcijo teroristov.

Heimwehr in emigrantski zločinci

Znano je tudi, da so se v krogih Heimwehra nahajali mnogi prijatelji ter podporniki terorističnih emigrantov. Sin generala Sarkotića je v najožjem štabu kneza Starhemberga, pa tudi drugače so bile zveze med legitimisti in heimwehrovci zelo tesne v poslednjem času. Kakor se je sedaj zvedelo iz zanesljivega vira, je šlo sodelovanje nekaterih skupin heimwehrovcev in emigrantov še mnogo dalje. Pred več kakor letom dni je postal deželni vodja Starhembergove skupine heimwehrovcev na Gradiščanskem neki Djuran, po poreklu Hrvat, ki pa se je takoj po vojni nastanil v Avstriji ter postal avstrijski državljan.

Djuran je razvil posebno veliko aktivnost med Hrvati na Gradiščanskem, v pokrajini med jugoslovensko in madžarsko mejo in v bližini onega dela Madžarske, kjer so emigranti iz Jugoslavije uživali posebno gostoljubnost. Med svojimi prijatelji v Linzu se je hvalil, da so bili v njegovih formacijah tudi emigranti iz Jugoslavije, ki jih je oborožil z revolverji in bombami. Služili so mu kot agitatorji med hrvatskimi seljaki na Gradiščanskem, da se ne bi pojavilo med njimi čustvo skupnosti z rojaki tostran meje. Ti emigranti so razen tega igrali posebno vlogo tudi v uporih socialnih demokratov meseca februarja in narodnih socialistov julija letos, ko so ojačeni s sličnimi elementi iz Madžarske sodelovali na strani državnih oblasti pri zadušenju revolucije. Tudi Djuran je legitimist ter zastopa tezo, da je treba pod habsburškim žezlom ustvariti v srednji Evropi veliko katoliško državo. Užival je neomajno zaupanje kneza Starhemberga ter šefa štaba Heimwehra podpolkovnika Schedivyja. Zato je tem večje presenečenje izzvalo, ker je bil major Djuran odstavljen s svojega mesta ob koncu septembra, neposredno pred marseilleskim atentatom.

Moralni sokrivci atentata

Pariz, 5. novembra. č. Francoska javnost pričakuje z vedno večjim zanimanjem končni izid preiskave, ki jo vodilo francoske oblasti zaradi atentata v Marseilleu. Francoske preiskovalne oblasti so imele v tej preiskavi znatne težave, ker ni bilo mogoče doseči zaželjenega mednarodnega sodelovanja in so nekatere države odklonile njihove prošnje po ekstradiciji zločincev odnosno aretaciji sumljivih osebnosti, sokrivcev atentata in glavnih organizatorjev vsega zločina.

Kljub temu smatrajo tukajšnji merodajni krogi, da je kriminalni del preiskave zaključen in da je treba razčistiti le še nekatere podrobnosti, da se vsa organizacija zločina do kraja pojasni. Šef pariške javne varnostne službe »Suret Nationale« je s pomočjo marseilleskega preiskovalnega sodnika in višjega policijskega komisarja v Annemassu že sestavil popolno obtožnico proti trem zločincem Rajiću, Pospišilu in Kralju, ki so sami že večkrat priznali, da so pomagali morilcu Vladi Georgijevu pri njegovem zločinu. Pričakujejo, da bo v nekaj dneh kriminalni del preiskave docela zaključen.

Zato pa bodo sedaj francoske oblasti skušale pojasniti še politično ozadje ogabnega zločina. Politična preiskava, ki se bo vodila sporedno v Parizu in nekaterih drugih evropskih mestih, naj dokaže, katere so bile politične pobude in kateri so bili politični faktorji, ki so dali teroristom pobudo in vsa potrebna sredstva za umor kralja Aleksandra. Francija hoče biti v tej zadevi na jasnem in bodo zato francoske preiskovalne oblasti postopale brezobzirno proti vsem, ki so pripravljali atentat iz političnih razlogov.

Prav tako je gotovo, da bodo s politično preiskavo demaskirali osebnosti ter delo vseh pomagačev Pavelića, Perčeca in Kvaternika in ostalih voditeljev krvoločne teroristične bande.

Proučevanje Pavelićeve usode

Rim, 5. novembra č. »Giornale d' Italia« potrjuje vest, da je francoska vlada zahtevala izročitev Pavelića in Kvaternika. To zahtevo sedaj proučujejo in bo rešena po normalni sodni poti.

Aretacija terorista v Rumuniji

Bukarešta, 5. novembra p. Tu so aretirali nekega terorista čegar istovetnosti še niso mogli dognati. Pri zaslišanju je priznal, da je sodeloval že pri več atentatih, trdovratno pa je zanikal sleherno sodelovanje pri organizaciji marseilleske tragedije. Med drugim je izjavil, da že od julija ni zapustil Rumunije. Preiskava se nadaljuje.

Vlomilec Mrvar ustreljen

Ponesrečen vlom v posojilnico v Žužemberku — Žalostna smrt drznega vlomilca Janeza Mrvarja — Njegov tovariš Štangelj aretiran

Novo mesto, 5. novembra.

Našo Dolenjsko so zadnje čase vznemirjali razni drzni vlomi, pri katerih so vlomilci vedno odnesli bogat plen, a tudi znali zabrisati vsako sled za seboj. Pri vlomu v žužemberško posojilnico, ki so ga hoteli izvršiti v nedeljo zvečer, so se pa vendar enkrat ujeli in s tem bo nemara tudi konec njihovega zločinskega početja.

Že od zagrebške policije zasledovana vlomilca Jože Štangelj in Janez Mrvar, oba iz Gotne vasi pri Novem mestu, sta se snoči peljala na motornem kolesu preko Stične v Žužemberk, kjer sta hotela vlomiti v tamošnjo posojilnico in v notarsko blagajno, ki imata svoje prostore v istem poslopju. V Žužemberku sta prišla okrog 19., a motorno kolo sta zavlekla na skrivno pot, kjer so ostre serpentine na cesti proti Dvoru, in ga spretno maskirala, da se ni vedelo. Čakala sta do polnoči, ko je v Žužemberku vse utihnilo in je postalo v trgu vse mirno. Sezula sta si čevlje in se odpravila na svoj nočni tatinski posel. S seboj sta vzela le težko aktovko z raznim vlomilskim orodjem.

Ko sta se srečno vtihotapila na trg, sta zavila pred poslopje žužemberške posojilnice in se kmalu nato znašla v poslopju. Ker se nista znala dobro orientirati, sta napravila na dvoriščnem oknu precej ropota, ki je zbudil hišnico Reziko Škrljevo. Naglo je stopila k oknu in videla na hodniku dva sumljiva neznanca. Rezika se je sicer za hip ustrašila, takoj nato se je pa oblekla in skočila skozi drugo okno na plano ter jadrno stekla do orožniške postaje. O sumljivem nočnem posetu je obvestila orožnike in tudi nočnega čuvaja Janeza Novaka.

Orožniki so s pomočjo vaščanov takoj obkolili posojilnico. Vlomilca sta menda zaslutila nevarnost in se pripravila na beg. Medtem pa je planil na hodnik orožniški podnarednik Modic, ki je opazil Josipa Štanglja prav v hipu, ko je hotel pobegniti. Orožnik se je pognal na Štanglja in ga podrl na tla. Med obema je nastala kratka borba, ki so ji pa napravili konec komandir Bremšak in drugi, ki so prihiteli Modicu na pomoč. Štanglja so naglo obvladali in ukrotili.

Drugi so medtem lovili Mrvarja. Ta je izkoristil splošno zmešnjavo na hodniku, se naglo zaprl v stranišče in od tam skočil skozi okno na prosto. Na begu je podrl na tla sodnega uradnika Hartmana in posestnika Novaka, ki sta stala na straži pred hišo. Mrvar je bežal do skrivališča, kjer sta pustila s Štangljem motorno kolo. Ker sam ni znal voziti, ga je zavlekel do ceste in ga peljal proti Dvoru. Zasledovalci so mu bili seveda kmalu za petami, ko pa je videl, da ga utegnejo dohiteti, je pustil motorno kolo na cesti in zbežal.

Na begu proti Novemu mestu si je danes zjutraj med potjo na nepojasnjen način preskrbel čevlje in se pojavil v Bršljinu. Tu obveščeni orožniki so jo takoj ubrali za njim in Mrvar je bežal pred njimi kakor preganjana divja zver. Okrog 14. je prišel blizu Hmeljnika, kjer so ga pa orožniki kmalu obkolili. Čeprav je bila situacija zanj brezupna, se vendar ni hotel vdati in se tudi ni odzval na klic: Stoj! Eden izmed orožnikov je streljal in čeprav je bil begunec oddaljen kakih 200 m, ga je zadela krogla naravnost v tilnik in se je zgrudil brez glasu.

Štangelj o žalostni usodi svojega tovariša še ničesar ne ve. Zdaj pripoveduje orožnikom svoje grehe, ki jih je napravil v družbi že pokojnega Mrvarja. Pri njem so dobili aktovko, polno najmodernejšega orodja, med njim dve »svinjski nogi«, razna dleta, rezila itd. Štanglja so prepeljali v zapore novomeškega sodišča.

Ponesrečen atentat na bolgarske ministre

Bukarešta, 5. novembra. g. »Universul« poroča iz Konstance, da je rumunska obmejna straža na bolgarski meji opazovala, da je prispel v vas Kionabanasus na bolgarskih tleh sumljiv avtomobil iz katerega je bilo oddanih več strelov. Dan pozneje so rumunski obmejni vojaki izvedeli od Bolgarov, da so poskušali na železniški progi med Sofijo in Varno izvršiti atentat na vlak, s katerim se je vozilo več bolgarskih ministrov. Le varnostnim ukrepom bolgarskih oblastev se je treba zahvaliti, da atentat ni uspel. Atentatorje so prijeli in v vasi Jukli blizu rumunske meje usmrtili.

Sestanek španskega parlamenta

Madrid, 5. novembra. AA. Danes se je vršila seja španskega parlamenta, ki jo je javnost pričakovala z velikim zanimanjem. Okoli poslopja so bili razvrščeni močni oddelki vojaštva. Pred vhodom v samo palačo je stal oddelek civilne straže. Socialisti so s 23 proti 16 glasovom sklenili, da se ne udeleže sej, dokler vlada ne ukine cenzure nad parlamentarnimi poročili. Levico je zastopalo samo nekaj poslancev, izmed Katalloncev pa poslanec Esguerra.

Izven dvoma je, da bo dobil ministrski predsednik Lerroux kljub odsotnosti socialistov za svojo politiko veliko večino.

Pričakovanja avstrijskih beguncev

Varaždin, 5. novembra. n. Posebni politični dogodki in pogajanja med nacionalno fronto in režimom na Dunaju so zbudili izredno veliko zanimanje v tukajšnjih taboriščih avstrijskih hitlerjevcev. Vsi upajo, da bodo pogajanja uspela in da se jim bo mogoče vrniti v domovino, ne da bi bili kaznovani. Nekateri bi se sicer že lahko vrnili v Avstrijo, plačati pa bi morali neko globo zaradi ilegalnega bega iz države, vendar pa upajo tudi poslednji, da bodo te globe oproščeni.

Obisk rumunskega prometnega ministra

Beograd, 5. novembra p. Te dni poseti Beograd rumunski prometni minister Franasovici, ki se bo sestal z našim prometnim ministrom zaradi definitivnih sklepov o zgradbi novega železniškega mostu čez Dunav pri Oršavi.

Velika tatvina v Beogradu

Zagreb, 5. novembra n. Zagrebška policija je dobila danes brzojavno obvestilo od beograjske mestne uprave, da so neki visoki osebnosti v Beogradu ukradli izredno mnogo dragocenosti v skupni vrednosti nad 300.000 Din. Nemudoma so bile obveščene vse zagrebške zastavljalnice in draguljarne, da ne bi nakupile ukradenih dragocenosti.

Uredba o potninah sodnih nameščencev

Beograd, 5. novembra AA. Pravosodni minister je na podlagi pooblastila finančnega zakona in v soglasju s finančnim ministrom izdal uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe za uradna potovanja sodnih uradnikov in uslužbencev, ki jih opravijo v interesu, na stroške in na zahtevo zasebnih strank od 29. marca 1929.

Po tem pravilniku pripada sodnim uradnikom in uradniškim pripravnikom s popolno srednjo šolo dnevnica po 3 Din, vsem drugim pa dnevnica po 2 Din od kilometra.

Sodni uslužbenci, ki potujejo v interesu in na stroške zasebne stranke, imajo pravico do odškodnine in sicer uradniki od 1. do 5. skupine na železniški ali parniški vozni listek I. razreda, vsi drugi uradniki in uradniški pripravniki s fakultetno izobrazbo ali s popolno srednjo šolo pa imajo pravico do železniškega voznega listka II. razreda, pri vožnji s parnikom vozni listek I. razreda.

Uradniškim pripravnikom z nepopolno srednjo šolo, zvaničnikom in služiteljem pripada odškodnina železniškega III. razreda ali parniškega II. razreda.

Pri potovanju z železnico, s parnikom ali z državnimi in samoupravnimi sredstvi s stalno postajo pripada za prevoz prtljage do postaje in nazaj kakor tudi za prevoz prtljage na zvezne postaje po 8 Din čez dan in po 12 Din ponoči, in sicer če traja potovanje nad 48 ur in ni postaja v neposredni bližini. Zvaničnikom in služiteljem ne pripada odškodnina za prenos prtljage.

Uradnikom gre odškodnina za prevoz z vozovi po določeni tarifi. Tam, kjer tarife ni in kjer se vrši promet z vozovi, pripada uradnikom po 15 Din čez dan in po 20 Din ponoči od kilometra.

Pod službenim mestom se razume gradbeni rajon kraja, kjer je uslužbenec postavljen ali pa prideljen na delo. V krajih, kjer obstoja poleg ožjega gradbenega rajona še širši, je službeno mesto ožji gradbeni rajon.

Uradnikom pripada razen tega pri vstopu in izstopu za ročno prtljago po 5 Din.

Uslužbencu, ki se med službenim potovanjem posluži državnega parnika, pripada odškodnina pri prvem vkrcanju in pri zadnjem izkrcanju kakor tudi pri izkrcanju zaradi prenočevanja in pri vkrcanju pri povratku na parnik.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v »Službenih novinah«.

Proti obutvi iz gumija

Beograd, 5. novembra p. Ljubljanska trgovinska zbornica je poslala pristojnim oblastvom v Beogradu predloge za prepoved rabe gumaste obutve v naši državi.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za torek: V krajih z jasnim vremenom bolj oblačno, pozneje tudi dež. V krajih z oblačnim vremenom malo spremembe, morda nekaj boljše.

Naši kraji in ljudje

Zaobljuba motociklistov

Sportniki počaste spomin mrtvega kralja in polagajo zaobljubo zvestobe kralju Petru II.

Najuspešnejši tekmovalci nedeljskih dirk. V sredi »leteči Kranjec« Ludvik Starič (Hermes), še vedno naš najboljši dirkač, desno Mariborčan Slavko Cerič, levo pa Zagrebčan Babič (I. HMK Zagreb), ki je pri svojih 17 letih pokazal lepo dirkalno tehniko in velik pogum, kar je jamstvo, da se bo še izvežbal v imenitnega dirkača.

Roparski zločin na Virju

Kramarica Ivana Kafolova se v bolnišnici bije z življenjem in smrtjo — Josip Mavrin izročen sodišču

Ljubljana, 5. novembra

Ponedeljsko »Jutro« je že obširno poročalo o brezumnem roparskem napadu, ki je bil v nedeljo zjutraj izvršen na Virju, v prijazni vas ci onkraj Šmarne gore pri Medvodah. V hišici št. 15 na Virju sta zadovoljno živeli sestri Kafolovi, 62 letna Ivana, ki je bila sejmarka po poklicu, in nekoliko mlajša Ana, ki je zaposlena v tovarni Medic in Zankl v Medvodah. Ženici sta imeli za naše kmetske razmere lepe dohodke, in ker sta precej skromno živeli, je bila splošna sodba o njiju, da imata denar. Njun sosed, 32letni brezposelni delavec Josip Mavrin, s Ponikve pri Celju doma, ni bil tako dobre sreče. Delj časa je bil uslužben v tvornici »Spectrum« v Spodnji Šiški. Bil je na glasu kot dober in pošten delavec in vodstvo podjetja mu je zaupalo tudi posel inkasanta. Prav to, da so mu tekle čez roko pogostokrat velike vsote denarja, je bilo bržkone usodno zanj. Z denarjem podjetja je pričel na razne načine manipulirati, in ko je prišla nenadna kontrola, mu je manjkalo okrog 9000 Din. Vodstvo tovarne proti njemu ni izvajalo skrajnih konsekvenc in ga je odpustilo brez prijave policiji pod pogojem, da škodo poravna, v nasprotnem primeru pa mu bo prodana hišica, ki jo je imel na Virju št. 57.

Za brezposelnega Mavrina so se začeli hudi časi. Kako naj bi brez dela preživljal ženo in šestletno hčerko, kako naj »Spectrumu« v mesečnih obrokih vrača poneverjeni denar? Poleti je imel nekaj zidarskega dela in je redno odrajtoval podjetju manjše zneske. Pred meseci pa je spet ostal na cesti brez zaslužka in poleg siromaščine, ki je bila v hiši reden gost, mu je pošta prinašala samo ponovne urgence pravnega zastopnika tovarne. Na koncu je prišel zadnji opomin z grožnjo, da pojde v januarju hiša na boben. Iz te zagate si Mavrin ni mogel pomagati. Med njim in njegovo sosedo Ivano Kafolovo je bila svoj čas neka majhna pravda, ki se je končala zanj z manjšo denarno globo. Od takrat je ostala v njem neka topa mržnja do nje. V težkem položaju, iz katerega se na noben način ni mogel iztuhtati, se je naenkrat spomnil te svoje mržnje in pa tega, da ima stara kramarica zmerom denar. Z enim zamahom bi se lahko maščeval nad njo zavoljo tistega neporavnanega računa izpred sodišča, obenem pa bi si z uropanim denarjem lahko pomagal na noge. Tako je v njem dozorela misel, da mora Ivano Kafolovo ubiti. Ko je včeraj zjutraj ostala Kafolova sama doma, se je Josip Mavrin nenadoma pojavil v veži s sekiro v roki in nič hudega slutečo starko pobil na tla in jo nato še pohodil. Žrtev je pustil v mlaki krvi, z mize pa pobral 2000 Din, ki jih je Kafolova pripravila za pot na Brezje.

Pa kakor po navadi vsi zločinci iz sile puste za sabo kakšno znamenje, ki jih na koncu izda, tako je tudi Mavrinov zločin na nenavaden način prišel na dan. Kafolova ni bila umorjena, kakor je mislil Mavrin, temveč je bila le smrtno nevarno ranjena in je bila samo padla v nezavest. Kmalu se je spet zavedla in je napisala samo na listek papirja besedo: Mavrin. Ko se je ob 7. uri sestra Ana vrnila iz cerkve, je našla Ivano nezavestno v krvi. Takoj je poklicala zdravnika dr. Arka iz Št. Vida in obvestila orožnike. Še dopoldne sta kaplar France Oblak in orožnik Martin Meško aretirala Mavrina na begu v Vikrčah pod Šmarno goro. Zločin je takoj priznal. Denar je njegova nesrečna žena medtem že sama prinesla Kafolovim nazaj. Zločinca so s prvim vlakom prepeljali uklenjenega v sodne zapore v Ljubljano, kamor je priromala z njim tudi okrvavljena sekira.

Ko je dr. Arko včeraj zahteval, da je treba smrtno ranjeno ženo brez odloga prepeljati v ljubljansko bolnišnico, se je njena sestra Ana spričo njenega brezupnega stanja temu protivila, češ: Če že mora umreti, naj rajši umre doma. Čez noč pa se je stanje Ivane Kafolove vidno izboljšalo in danes dopoldne je po malem spet pričela govoriti. Danes jo je obiskal tudi dr. Cirman iz Št. Vida in nato so jo okrog poldneva prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Na kirurškem oddelku so ugotovili, da je njeno življenje prav na tehtnici. Starka ima prsni koš potrt, kar je v zvezi z nevarnimi notranjimi krvavitvami, od treh udarcev s sekiro pa ima počeno lobanjo. Popoldne je asistent dr. Rakovec izvršil delikatno operacijo na bolnici, in kakor nam zvečer poročajo s kirurškega oddelka, se njeno stanje obrača na bolje.

V slučajih zastrupljenja povzročenega po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu je uporaba naravne **»Franz Josefove« grenčice** bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svincem staropreizkušena **»Franz Josefova« voda** ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Uspeh akcije »delavec za delavca«

Ljubljana, 5. novembra

V soboto in nedeljo je mestni socialnopolitični urad priredil po ulicah in hišah široko zasnovano zbiranje prostovoljnih prispevkov v denarju in življenjskih potrebščinah po vsem mestu. Nabiralci so se porazdelili v dve dobro organizirani četi, od katerih so prvo tvorili delavci mestnih podjetij, drugo pa mestni nameščenci. Delavci so po dva in dva obredli vse hiše in lokale, nameščenci in nameščenke pa so se razpostavili po ulicah in trgih in prosili darov mimoidoče. Vkljub temu, da je bilo v nedeljo prav slabo vreme in je zavoljo tega v veliki meri zamrlo gibanje po mestu, je nabiralna akcija vendar rodila prav zadovoljiv uspeh. Zahvala zanj gre v prvi vrsti vnemi magistratnih uslužbencev, ki so se v resnici z vso ljubeznijo in razumevanjem lotili svojega težkega posla, prav tako pa tudi vsemu ljubljanskemu občinstvu, ki se je v splošnem rado odzivalo njihovi prošnji.

Danes so nabiralci ves dan prihajali v mestni socialno-politični urad in obračunavali nabrane vsote. Celotni uspeh zbirke seveda še ni točno izračunan, in bomo morali na natančne številke počakati še nekaj dni. Že danes opoldne so v mestnem socialno-političnem uradu iz dotlej obračunanih zneskov našteli okrog 32.000 Din. Nabiralci pa so prihajali še ves popoldan in bo zbirka znesla po vsej priliki okrog 40.000 Din. To je vsekakor prav lepa vsota, če pomislimo, da je pomanjkanje zajelo prav vse stanove in da skoraj ni družine, ki ne bi bila prisiljena, da se na najbolj skop način omeji v svojih izdatkih. Pri vsem tem pa je 40.000 Din spričo velike bede, ki ji niti 6 milijonski proračun mestnega socialno-političnega urada ne more biti kos, pri pobijanju ljubljanske bede samo malo večja kapljica v morje.

Vsi oddelki mestnega socialnega skrbstva so tako v neprestanih gmotnih zadregah, da se med posameznimi resori že začenja vroča debata, v katere najbolj pereče svrhe naj se denar uporabi. Geslo »delavec za delavca«, pod katerim se je zbirka vršila, pa seveda že samo jasno določa, da bo moral biti denar porabljen za podpiranje najbednejših družin brezposelnih delavcev, v prvi vrsti pa njihovih otrok, katerih rešitev je najbolj nujna.

KAJ JE

Florida

Asanacija vasi in Higienski zavodi

Beograd 5. novembra

S pomočjo centralnega Higienskega zavoda v Beogradu je bilo letos urejenih 25 vodnjakov, 15 studencev in 8 vodovodov. Centralni Higienski zavod pa dobiva neprestano prošnje iz najrazličnejših krajev, da bi jim oskrbel dobro in čisto vodo. Takih prošenj se je nakopičilo v uradu centralnega Higienskega zavoda že preko 400, zaradi pomanjkanja sredstev pa se rešujejo polagoma samo najvažnejše. Delovanje Higienskega zavoda se je proslavilo že v najbolj zapuščenih krajih in prebivalstvo navaja v svojih prošnjah, da bo dalo pri ureditvi vodnjakov in studencev na razpolago delovne moči in mnogo materiala.

Člani Higienskega zavoda so ugotovili, da je od 25.000 vasi le malo takih, ki bi imele vsem zdravstvenim predpisom odgovarjajoče vodne naprave. Celo v Beogradu je okrog 2000 vodnjakov, ki ne odgovarjajo zdravstvenim predpisom. Higienski zavod stori vse, kar je mogoče, za asanacijo vasi pa bo treba še več desetletij intenzivnega dela. Potrebni bi bili pri banovinah in občinah izdatni fondi, iz katerih bi dobivali prizadeti kraji dolgoročna posojila.

Tone Kremžar †

Ljubljana, 5. novembra

Takorekoč ob svoji konstrukcijski mizi je v nedeljo umrl na svojem domu v Št. Vidu nad Ljubljano strojni podjetnik, rezervni mornariški poročnik, diplomirani tehnik Tone *Kremžar*. Smrt ga je od dela šele 30letnega poklicala k počitku. Ob njegovem grobu stoji domača slovenska industrija, ki je izgubila požrtvovalnega delavca, saj so bili njegovi izdelki poljedelskih strojev tisti, ki so že dolga leta služili obdelovalcem slovenske zemlje. Ob grobu stojijo njegovi stanovski tovariši — stan diplomiranih tehnikov, ki je izgubil v njem praktični kažipot stanovske zavesti in delavnosti.

Tone, bil si graditelj in si praktično ustvarjal. Prepričani smo, da sledimo ciljem in potom Tvojega gospodarskega in kulturnega dela, če ti namesto rož poklonimo v spomin stanovske zavesti za temeljni kamen nove kirurške bolnice v Ljubljani 400 Din.

Stanovske tovariše - diplomirane tehnike prosimo, da ga spremijo polnoštevilno pri pogrebu, ki bo jutri v torek ob pol 16. v Št. Vidu. *Diplomirani tehniki.*

Krmilnica za siničke

Siničke so naše najboljše in najzaupljivejše prijateljice in sodelavke v sadonosnikih in vrtovih. Vse leto obirajo škodljiv mrčes in čistijo nasade, zato gotovo zaslužijo, da se jih pozimi spomnimo, da jim polagamo prepotrebno hrano.

Naienostavnejša krmilnica za siničke je lonček za cvetlice in srednjedebela veja z zelenim vršičkom. To vejo vtaknemo z debelim koncem skozi luknjo lončka, na pretaknjenem koncu veje pritrdimo vrvico, žico ali kavelj. Na zeleni vršiček sinička prifrči in obsedi. Postranske vejice v lončku podrežemo

Za en kilogram hrane porabimo 30 dkg loja, 15 dkg zmletega kruha 10 dkg zmletega mesa, 20 dkg celega in 10 dkg natrtega konopljinega semena, 10 dkg celega in 5 dkg zmletega makovega semena, 10 dkg prosa, 5 dkg ovsa, 5 dkg suhih bezgovih jagod, 5 dkg solnčnic in 5 dkg mravljinčjih jajc. To vse pomešamo v raztopljenem loju. — Kdor noče tolike zmesi, sestavi mešanico loja, drobtinic, konoplje, maka, prosa in solnčnic

S to zmesjo zalijemo lonček od znotraj in ko se loj strdi, ga obesimo z odprtino navzdol na kako vejo ali na okno, kamor ne more mačka.

Siničke kmalu najdejo krmilnico. S svojo plezalno umetnostjo nas bodo razveseljevale ter s tem poplačale našo skrb. Vse odpadke najde in pozoblje vrabec, tako da ne gre nič v izgubo

Obsodba upornikov iz avstrijske Radgone

Gornja Radgona, 5. novembra

Pred vojaškim sodiščem v Gradcu je bila 2. t. m. končana razprava proti upornikom iz avstrijske Radgone. Razprava je trajala od 25. oktobra. Kot prvi je bil obsojen na dve leti težke ječe tiskar tvrdke Semlitsch iz Radgone, Robert Pertlik, ki je med julijskim pučem fungiral kot poveljnik straže na takozvanem Kodolitschevem mostu v Radgoni. Ta straža je imela nalog, zapreti vsak dohod v mesto ter aretirati vsakogar, ki bi bil sumljiv kot nasprotnik hitlerjevcev. Pertlik je zatrjeval, da je delal vse po nalogu svojega šefa Hwallenza, ki je med drugimi begunci v Jugoslaviji. Za vodjo radgonskih pučistov je bil označen privatni radgonski zdravnik dr. Julij Ogrissegg. Dr. Ogrissegg je bil obsojen na 12 let težke ječe. Na po tri leta težke ječe pa so bili obsojeni poštni upravnik Rihard Pibernik, carinski upravnik Friderik Schiller in carinski revizor Robert Deimel iz Radgone. Obsodba pomeni za dr. Ogrissegga tudi izgubo doktorata, za ostale tri obsojence pa izgubo državne službe brez pravice do pokojnine.

Dr. Ogrissegg je bil glavni vodja julijske vstaje v Radgoni kakor tudi v obmejnih krajih Obrajni (Halbenrein), Purkli, Murecku in Lipnici (Leibnitz). Svojim pomočnikom je dajal navodila pri zasedbi okrajnega glavarstva in ostalih političnih oblasti v obmejnih krajih. Dal pa je tudi zasesti poštni urad, razorožiti orožništvo in zapreti ves obmejni promet z Gornjo Radgono.

Značilno je, da je večina teh hitlerjevcev slovenskega pokolenja. Predniki dr. Ogrissegga so bili doma iz okolice Rogatca, njegov oče pa je bil pred prevratom učitelj v Mariboru. Slovenskega pokolenja sta seveda tudi Hwallenz in Šmonitsch, ki sta zbežala v Jugoslavijo. V Jugoslaviji je med avstrijskimi begunci tudi inž. Trummer, ki je bil vodja julijskega puča v Radgoni.

Stroga obsodba je vzbudila veliko senzacijo v Radgoni mnogi pa menijo, da ne bo izvršena, češ, da se avstrijska vlada že pogaja z nacionalnimi socialisti o mirni likvidaciji julijske vstaje.

Dan miru

Dan miru bo tudi letos 11. t. m. proslavil podmladek Rdečega križa. Na programu te proslave bodo, kakor vsako leto, predavanja v spomin borcev in žrtev za svetovni mir. Po beograjski radijski postaji bo eden od članov podmladka Rdečega križa pozdravil mladino vsega sveta. Dan miru bo letos posvečen tudi spominu blagopokojnega kralja Aleksandra, ki je padel med svojim vnetim in požrtvovalnim delovanjem za svetovni mir. Kakor podmladek Rdečega križa bodo slavile dan miru tudi ženske organizacije.

Banovinski brod pri Petanjcih

Gornja Radgona, 5. novembra

Po osvobojenju Prekmurja imajo Slovenske gorice zlasti pa ves gornjeradgonski sodni okraj od leta do leta večje gospodarske stike z delom Prekmurja onstran Mure. Ker je tranzitni promet preko avstrijskega ozemlja, koder bi bila sicer najkrajša pot v gornje Prekmurje, močno otežkočen, se prebivalstvo poslužuje broda preko Mure na progi Radenci-Petanjci, ker ni preko reke vse do Veržeja nobenega mostu.

Občini Radenci in Petanjci sta že po vojni uvedli akcijo za zgradbo mostu preko Mure, do izvedbe teh načrtov pa še ni prišlo. Brod čez Muro je imel doslej v rokah konzorcij kmetov iz občine Petanjci. Pred nekaj tedni pa je to važno prometno sredstvo prevzela v roke banovina ter napravila v kratkem času nov brod. Brod je zgradil cestni odbor, obratovati pa je pričel že 1. t. m. To prometno sredstvo, ki veže Prekmurje z Murskim poljem in Slovenskimi goricami, je zelo važno in je za vse kraje velikega pomena, ker je prišlo v oblastne roke.

Cestne gradbe v ptujskem srezu

Ptuj, 5. novembra

V nedeljo se je sestal v mestni posvetovalnici sreski odbor za javna dela k svoji redni seji zaradi sestave programa cestnih gradb za leto 1935 iz banovinskega gradbenega sklada in iz državnega fonda za javna dela.

Navzoči so bili vsi predsedniki občin ptujskega sreza, kakor tudi narodni poslanec in član banovinskega odbora za javna dela g. Petovar, banski svetniki dr. Senčar, Zadravec Jakob in Šolar Franc ter mestni predsednik in načelnik sreskega cestnega odbora g. Jerše. Sejo je vodil sreski načelnik g. dr. Bratina, ki je podal poročilo o izrabljanju odobrenega kredita iz letošnjega banovinskega bednostnega fonda in državnega fonda za javna dela. Po daljši debati je odbor v najlepši slogi sestavil program za cestne gradbe in javna dela za leto 1935.

V program je vzel 14 cestnih gradb ter regulacijo potokov Grajena in Pesnice. Za vsa ta dela je proračunjeni znesek 1,020.000 Din, dočim je lanski proračun znašal okrog 1,150.000 Din. Za večje gradbe ceste kakor Leskovec-Podlehnik se je predvidelo 180 tisoč Din, za gradbo ceste Zavrč - Turški vrh 60.000 Din, za cesto Stanovno-Lesnico 120.000 Din za regulacijo Grajene 100.000 Din in ravno toliko za regulacijo potoka Pesnice. Odbor je vzel v svoj program samo ona dela, ki so že začeta. Seveda je pa pri tem prvenstveno vpošteval one kraje, kjer so brezposelni in siromašni ljudje zaslužka potrebni, predvsem naše Haloze in pa viničarske kraje v ormoškem okraju.

KULTURNI PREGLED

Stoiški bog

Še tisti popoldan po izidu mojega poročila o »Stoiški veri« me je obstavil na ulici star znanec, inteligent iz stare šole, in se nekako zbadljivo spodtaknil ob mojih izvajanjih:

Ti, kaj pa? Ali niso bili morda stoiki s svojim cesarskim Markom Aurelijem vred le običajni hinavci, ki so le glumili in licemerili svojo pobožnost. Saj veš, kako je bilo še nedavno pri nas: najbolj zakrknjeni brezverci so postajali kar preko noči »pobožni« iz političnih in materialističnih interesov. In zadnji čas celo iz nekega političnega protesta. Kdo pa govori še danes o veri in bogu?

Prijatelj, sem odvrnil, ali nič ne bereš in ne zasledueš modernega razvoja? Na zadnjem I internacionalnem filozofskem kongresu v Pragi je razpravljala posebna sekcija o mejah religije in filozofije ter javno urbi et orbi naznanila, da je materializem v znanosti popolnoma premagan, za vedno pokopan in izločen kot predmet resne diskusije. In neki filozof je celo priznal, da je filozofija samo sekularizirana teologija.

Z obnovo religiozne zavesti je oživelo tudi znanstveno zanimanje za pojem božanstva. In sicer od dveh strani, z logične (spoznavnokritične) in psihološke. Spoznavna kritika je v opreki s staro filozofijo prirojene in neomejene vsevednosti ugotovila osnovno znanstveno dejstvo, da je vsak, še tako nadarjen in učen filozof tako omejen, da ne more sam iz sebe spoznati nobene resnice. Resnica ni produkt individualnega spoznavanja, marveč skupen, kolektivnogenetičen (sotrudnorazvojen) pridelek sodelovanja strokovnjakov vseh krajev in časov. Resnica ni za vse čase dogmatično dovršena gotovina, ampak le rastoča in razvojna količina. Nenehoma rase in se razvija z napredkom znanosti. Kakor doslej bo napredovala s pospešeno brzino tudi vso bodočnost za nami. Primerjajmo le primitivno znanje diluvialnega (jamskega) pračloveka in učenost kakega modernega Einsteina.

Kljub vsemu napredku pa je ostala vsa naša znanost le skromna kresnica v temni, brezkončni noči ali neznaten otoček sredi brezmejnega oceana. To spoznavno omejenost čuti vsak človek z nekim podzavestnim, metafizičnim nagonom, z neutešljivo radovednostjo ali vedoželjnostjo, ki ga z neodoljivo silo vleče proti spoznavni praznini. Tudi moderna znanost priznava to vsestransko omejenost in ta spoznavni »vacuum« ter pravi, da ga napolnjuje neka kozmična energija, velika neznanka ali veliki iks, baš vekovita naloga napredujočega spoznavanja.

Do istega končnega rezultata je prišla tudi moderna psihologija, enako v protislovju s staro, le zavestno polovico duše priznavajočo psihologijo. Nasprotno, glavno in ogromno večino tvori podzavestna duševnost. Ta pa spoznava na svojstven način v obliki slutnje in intuicije, ki jo posebno poudarja francoski, baš letos svojo 75letnico obhajajoči filozof H. Bergson. Podzavestna duša živi v neposrednih odnosih z vsemirjem, torej tudi z navidezno praznino velike neznanke ter prejema neposredne vtiske iz nje. V obliki intuicij in slutenj jih dviga v luč naše omejene zavesti. Metafizični nagon in metafizična slutnja sta izvirni gibali podzavesti, iz obeh se obuja človeku podzavestno občutje neke odvisnosti in skupnosti s kozmično neznanko ali velikim ikson. Na tihem, komaj opazno sta pokrenili logika in psihologija radikalno revolucijo v našem dojemanju sveta in življenja.

V vseh časih so mislečí svečeniki in filozofi izpolnjevali nesamostojno mislečemu ljudstvu to metafizično praznino z različnimi predstavami in pojmi ustrezajočimi višini tedanje razvojne stopnej razuma, navadno v obliki kakega poosebljenega duha (Marduk, Bel Oziris Zevs itd.) splošno označenega z imenom »bog«. Z napredkom abstraktivnega razuma se je tudi nazorna predstava božanstva sublimirala v abstrakten pojem. Zato pa n. pr. Židje niso dovoljevali likovno upodabljati abstraktnega božanstva, da se ne bi čisti, abstraktni pojem zopet »izmaličil« in pomaterializiral.

Enako globoko in znanstveno so pojmovali stari stoiki veliko neznanko, veliki iks božanstva ter vse svoje bitje osredotočevali v iskanju božanske resnice in v življenju po božanski resnici. Tako se je vršila religionizacija znanosti, oziroma racionalizacija religije. Iskrena in poštena, čuvstveno in umsko utemeljena pobožnost je segala na eni strani do najskrivnostnejših globin stoiške duše, na drugi strani pa je dejavno usmerjala vse čuvstvovanje in mišljenje. Logično in psihološko pravilno so dojemali stoiki pojem boga. A mi?

Dr. Fr. Derganc.

Branislava Nušića »Avtobiografija« je izšla za avtorjevo 70letnico v češkem prevodu J. M. Smazala. Predgovor je spisal dr. Dragutin Prohaska. Prevod je izdalo založništvo Zveze češkoslovaških častnikov v Pragi »Vok«. — Ob istem času so izšle v zbirki »Jihoslovanské divadlo« E. J. Rosendorfa v Pragi tri Nušićeve enodejanke (»Analfabet«, »Schopenhauer« in »Miš«) v prevodu Jaroslava Urbana.

»Nova Evropa« o današnji Italiji. Oktobrski zvezek zagrebške revije »Nova Evropa« prinaša poleg krasnega nekrologa blagopokojnemu kralju že nekaj časa napovedovani material o današnji Italiji. Posebna zanimivost tega zvezka sta interviewa, ki ju je priredil Bogdan Radica z dvema odličnima Italijanoma v emigraciji: Guglielmom Ferrerom in grofom C. Sforzo. Prvi, po vsem svetu znani publicist in zgodovinar, obuja svoje spomine na predfašistično dobo in pobija popularno mnenje, da je fašizem reakcija na pretiranosti in grehe parlamentarizma. Italija sploh ni nikdar imela takega parlamentarnega sistema, kakor obstoji v Franciji ali Angliji. Nato Ferrero označuje razlike med fašizmom in nacizmom in izreka prepričanje, da neposredne vojne nevarnosti ni, da pa strah pred vojno silno škoduje Evropi in bistveno otežkoča izboljšanje gospodarske krize. Na vprašanje, h kateremu intelektualnemu, moralnemu in političnemu idealu se mora vrniti Evropa, če hoče najti svoje prejšnje ravnovesje in izgubljeni mir, je Ferrero odvrnil, da se je treba vrniti bodisi k političnemu, bodisi k ekonomskemu in intelektualnemu liberalizmu, ki pa mora biti prilagojen novemu času. Liberalizem 19. stoletja je bil preveč preprost in preoptimističen glede neomejenega napredka. Izkušnje so pokazale, da režim svobode res razvija mnoge pozitivne energije, vendar pa sprošča tudi destruktivne sile. — Grof Sforza je med drugim govoril tudi o Jugoslaviji in poudarjal potrebo, da se Italijani vrnejo k Mazziniju, ki je pisal v svojih »Slovanskih pismih«, da mora Dalmacija postati del Jugoslavije, čije postanek je preroško dogledal že v prvi polovici 19. stoletja. Sloveči italijanski filozof Benedetto Croce, čigar Zgodovino 19. stoletja imamo v slovenskem prevodu, je prispeval

Domače vesti

• **Spomenik kralju Aleksandru na Poljani.** Občinski odbor Kranjske gore je v svoji seji v soboto na predlog predsednika Lavtižarja soglasno sklenil postaviti pokojnemu viteškemu kralju Ujedinitelju dostojen spomenik na Poljani (Podkorensko sedlo 1043 m) tik ob državni meji, na istem mestu, kjer se je pokojni vladar 18. septembra letos poslovil od svojega sina, ko ga je spremljal na poti v šolo v London. Usoda je hotela, da je bil blagopokojni kralj zadnjič na tem, njemu tako priljubljenem mestu, prestolonaslednik pa se je vračal po drugi poti kot kralj Jugoslavije v domovino. Pripravljalnemu odboru, ki ga tvorijo zastopniki vseh društev in korporacij, kakor tudi drugi ugledni vaščani, načeluje član banovinskega sveta in predsednik občine g. Lavtižar.

• **Nacionalna ura radia.** Naslov današnjega predavanja je: Vojska in narodna prosveta. Predavatelj, polkovnik Jevremović bo orisal vlogo vojske pri izobraževanju ljudstva. Iz predavanja bo razvidno, v koliki meri je vojska razbremenila naše šolstvo ter pomagala tudi v mnogih panogah narodnega gospodarstva.

Aromatin

Po zastarelih receptih zelo dvomljivo. Z »**Aromatinom**« pa sigurno dobre klobase.

• **Diplomske izpite na filozofski fakulteti v Ljubljani** so v oktobrskem terminu dovršili ti-le kandidatje in kandidatinje: Donaj S. Vekoslava (pedagoška skupina) Druškovič Franc (pedagoška skupina), Fras Albert (pedagoška skupina), Ivavec Viljem (matematična skupina), Kavčič Skalko (skupina za narodni jezik in književnost), Kosmatin Josip (geografska skupina), Kralj Ladislav (biološka skupina), Leben M. Imakulata (pedagoška skupina), Legiša Vendelin (skupina za narodni jezik in književnost), Mihelič Stanislav (skupina za narodni jezik in književnost), Petrè Franc (skupina za narodni jezik in književnost), Polenec Anton (biološka skupina) Rakovec Josip (filozofska skupina), Rupel Nada (skupina za narodni jezik in književnost), Stupica Marija (romanska skupina), Šegula Ivana (pedagoška skupina), Štalec Ivan (matematična skupina) Vodnik Franc (biološka skupina), Zadnek Milan (pedagoška skupina).

KODAK FOTOAPARATI **NA ODPLAČILO!**
„JUGOAGENCIJA" ZAGREB, Draškovičeva 34

• **Osebna vest.** V nedeljski vesti o izpremembah v državni službi je bilo napačno navedeno, da je upokojen učitelj Fran Humer v Ljubnem, srez Radvljica. V resnici pa je bila njegova upokojitev preklicana.

• **Premeščen je bil k rudarskemu glavarstvu** v Ljubljani višji svetnik g. inž. Jakov Kučan, doslej ravnatelj državnega rudnika v Kaknju.

• **Mestna knjižnica na Sušaku dobi del velike Spinčićeve biblioteke.** Dediči pokojnega narodnega voditelja Vekoslava Spinčića so darovali mestni knjižnici na Sušaku velik število knjig iz zapuščine velikega pokojnika. Poleg drugih dragocenih knjig bo dobila sušaška mestna knjižnica ves Kukuljevićev jugoslovenski zgodovinski arhiv, publikacije akademije v Krku, ki so zelo važne za proučavanje glagoljske književnosti, mnogo prepagandistične literature iz prevratne dobe in celo serijo poročil o delovanju nekdanjega istrskega deželnega zbora. Te knjige predstavljajo za mesto Sušak veliko bogastvo v pogledu politične in kulturne preteklosti naroda

• **Smrt dveh zaslužnih srbskih rodoljubov.** V samostanu Matejiču v Skopski Črni gori je umrl prota Trajko Arsić, nekdanji narodni poslanec demokratske stranke. Arsić je kot učitelj in duhovnik dolga desetletja deloval na srbskem jugu, boril se je v vrstah četnikov, med svetovno vojno pa je bil vojaški duhovnik. Po smrti svoje soproge se je zatekel v samostan. V Pančevu pa je ugrabila smrt 46letnega upokojenega državnega podtajnika prof. Lazarja Šubakoviča, ki je bil lani izvoljen za predsednika pančevske občine. Pokojni Šubaković se je politično udejstvoval v nekdanji radikalni stranki, bil je nekaj let narodni poslanec, potem pa ga je pokojni Pašić vzel v svojo vlado kot državnega podtajnika. Vneto se je udejstvoval tudi v sokolski organizaciji in je nedavno praznoval 30 letnico svojega sokolskega delovanja.

• **Upravitelj državne tiskarne je umrl.** V Beogradu je umrl v starosti 48 let upravitelj državne tiskarne Vlastimir Budimović. Njegovo truplo so prepeljali v njegov rojstni kraj Kruševec, kjer je bil veličasten pogreb zaslužnega rojaka. Pogreba se je udeležilo tudi veliko število Beograjčanov. Pokojni Budimović je v Beogradu dovršil pravne študije, nekaj časa je služboval kot učitelj, potem pa je preživel dolga leta kot reservni oficir na bojiščih. Po osvobojenju je postal tajnik ministrstva prosvete, od leta 1922. pa je vodil državno tiskarno. Kot organizator si je pridobil v tej službi velike zasluge, užival pa je tudi splošno spoštovanje zaradi svojih osebnih vrlin.

• **Novi grobovi.** V Št. Rupertu na Dolenjskem je umrl upokojeni šolski ravnatelj Aleksander Lunaček. Pogreb bo jutri ob 10. — V Ljubljani sta umrla: gospa Ana Majnikova, ki jo bodo pokopali danes ob 14., in upokojeni železniški poduradnik g. Karol Hribernik, čigar pogreb bo danes ob 16. — Pokojnim blag spomin, žalujočim iskreno sožalje!

• **Novembrske selitve v Beogradu.** Stanovanjski najemniki v Beogradu se vsako leto v največjem številu selijo s 1. novembrom. Sicer so tudi letos beograjske ulice precej pestre zaradi različnih transportov pohištva, a kakor sklepajo oblastva ter razne organizacije, zaostaja letošnje preseljevanje daleč za selitvami prejšnjih let ob novembrskem terminu. Selitve se bodo vršile sicer še nekaj dni in zato še ni govora o kakem točnem pregledu, da pa je selitev dosti manj, je dokazano z veliko manjšim številom stanovanjskih odpovedi, vloženih pri policijskih kvartih od hišnih lastnikov in stanovanjskih najemnikov. Organizacije hišnih posestnikov zatrjujejo, da bo po 1. t. m. ostalo v Beogradu praznih preko 2000 večjih in dražjih stanovanj. Stanovanjsko vprašanje v Beogradu ima iste pereče strani kakor v vseh drugih večjih mestih. Vsa gradbena podjetnost se namreč premalo ozira na socialno šibkejše sloje ter ne skrbi za manjša in cenejša stanovanja. Dvosobnih stanovanj, ki stanejo na periferiji od 750 do 1100 Din proti središču mesta pa do 1500 Din, primanjkuje v veliki meri, dasi so tudi taka stanovanja predraga za pretežno večino državnih in javnih uslužbencev.

• **Mezdni spor v rudniku Sisevac.** Okrog 800 rudarjev iz rudnika Sisevca pri Čuprij se je po svojih zaupnikih obrnilo na delavsko zbornico v Beogradu in na rudarski oddelek ministrstva za gozdove in rudnike, proseč za posredovanje in zaščito, ker je vodstvo rudnika napovedalo izdatno redukcijo vseh zaslužkov. Če bi bile te redukcije prejemkov izvedene, bi morali vsi rudarji zapustiti delo, ker s tako znižanimi zaslužki ni mogoče živeti. Delavska zbornica in rudarski oddelek ministrstva sta v rudnik že poslala svoje zastopnike, da bi se dosegla likvidacija hudega mezdnega spora.

• **Napad na vodjo gozdne uprave pri Brodu.** V Trnjanih pri Brodu so neznani zločinci zavratno napadli vodjo gozdne uprave

Če ste kdaj ugotovili v svoji vodi pesek, je to znak, da se nagibate h kamnom in sklerozi. Da to preprečite, morate piti

Radensko,

katera ojačuje mokrenje, izloča pesek, čisti ledvice in kri ter preprečuje ne samo tvoritev kamnov, temveč tudi sklerozo, giht, artritis in vse komplikacije, ki jih povzroča zastajanje sečne kisline.

Ko je zvečer sedel v svojem uradu, je skozi okno nekdo nanj sprožil strel iz lovske puške Sačer je bil zadet v glavo in nevarno poškodovan. Eno oko mu je takoj izteklo in sedaj se trudijo na kliniki v Zagrebu, da bi mu rešili drugo. Zasledovanje zločincev je bilo doslej brezuspešno in tudi ranjenec sam ni mogel dati nobenih podatkov o napadalcu ali pa o povodu zavratnega napada.

• **Obsodba vlomilca v pariško banko Baruch.** V teh dneh pred tremi leti je bil izvršen v opoldanskem času predrzen vlom v veliko pariško banko Baruch Po načinu ameriških gangsterjev so maskirani vlomilci napadli uradnike z revolverji ter odnesli iz najbližje blagajne blizu 200.000 frankov. Nekaj vlomilcev so kmalu zalotili in sta bila med njimi tudi Jugoslovena Kneževič in Glavač, ki sta zatrjevala, da je bil vodja vloma njun tovariš in rojak Anton Kostanjšek, rodom iz Bosne. Kostanjška so iskali po vsej Franciji in Nemčiji, pojavil pa se je v domačem kraju, ko tja še niso niti prispele vesti o velikem vlomu. Na zahtevo francoskih oblasti je bil pozneje aretiran in odveden v zapore okrožnega sodišča v Travniku. Razprava proti njemu je bila že nekajkrat razpisana in spet preložena zaradi novih poizvedb. Naposled je pred dnevi le prišlo do razprave. Kostanjšek je ostal do zadnjega dosleden v svojem zatrjevanju, da je nedolžen in da sta ga nekdanja tovariša iz škodoželjnosti vmešala v zadevo. Zatrjeval je tudi, da je že 15. septembra 1931. odpotoval iz Pariza. To njegovo zatrjevanje pa ne drži, ker so našli pri njem ženin nožič neke pariške tvrdke. Take nože je delila tvrdka v reklamne svrhe ob svojem jubileju, ki pa se je vršil v začetku novembra 1931. Kostanjšek je bil obsojen na 12 let robije in je takoj izjavil, da se bo pritožil.

• **Svojega svaka je ubil** že pred dvema letoma posestnik Stanko Skrovec iz Jalžabeta pri Varaždinu. Truplo so našli šele pred nekaj meseci zakopano v vinogradu in Skrovec je priznal, da je svaka ubil v prepiru in njegovo truplo zakopal. Varaždinsko okrožno sodišče je Skrovca obtožilo zaradi umora in se je razprava vršila nekaj dni, ker je nastopalo mnogo prič, ki so bile pozvane zlasti zaradi tega, da bi se ugotovilo, v kakih odnošajih sta živela svaka. Ker je večina prič izjavila, da je bil obtoženi popolnoma nedolžen pri dolgotrajnih prepirih žaradi nekega zemljišča in da mu je svak neprestano grozil, je bil Skrovec obsojen samo zaradi uboja na tri leta strogega zapora. Državni tožilec je takoj prijavil priziv in revizijo.

• **Prepovedana knjiga.** Z odlokom notranjega ministrstva je prepovedano uvažati in razširjati knjigo »Verze Maggiar Orsag« Napisal jo je Kostolani Deze, izšla je na Madžarskem.

• **Redno uživanje Radenske je za Vaše zdravje nujno potrebno.**

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Iz Ljubljane

u— **Žalni koncert.** V petek 9. t. m. točno mesec dni po nesrečnem dogodku, ki je zavil celotno našo kraljevino in ves prijateljski svet v veliko žalost zaradi smrti viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, bo ob 20. v veliki unionski dvorani žalni koncert, katerega spored izvaja Glasbena Matica ljubljanska. Kakor že javljeno, sestoji spored iz dveh delov. Prvi del izvaja pevski zbor pod vodstvom ravnatelja Poliča, II. del pa orkester Orkestralnega društva in državnega konservatorija pod vodstvom prof. Škerjanca. Zbor izvaja 10 a capella žalnih pesmi, ki nosijo skupni naslov OPELO, katerega je složil na čast junakom svetovne vojne 1912—18 beograjski skladatelj Stevan Hristić. Žalni spevi so izredno veličastni, prav tako so pa tudi veličastne in umetniško resne vse skladbe, ki jih izvaja združeni orkester. Opozarjamo na enkratno izvajanje žalnega koncerta, ki bo v petek, 9. t. m. v veliki unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

u— **Predavanje SPD.** Predavanje dr. H. Tume o italijanskem delu Julijskih Alp bo drevi ob 20. v Delavski zbornici. Sedeži po 6 Din, stojišča po 3 Din se dobe v predprodaji v pisarni SPD na Masarykovi cesti št. 14.I med uradnimi urami od 8. do 12. in od 3. do 7. ure ter od pol 8. ure dalje pri blagajni v Delavski zbornici. Predavatelj je temeljit poznavalec Julijske Krajine in je večino gora, o katerih bo govoril, opetovano prehodil Vabimo planince in prijatelje prirode, da se gotovo udeleže te zanimive prireditve.

u— **Člane glavnega odbora akademskega starešinskega društva »Jadran«,** ki so prejeli vabila za sejo, ponovno opozarjamo, da se vrši seja danes v torek ob 20. v restavraciji »Zvezda«. Vabimo k točni in polnoštevilni udeležbi.

u— **Jadranaši! Danes ob 15. obvezen sestanek.**

u— **Primorski akademiki!** Drevi ob 20. v Areni Narodnega doma (vhod z Bleiweisove ceste) društveni sestanek. Ker se bodo obravnavale zelo važne stvari, udeležba obvezna. — Odbor.

u— **Pisateljica Manica Komanova** je bila pred tedni ponovno težko operirana na kirorgiškem oddelku državne bolnišnice. Priljubljena pisateljica, ki je čvrste gorenjske korenine, si je med tem spet toliko opomogla, da je včeraj zapustila bolniško oskrbo. Manici Komanovi želimo tudi mi iz vsega srca skorajšnje popolno okrevanje.

u— **Zveza gospodinj priredi popoldanski** tečaj za ročna dela (kvačkanje in pletenje obleke i. dr. ter šivanje usnjenih rokavic). Tečaj se bo vršil dvakrat tedensko in bo trajal 6 tednov. Pristojbina 100 Din. Prijave med uradnimi urami Breg št. 8. Sprejemajo se tudi prijave za tečaj za krpanje in entlanje perila, ki se bo vršil vsak torek od 20. do 21. ure zvečer, ter za enopopoldanski tečaj za pudinge, ki bo v sredo, 7. t. m. od pol 16. do 18. ure. Prispevek 15 Din.

u— **Društvo »Tabor«.** V četrtek 8. t. m. ob 8.30 zvečer bo predaval v predavalnici na realki (Vegova) g. prof. Ivan Rudolf »O mučeništvu«. Iskreno vabljeni!

u— **V velikem pomanjkanju** živi starejša žena s hčerko. Ostala je brez vseh sredstev, pomoči nima od nikoder in v zadnjem času jo muči še bolezen. Kdor bi ji hotel pomagati, naj izroči kakršenkoli dar upravi »Jutra«.

u— **Smrtna kosa.** Včeraj popoldne so položili k večnemu počitku mlado in cvetoče življenje, jedva 25 letno Bogico Marčanovo iz znane Marčanove rodbine. Bolehala je že več let za sladkorno boleznijo, ki se ji je naposled pridružila še tuberkuloza, kateri je v soboto zvečer po dolgem trpljenju podlegla. Marčanovim, ki so v teku enega tedna izgubili že drugega svojca — pretekli ponedeljek je umrl mr. pharm. Jakša Borčič — izrekamo iskreno sožalje.

u— **Namesto venca na grob** gospe Zdenke Letnikove, soproge kontrolorja mer, je poklonil tehtničarski mojster g. Lovro Rozman za spomenik kralja Aleksandra v Ljubljani 100 Din, za ljubljanske mestne reveže pa tudi toliko.

u— **Tatvina desetih tisočakov,** o kateri je poročalo ponedeljsko »Jutro« ni imela za svoj plen trgovskega izkupička, marveč zneske za najemnine. Trgovka je imela denar v aktovki, ki ji je bila ukradena med nakupovanjem.

u— **Drevi spopolnjevalni plesni tečaj Jenkove šole v Kazini.** Pouk »novi blues«. V četrtek »začetniško nadaljevalni tečaj«. Posebne ure dnevno.

Iz Celja

c— **Poziv.** Mestno poglavarstvo razglaša: Bližajoča se zima bo povečala bedo ubožnih. Podpora iz občinskih sredstev nikakor ne zadostuje, da bi se moglo resničnim revežem zadostno pomagati. Zaradi dejstva, da je prosjačenje od hiše do hiše brezpogojno in pod kazinjo prepovedano, prosi mestno poglavarstvo v Celju v svrho ublaženja bede velikega števila mestnih ubogih v njih imenu za mile darove. Ker se je tukajšnje meščanstvo vedno rade volje odzvalo, kadar je šlo za pomoč bednemu in bolnemu bližnjemu, se bo gotovo tudi tokrat dobro obneslo nabiranje darov, ki se bodo porabili v prvi vrsti za dobavo drv, živil in res neobhodno potrebne obleke bednemu someščanu. Darove nabirata nabiralca mestne občine.

c— **Na Ljudskem vseučilišču** v risalnici deške meščanske šole bo predaval danes ob 20. univ. prof. g. dr. Lj. Hauptman iz Zagreba o položaju Evrope l. 1914. Ne zamudite tega zanimivega in poučnega predavanja!

c— **Smrtna nesreča pri Št. Petru pred celjskim sodiščem.** Včeraj je bila pred sodnikom posebnim na okrožnem sodišču v Celju razprava proti zobozdravniku dr. Rudolfu Sadniku v Celju, ki je bil po § 205-2 k. z. obtožen, da je letos 24. junija zvečer na cesti v Dobrteši vasi z avtomobilom do smrti povozil posestnika Rudolfa Ločičnika iz Št. Petra v Sav. dolini. Obtožnica navaja, da je vozil dr. Rudolf Sadnik tako nepreviden, da je zadel v Ločičnika, ki se je vozil s kolesom, in da je Ločičnika vrgel nazaj čez avtomobil na cesto, pri čemer je dobil Ločičnik težke poškodbe, ki jim je že pred prenosom v celjsko bolnišnico podlegel. Sodišče je ugotovilo, da je obdolženec kriv in ga je obsodilo na 1 mesec in 15 dni zapora pogojno za tri leta ter na plačilo odškodnine zasebnim tožencem in plačilo stroškov kazenske-

DANES VELIKA PREMIERA
težko pričakovanega velefilma
MARLENE DIETRICH
v filmu ljubezni
PLAVOLASA VENERA
To je film, kateri nas vodi skozi življenje mlade žene, pred katero se klanja svet. Vzvišena pesem ljubezni.
MARLENA DIETRICH TAKA KOT ŠE NIKDAR
Telefon 21-24 **ELITNI KINO MATICA** Telefon 21-24
Predstave ob 4., 7.15 in 9.15 uri. Predprodaja od 11.—½13. ure.

Od danes dalje!!
POGREBNE SVEČANOSTI
blagopokojnega Nj. Vel. Viteškega kralja
ALEKSANDRA I. Ujedinitelja
Film je izdelala tvrdka »Jugoslovenski Prosvetni Film«, Beograd
ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24
Ob 4., 7.15 in 9.15 uri

JOHN GILBERT
se nam pokaže v filmu pomorščakov
Trije mornarji
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave ob 4., 7. in 9. uri
Vstopnina 4.50 in 6.50 Din

SAMO ŠE DANES
Vamp Amerike JEAN HARLOW
v velefilmu
DEMONSKA ŽENA
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave danes ob 4., 7. in 9.¼

PRIDE **DIRIGIBLE** PRIDE
JUNAKI ZRAKA — JUŽNI TEČAJ

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja 2 stanje barometra 3 temperatura. 4 relativna vlaga v odstotkih, 5 smer in brzina vetra. 6 oblačnost 1—10, 7 padavine v mm. 8 vrsta padavin. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

5. novembra

Ljubljana 7, 765.9, 4.0, 93, 0, 10, 8.3, dež; Maribor 7, 763.8, 2.0, 90 0, 10, 2.4, dež; Zagreb 7, 765.4, 5.0, 70, SW1, 10, 3.0, dež; Beograd 7, 766.3, 8.0, 90 ESE6, 10, 0.4, dež; Sarajevo 7, 767.3, 12.0 90, 0, 10, 1.0, dež; Skoplje 7, 771.9, 9.0, 90, W1, 10, —, —; Split 7, 765.0, 18.0, 90, SE4, 10, —, dež; Kumbor 7, 767.2, 18.0, 70, SE5, 10, 28.0, dež Rab 7, 765.5, 12.0, 90, SW2, 10, megla, 0.1 dež; Rogaška Slatina 7, —, 3.0, 94, 0, 16 megla, 10.0, dež.

Temperatura: Ljubljana 8.4, 3.0; Maribor 3.6, 2.0; Zagreb —, 4.0; Beograd — 8.0; Sarajevo —, 2.0; Skoplje 16.0, 6.0; Split —, 16.0; Kumbor —, 17.0; Rab —, 11.0; Rogaška Slatina 3.0, —2.0.

---

za ta zvezek »Nove Evrope« članek »Ideja države«. Iz nove »Italijanske enciklopedije« je preveden Mussolinijev sp s »Doktrina fašizma«, ki je temeljnega pomena za razumevanje tega gibanja. Kritiko fašistične doktrine je prispeval Egidio Reale Sledita članka o dveh mladih, nadebudnih protifašističnih intelektualcih: Lauru de Bosisu in Leonu Ferreru, sinu slovečega Guglielma Ferrera in Gine Lombroso, hčerke znamenitega antropologa in psihiatra Cesara Lombrosa. O Italiji l. 1934. objavlja Bogdan Radica nekoliko osebnih vtiskov s potovanja in referate o nekaterih značilnih novih knjigah. Tu je tudi zanimiv citat iz knjige Gaetana Salveminija »Mussolini diplomat«: »Nobeden Italijan, ki je zvest načelom nacionalnega Risorgimenta, ne more pomisliti brez bolesti in sramu da danes mlade Hrvate in mlade Slovence v Italiji obsojajo na smrt ali v ječe samo zato, ker zahtevajo iste pravice in izpovedujejo isto vero, ki so za njo trpeli in umirali heroji italijanskega Risorgimenta. Od Cavourja, od Mazzinija in od Garibaldija do Mussolinija — kakšen padec!« Številko zaključuje referat A. Halerja o srbskohrvaškem prevodu Crocejeve »Estetike«, ki je izšel pri »Kosmosu« v Beogradu

»**Monumenta artis slovenicae**«. Prejeli smo prvi snopič velikopotezno zasnovanega zbornika »Monumenta artis slovenicae«, ki ga je pričela izdajati v redakciji konservatorja dr Fr. Steleta Akademska založba v Ljubljani. Zbornik naj prikaže predvsem v sliki zaklade naše likovne umetnosti od njenih prvih začetkov do sodobnega realizma. Tako bodo nastale štiri monumentalne knjige o likovni umetnosti na Slovenskem: ko bo načrt izvršen, nam bodo lahko to delo zavidali tudi večji narodi. Prav zaradi svojega pomena za tujino je izdaja dvojezična (slovenska in francoska). Prvi snopič obsega štiri strani besedila (iz peresa dr. Steleta) o razvoju slovenskega srednjeveškega slikarstva. Reproduciranih je na posebnih umetniških prilogah devet slik, med njimi freske iz Ptuja, iz Turnišča v Prekmurju, iz Crngroba pri Škofji Loki, iz Celja in Vitanja, vse iz 13. in 14. stoletja. Nadaljnji snopiči bodo izhajali mesečno. Kakor posnemamo iz proglasa na platnicah, izide v celoti 36 snopičev, razdeljenih v štiri zvezke. Prvi bo obsegal srednjeveško slikarstvo, drugi slikarstvo baroka in romantike, tretji arhitekturo, četrti pa kiparstvo. »Monumenta artis slovenicae« pomenijo nesporno važen in tehten donesek k slovenski literaturi o likovni umetnosti in predstavljao kulturen pojav, ki more razveseliti vsakogar, kdor se zaveda pomena likovne umetnosti za našo kulturno zgodovino.

Skopljanski »Pozorišni list« o »Gledaliških zapiskih« Cirila Debevca. »Gledališki zapiski« našega režiserja in igralca Cirila Debevca so vzbudili zanimanje tudi izven slovenskega kroga. Tako so o tej knjigi poročali češki listi (»Lidové Noviny«, »České slovo«), pravkar pa prinaša daljše poročilo »Pozorišni list«, dobro urejevano glasilo gledališča v Skoplju. Referat je spisal lektor tega gledališča Živojin Petrović, ki je tudi skrbno prevel celo poglavje iz Debevčeve knjige. (O režiji in režiserjih). Skopljanski ocenjevalec piše med drugim: »Pozorišni zapiski Cirila Debevca zaista popunjavaju jednu veliku prazninu u našoj literaturi o pozorištu... To je u nas jedinstvena knjiga o pozorištu. U njoj su sakupljena i izložena sva najsavremenija znanja o pozorištu. I u tome je, sem svega ostalog, još jedna izdvojena vrednost Debevčeve knjige. I najprosečniji pozorišni posetilac naći će u knjizi izvesna već poznata znanja o pozorištu, ali su ona shvaćena i izražena u novom duhu. Obično pozorišnoj publici ta knjiga pruža nova otkrovenja o pozorištu u svakom slučaju: pozorišni stručnjaci naći će u njoj odličan pozorišni priručnik.« Živojin Petrović sklepa svojo oceno s sodbo, da je to »jedina knjiga takve vrste na Balkanu« in da prihaja kakor naročena. Prevod in recenzija sta opremljena s sliko Cirila Debevca v dveh njegovih vlogah. — »Gledališke zapiske« je izdala Tiskovna zadruga v zbirki »Slovenske poti«. Opozarjamo na to knjigo zlasti stalne obiskovalce naših gledališč: razširila in poglobila jim bo poglede v gledališko delo in ustvarjanje.

Nemška frazeologija v srbskohrvaškem prevodu. V založbi Štamparskega in zdavačkega d. d. je izšla 144 strani obsegajoča knjižica »Nemačka frazeologija sa srpskohrvatskim prevodom«. Avtor tega priročnika je I. Hubmajer. Knjižico ki vsebuje okrog štiri tisoč stavkov in ob koncu kratko slovnico nemškega in srbskohrvaškega jezika, bodo dobro rabili srednješolci, ki se uče nemščino, pa tudi vsak drug, ki se zanima za nemški jezik, bo s pridom segel po nji.

Ivan Vuk, Po valovih Donave široke... Beležke iz popotnega dnevnika 1934. Tako je naslov knjige ki je pravkar izšla v založbi revije »Naša pota« v Ljubljani. Pisatelj Ivan Vuk je opisal potovanje od Beograda do Radujevca v prijetni obliki, ki se čita kakor potopisni roman. Potopis je opremljen z 19 slikami starih rimskih trdnjav in gradov Smedereva, Železnih vrat in njih znamenitosti. Trajanove ceste i. dr.

Iz francoske literature. Kot posebni zvezki »Crapouillota« je izšla zgodovina francoskega tiska z naslovom »Histoire de la presse«. Avtorja sta Jean Galtier-Boissière in René Lefebure. Prvi zvezek je obravnaval zgodovino pariškega tiska, drugi, ki je pravkar izšel, pa se bavi s provincialnim tiskom, z revijami, ilustracijami itd. Z njim je to pregledno delo o francoskem tisku zaključeno. — Pri Plonu je izšel drugi del obsežne študije o machiavellizmu, ki jo piše Charles Benoist, član Instituta. — Ferdinanda Brunota »Histoire de la Langue française« je pravkar dosegla osmi zvezek, ki obravnava francoščino 18 stoletja izven Francije. — Bolgar Nikolai Dončev je izdal v francoščini prvi del svojega široko zasnovanega spisa o tujih vplivih v bolgarski literaturi (Influences étrangères la Littérature bulgare). — Izšel je francoski prevod korespondence velikega avstrijskega nemškega pesnika R. M. Relkeja. — Pri Editions Jeanne Bucher je izšla »Petite Anthologie poétique du Surréalisme«. — Založba Denoel et Steele je izdala Edouarda Krakowskega »Histoire de la Pologne«. Uvod je napisal Paul Valéry. — Romanopisec Roland Dorgelès, član Goncourtjeve akademije, je spisal nov roman z naslovom »Si c'était vrai...«, čigar odlomek prinašajo najnovejše »Les Nouvelles Littéraires«. V njem razvija utopistično misel: zlo v človeku povzroča neki bacil. Profesor Radec iznajde serum zoper njega z imenom Antimal. Kakšen bi bil svet, če bi se lahko s serumom odpravljalo zlo v ljudeh? O tem fantazira Dorgelès

V nedeljo 11. t. m.
prvikrat
NOVA SLIKANICA „JUTRA“
Starim in mladim v zabavo in smeh.
Kakor še zmerom!
Ne zamudite pričetka v nedeljo!

VOŽNJA S KOLESOM IN NJENE POSLEDICE
G. TH. ROTMAN:

BERITE NAROČITE „JUTRO“!

ga postopanja. Sodišče je razglasilo milo kazen, ker je obdolženec priznal, da je skozi naselje vozil z brzino 40 km in da mi zasenčil reflektorjev, kakor predpisuje uredba o zaščiti cest in prometa na nj h.

e— **Umrla je včeraj na Starem gradu** (Zagrad 42) v starosti 61 let znana gostilničarka in posestnica ga. Alojzija Jicha, roj. Božičeva, soproga g. Julija Jiche. Pogreb bo jutri ob 16. od »Skalne kleti« na mestno pokopališče. Na Miklavškem hribu 4 pri Celju je umrl včeraj 60 letni Martin Tratnik, dolgoletni cerkovnik Marijine cerkve v Celju. V celjski bolnišnici je umrla včeraj 52 letna dninarica Ana Pogačarjeva iz Št. Petra v Savinjski dolini.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni velefilm »Grand Hotel« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— **Prijave za učne tečaje.** Interesenti za knjigovodski in za mizarski risarski tečaj se pozivajo, da se brez odloga prijavijo za udeležbo. Zaradi stroškov, ki jih povzroči tak tečaj, ni mogoče tečaja otvoriti, dokler ni zasiguranih najmanj 25 udeležencev. Prijave sprejema obrtno-zadružno nadzorništvo na sreskem načelstvu, II.-42.

a— **Kdor ima veselje do petja in do gledališča,** naj se prijavi v gledališki zbor, kjer sprejemajo nove članice in člane. Interesenti se naj javijo pri kapelniku Herzogu v gledališču vsak dan od 12. do pol 13. ure popoldne.

a— **Od doma je pobegnila.** Mizar Franc S. iz Ptuja se je zglasil na policiji in povedal, da je že pred dnevi pobegnila od doma njegova 15letna hčerkica Ana. Dekle je dobro razvito in rdečelično. Kdor bi kaj vedel o njej, naj to javi predstojništvu policije.

a— **Beg iz življenja.** Včeraj zjutraj okrog 5.30 se je blizu glavnega kolodvora vrgel pod kolesa jutranjega osebnega vlaka, ki odhaja proti Ljubljani, neki mladenič. Kolesa so mu odrezala glavo. Sodna komisija je odredila prevoz trupla v mrtvašnico na Pobrežje. Ugotovili so, da je samomorilec 20letni, v neki tekstilni tovarni v Melju zaposleni delavec Anton Benčič iz Beletincev pri Varaždinu. Kaj ga je gnalo v tako strašno smrt, ni točno znano, najbrž je pa dejanje izvršil iz obupa, ker mu je bila služba odpovedana.

Iz Novega mesta

n— **Ustanovitevn kreditne zadruge državnih nameščencev.** V nedeljo 28. oktobra se je vršil v hotelu Koklič ustanovni občni zbor Kreditne zadruge državnih nameščencev. Veliko število zborovalcev je pričalo, da se državni nameščenci zavedajo važnosti te prekoristne ustanove. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Koželj, o pomenu zadruge pa je govoril g. Ivan Deržič iz Ljubljane. V upravni odbor so bili izvoljeni: s. o. s. Anton Kuder, ravnatelj meščanske šole g. Anton Mervič, vodja zemljiške knjige v p. g. Adamič Franc davčni inspektor v p. g. Zdravko Novak, učitelj g. Ludvik Koželj: v nadzorni odbor: šef davčnega urada g. Malinger Jakob učitelj g. Šterbenk Karel in g. V. Ozimič. Zborovalci so soglasno sprejeli predložena pravila. Nova zadruga, ki obsega v svojem delokrogu tri sreze: novomeškega, črnomeljskega in metliškega, bo vsekakor s svojim delovanjem članstvu mnogo koristila.

n— **Kmetijska šola na Grmu** je 31. oktobra zaključila letni tečaj, ki ga je obiskovalo 18 v šolskem internatu stanujočih učencev. Služba božja je bila v Šmihelu, potem pa so se tečajniki zbrali v zavodu k razdelitvi spričeval. Zaključni svečanosti so prisostvovali vsi učitelji z ravnateljem g. inž. Zupaničem ter sreski kmetijski referent prof. g. Malasek in predsednik sreskega kmetijskega odbora g. Bulc iz Mirne. Izid šolskega leta je 5 odličnih, 1 prav dobra, 8 dobrih in 1 zadostna ocena. Najboljši učenci so dobili v nagrado strokovne knjige, denarno nagrado kmetijskega odbora pa je prejel učenec Ivan Škvarič iz Dolenjih Stopič. S primernim govorom mu jo je izročil predsednik g. Bulc.

Iz Ptuja

j— **Slovo dveh odličnih častnikov.** Od Ptuja se poslavljata kapetan Čedomir Stojković in poročnik Mirko Berginc, ki ju bodo narodni krogi in razna društva težko pogrešali. G. Stojković, ki odhaja v Beograd, je bil predsednik oficirske čitalnice in podpredsednik Jadranske straže. Poročnik g. Berginc, ki odhaja v Bjelovar, se je vneto udejstvoval pri oficirski čitalnici, pri Sokolu in drugih društvih, posebno težko pa ga bo pogrešal sportni klub »Drava«, ki je bil ustanovljen po njegovi pobudi.

j— **Sreska organizacija JNS** je v nedeljo dopoldne v Narodnem domu na svojem žalnem zborovanju počastila spomin blagopokojnega kralja Aleksandra. Zbrani so bili vsi predsedniki in tajniki občinskih organizacij v okraju ter mnogo članstva. Prisotna sta bila tud narodni poslanec g. Petovar in sreski načelnik g. dr Bratina. Svečanost je otvoril predsednik sreske organizacije g. dr. Senčar, ki se je v toplih besedah spominjal nesmrtnih zaslug pokojnega vladarja ter pozval zborovalce v duhu vladarjeve oporoke k zaobljubi zvestobe domovini in kraljevskemu domu. Po žalni svečanosti je podal poslanec g. Petovar kratek pregled političnih dogodkov. Na predlog g. dr. Fermevca je sreska organizacija sklenila prirediti spomladi potovanje s posebnim vlakom na Oplenac, kjer se bodo člani poklonili spominu velikega pokojnika.

j— **Kino** predvaja v sredo in četrtek ob 20. velefilm »Carica Katarina«. Dodatek Paramountov tednik.

Wildeov »Idealni soprog« na mariborskem odru

Angleški pisatelj Oscar Wilde (1856—1900) se označuje kot zastopnik dekadence, ako ga pa gledamo s stališča današnje odmaknjenosti, se mu ta opredelitev, pojmovana po smislu izraza, kaj malo prilega. S te odmaknjenosti bi bilo to, kar je ustvarjal, prej klasicizem. V njegovih odrskih (in drugih) delih je toliko fine duhovitosti in dialogi so take mojstrovine, da si iz sedanjega kaosa kar zaželimo nazaj v to »dekadenco«. Ta ugotovitev, porojena iz neposredne impresije ob njegovem »Idealnem soprogu«, ki sem ga videl v Skrbinškovi režiji preteklo nedeljo na mariborskem odru, se mi zdi kar neobhodno potrebna. Kakor v vseh drugih delih, so tudi v »Idealnem soprogu« razločno vidne vse značilnosti in odlike Wildeovega peresa, ki nas privlačujejo kljub temu, da se nas vse ne more dojmiti več tako, kakor bi se nas bile morda ob času, ki mu je pisatelj »postavil zrcalo«.

G. Vladimir Skrbinšek je izpričal tudi s to režijo, da je duhovno pronicav režiser, ki se z vso resnobo loteva svojih nalog. V celoti je izoblikoval »Idealnega soproga« kar dobro, mestoma celo izvrstno, posamezne šibkosti, ki so se brez motenja celote še pokazale, so bile bolj greh igralcev. Pa ne samo kot režiser in inscenator, tudi kot upodobitelj markantnega viscounta Goringa je izvrstno zmagal. Pričaral nam je pred vid in sluh duhovitega zrelega samca, ki ga je življenje sicer globoko izmodrilo, mu pa vendar ni vzelo tistega, kar je neobhodna podlaga za zaroko, ki jo Goring sklene z mlado Mabelo Chilternovo. In če omenim, da je bil tudi po vsej svoji znanjščini to, kar je Wilde hotel, njegovo podobo le še izpopolnil G. Maksa Furijana earl of Caversham, po moški sijajen kot navadno, ni bil povsem na taki višini, dasi se ji je približeval. Z gentlemensko rutino je pa tudi g. Grom obvladoval precej suvereno državnega tajnika sira Roberta Chilterna, osrednjo osebnost te štiridejanske igre. Med ostalimi igralci moških ulog je pa vzbudil gotovo največ pozornosti g. Milan Košič s svojim sijajnim slugom Phippsom ter pokazal, da se da tudi iz sicer nesijajne postranske in skoraj neme igre ustvariti mojstrovina. Tu so mimo njega odigrali gg. Nakrst vicomta de Nanjaca, Gorinšek mr. Montforda, Verdonik sira Barforda in lakaja, Blaž Masona in Košuta lakaja Jamesa, vsi več ali manj v lepem skladu z ostalo igro glavnih akterjev.

Posebno zanimanje je vzbudila uspele premiera tudi zaradi prvega nastopa nove članice ge. Save Severjeve, ki je upodobila moralno skvarjeno intrigantko mrs. Cheveleyevo. Reči morem, da nas ni razočarala in je izpolnila vse upe, ki smo jih stavili vanjo. Stopila je že s to prvo kreacijo v prvo vrsto in docela upravičila svoj angažma. Njena fina zunanja in precizno dodelana notranja igra je pomagala Cheweleyevi do lepega uspeha Gdč. Starčeva, ki kaže letos znaten napredek in nekakšno solidno dozorevanje, si je nadela z lady Chiltern težko nalogo, skoraj malo pretežko. Dasi jo je v splošnem dobro rešila, ji v najfinejših detajlih vendar ni bila popolnoma kos. Dobro zadeta je bila podelitev uloge mlade Mabele Chilternove gdč. Rarbičevi. Uloga ne zahteva drobnih psiholoških fines, kakor prvi omenjeni, marveč več zunanjega šarma, tega pa ima gdč. Barbičeva vedno dovolj. Med ostalimi ženskimi liki je bil najbolj dodelan lik lady Markbyjeve v kreaciji gdč. Kraljeve. Ostale uloge: grofica Balsidonova ge. Gorinškove, mrs. Marchmontova ge. Savinove, mrs. Barfordova gdč. Križajeve in vojvodinja Maryborough ova ge. Zakrajškove, so bile odigrane čisto skladno.

Ob dobrem obisku je napravila v splošnem prav dobra igra močan utis.

R. Rehar.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 31. oktobra se je skupna podlaga povečala za 2.3 milijona na 1976.2 milijona dinarjev. V tej postavki se je povečalo zlato za 3.4 milijona na 1807.1 milijona dinarjev, medtem ko so se devize za malenkost zmanjšale na 169.1 milijona Din in valute na 0.045 milijona Din. Devize, ki se ne štejejo v podlago, so padle za 13.9 milijona na 20.1 milijona Din, a kovani denar za 31.8 milijona na 158.8 milijona Din.

Menična posojila so narasla za 5.5 milijona na 1602.8 milijona, a lombardna za 0.5 milijona na 238.1 milijona Din.

Obtok bankovcev se je znatneje, to je za 90 milijonov povečal na 4380 milijonov dinarjev, medtem ko je lani v istem času znašal 4342.5 milijona Din. Obveznosti na pokazanje so se skupno zmanjšale za 75.6 milijona na 1179.4 milijona Din, od tega žirovni računi sami za znatnejšo vsoto na 509.3 milijona. Obveznosti z rokom so štele 770 milijonov Din.

Obtok bankovcev in obveznosti na pokazanje v skupni vsoti 3559.4 milijona se je nasproti prejšnjemu izkazu povečal za 13.9 milijona Din in je skupno kritje za malenkost oslabelo od 35.59 na 35.54 odst. Zlato kritje samo znaša 32.50 odst. nasproti 32.52 odst. v prejšnjem izkazu.

Gospodarske vesti

= **Italijansko-avstrijska trgovinska pogajanja.** Po vesti iz Rima se bodo še ta mesec nadaljevala pogajanja med zastopniki italijanske in avstrijske industrije za dopolnitev gospodarskih dogovorov, ki so bili v maju sklenjeni med italijansko in avstrijsko vlado. Gre predvsem za to, da se uvoz kolonijalnega blaga v Avstrijo preko Trsta olajša in da se istočasno tudi avstrijski izvoz usmeri na Trst. Pri pogajanjih se bodo tud določili italijanski kontingenti za uvoz avstrijskih industrijskih izdelkov. Nasprotno pa bo Italija zahtevala, da se poveča uvoz italijanskega riža v Avstrijo in da se nudijo tudi izvozu italijanske industrije koncesije v Avstriji.

= **Kompenzacijsko poslovanje z Nemčijo.** Narodna banka je izdala za kompenzacijske kupčije z Nemčijo te-le predpise: Domači izvozniki blaga v Nemčijo morajo svojim prošnjam za potrditev zasebnih kompenzacij z Nemčijo predložiti Narodni banki nastopne listine: 1. Od pristojnih nemških oblastev za devizno poslovanje dovoljenje za zadevne zasebne kompenzacije v Nemčiji. 2. Prošnji mora biti priložen tudi originalni bančni avizo domačemu izvozniku o izvršenem vplačilu mark na njegov račun v nemški kliring pri Nemški državni banki. 3. Domači izvoznik, ki hoče doseči kritje svoje terjatve po zasebni kompenzaciji z uvoznikom, mora istočasno izdati Narodni banki pismen nalog, da mora banka za avizirano vsoto izdati Nemški državni banki v Berlinu nalog za izplačilo zneska nemški tvrdki. V nalogu mora biti naveden natančen naslov nemške tvrdke. Po tem nalogu pa bo Narodna banka postopala le v tem primeru, če bo tudi sama dovolila to zasebno kompenzacijo.

= **Carinski dohodki so se spet povečali.** V poslednjih letih so carinski dohodki padali in niso dosezali vsot, določenih v proračunih. Medtem ko so l. 1928.-29. zabeležili še znesek 1586.3 milijona, so dosegli v letu 1933-34. le 635.3 milijona Din. V prvih petih mesecih proračunskega leta 1934-35 po kažejo spet izboljšanje. V proračun so bili vnešeni v znesku 270.8 milijona, a dejansko so dosegli 272 milijonov dinarjev kar pomeni, da se naša trgovina s tujino počasi popravlja. Za vse proračunsko leto so carinski dohodki predvideni v znesku 650 milijonov (v preteklem proračunskem letu 780 milijonov, in je upati, da bo vsota dejansko tudi dosežena.

= *Letošnji pridelek sladkorne pese v Sremu* je zadovoljiv in znaša 160 stotov na katastrski oral. Vendar pa je vsebina sladkorja manjša nasproti lanskemu letu, ker znaša samo 8 do 11 odst. Po novi uredbi o plačevanju sladkorne pese se bo obračunavala pesa prvič letos po odstotkih sladkorja. Pridelovalci s takim obračunavanjem niso zadovoljni, češ, da se pod takimi pogoji gojenje pese ne rentira.

= **Američani za stabilizacijo dolarja.** Kongres za trgovino s tujino v New Yorku je sprejel resolucijo, ki načelno odobrava program trgovinske politike predsednika Roosevelta. V resoluciji se dalje zahteva stabilizacija valute, kar smatra kongres za neobhodno potrebno za oživljenje trgovine s tujino. Naglaša se tudi potreba vrnitve k zlati valuti na podlagi sedanje vrednosti dolarja. Stabilizacija pa naj se izvrši v soglasju z Anglijo in drugimi državami. Posojila tujini kljub raznim neprilikam še vedno predstavljajo važno sredstvo za pospeševanje trgovine in bi povečanje uvoza kolikor toliko pomenilo najboljšo pot, da se oproste blokirane terjatve.

= **Snovanje deviznega stabilizacijskega sklada v Zedinjenih državah.** Iz New Yorka poročajo, da se zavzema posebni svetovalec predsednika Roosevelta v zadevah trgovine s tujino Peek za načrt ustanovitve stabilizacijskega fonda za tuje valute. S tem naj bi se odpravile devizne težave in bi se tako podpirala ameriška trgovina s tujino. Če bi stabilizacijski fond pod strokovnim vodstvom po primernih cenah kupoval in prodajal devize, bi bilo s tem zelo ustreženo zdravi trgovini Amerike s tujino.

= **Vsedržavni kongres gradbene industrije se namerava vršiti v začetku l. 1935.** v Zagrebu. Pobudo za kongres, ki naj poišče vzroke sedanje poslovne stagnacije in sprejme konkretne predloge za izhod iz današnjega neugodnega položaja sta dali organizaciji opekarn iz savske in dunavske banovine. Zastopane bodo na kongresu skoro gotovo vse gradbene stroke, ki jih je okrog 40 v naši državi. Kakor se sodi, bo obisk kongresa zelo velik, saj bo poslalo novosadsko Društvo opekarnarjev samo okrog 50 svojih članov na kongres.

= **Proti neupravičenemu povišanju cen v Nemčiji.** Pruski ministrski predsednik Göring je izdal odlok, naj oblastva najstrože pazijo na razvoj cen, zlasti cen življenjskih potrebščin. V vsakem primeru neupravičenega dviga cen življenjskim potrebščinam morajo oblastva odločno intervenirati.

= **Odpoved nemško-holandske klirinške pogodbe.** Holandska vlada je 2. t. m. odpovedala pogodbo o nemško-holandskem obračunavalnem prometu. Pogodba bo razveljavljena 16. t. m.

= **Večja produkcija sladkorja v Evropi.** Po Leichtovi cenitvi bo Evropa brez Rusije pridelala v kampanji 1934./35. okrog 6,722.000 ton sirovega sladkorja, to je 536.000 ton več kakor v kampanji 1933./34. Produkcija Evrope z Rusijo vred bi znašala po tej cenitvi 8,222.000 ton, to je za 936.000 ton več kakor v prejšnji kampanji.

= **Naraščanje insolvenc v Madžarski.** V oktobru letos so se insolvence v Madžarski spet pomnožile. Bilo je 35 prisilnih poravnav nasproti 20 v septembru in 33 v oktobru preteklega leta. Zasebnih poravnav je bilo 5 nasproti 3 v septembru in 6 v oktobru lani. Konkurzov je bilo v oktobru 7 nasproti 5 v septembru in 6 v oktobru lanskega leta. Skupna pasivnost v vseh poravnavah v oktobru je znašala 5.2 milijona pengov nasproti 0.8 milijona pengov v septembru in 2.2 milijona pengov v oktobru preteklega leta.

= **Iz zadružnega registra se je izbrisal** »Dom«, železničarska stavbna zadruga, r. z. z o. z. v likvidaciji, v Mariboru.

= **Davčne zavezance I. in II. skupine opozarja mestno poglavarstvo v Ljubljani,** da so seznami o pridobnini o neposrednih davkih na vpogled interesentom na mestnem poglavarstvu v Ljubljani (mestna posvetovalnica, Mestni trg 2-I., soba 22) od 5. do vštetega 12. t. m. od 8. do 14. To. zadevni razglas je nabit na mestni deski v veži na Mestnem trgu 27.

= **Prodaja lesa.** 26. t. m. bo pri občinskem poglavarstvu v Draganićih (srez Karlovac) pismena dražba za prodajo 1220 hrastovih debel. Oglas je na vpogled v Zbornici TOI v Ljubljani.

= **Oddaja zgradbe vojaškega objekta v Gerovu** bo z ofertalno licitacijo 20. t. m. pri inženjerskem oddelku komande savske divizijske oblasti v Zagrebu.

= **Dobave.** Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 65.800 polsmirkovega platna, 5000 kosov steklenega papirja, 24.000 kg strojnega olja, 1500 kg avtomobilskega olja 2000 kg cilindrskega olja, 2100 kg rumene masti, 9000 kg bencina, 1000 kg turbinskega olja, 16 kg vazelina, 4700 kg petroleja, 1000 kg lanenega olja, 20.000 kg ribjega olja, 10.300 kg govejega loja, 15.000 kg mineralnega olja, 2000 kg cerezina, 278.400 kg nafte, 4250 kg repičnega olja; 24. novembra glede dobave večje množine usnja; 26. novembra glede dobave 14.000.000 etiket za kartonske škatle; 28. novembra glede dobave 8100 kg železne pločevine, 120.000 vijakov, 3000 kg pocinkane pločevine in 1000 kg cinkaste pločevine. Natančnejši podatki so v Zbornici za TOI v Ljubljani na vpogled.

= **Dobave.** Gradbeni oddelek železniške direkcije v Ljubljani sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave 40.000 kub. metrov lesa, 300 gorilcev in 2000 m stenja, do 13. t. m. pa glede dobave navojnih rezil. — Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 21.145 kg železne pločevine, do 27. t. m. pa glede dobave raznega orodja. — Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 25 litrov kalijevega lužila, 5 l ocetne kisline, raznih reservnih delov za akumulatorske jamske svetilke, 1 aparata za preizkuševanje rešilnega aparata in 300 medeninastih cevi. — Direkcija drž. rudnika v Kreki sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 10 kilogramov bakrene dinamo žice; do 30. t. m. pa glede dobave 10.000 kg karbida. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. decembra ponudbe glede dobave raznih strojev in potrebščin za naprave za rudniške svetilničarje. — Ofertalne licitacije: 26. t. m. pri vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu glede dobave žice, bakra, aluminija, jekla, medenine, 27. t. m. pa glede dobave raznih kemikalij in 3. decembra pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 800 m pločevinastih spojnic, 5. decembra pa glede dobave 263 tisoč kilogramov kartona; 9. t. m. pri ekonomskem oddelku generalne železniške direkcije v Beogradu glede dobave 558 borovih drogov, 24. t. m. in 3. decembra pa glede dobave instalacijskega materiala za električno kurjenje kurznih vagonov; 12. t. m. pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu glede dobave 8500 ključavnic, 13. t. m. pa glede dobave 3000 parov usnjatih copat.

Borze

5. novembra

Na današnji devizni borzi v Ljubljani so popustili London, Newyork in Pariz, med tem, ko so se okrepili Berlin, Bruselj in Praga. Drugo neizpremenjeno.

V privatnem kliringu so ostali *avstrijski šilingi* v Ljubljani neizpremenjeni na 8.10 — 8.20, a v Zagrebu so notirali 8.0950 — 8.1950 (8.1450) in v Beogradu 8.08 — 8.18. *Grški boni* so notirali v Zagrebu 28.65 — 29.35 (29) in v Beogradu 28.65 — 29.35. *Angleški funti* so v zagrebškem privatnem kliringu popustili na 229.16 — 230.79 (229.76), a v beograjskem so se malo okrepili na 229.39 — 230.99 (290.85). *Španske pezete* so se ponujale v zagrebškem in beograjskem privatnem kliringu po 580, a *madžarski pengi* v beograjskem privatnem kliringu po 9.80.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda dalje popustila. Zaključevala se je za kaso po 329 in za december po 320, 325 in 335. Drugi zaključki: 7 odst. investicijsko po 71.50 in 72, 6 odst. begluške po 54 in PAB po 215 in 216.

Devize.

Ljubljana. Amsterd. 2303.18—2314.54, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 794.41—798.35, Curih 1108.35—1113.85, London 169.19—170.79, New York 3376.33—3404.59, Pariz 224.32—225.44, Praga 142.23—143.09, Trst 290.85—293.25 (premija 28.5 %). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10—9.20

Zagreb. Amsterdam 2303.18 — 2314.54, Berlin 1365.69 — 1376.49, Bruselj 794.41 do 798.35, London 169.19 — 170.79, Milan 290.85 do 293.25, Newyork kabel 3398.33—3426.59, ček 3376.33—3304.59, Pariz 224.23 — 225.44

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 12.25, London 26.92, Milan 46.08, Newyork 538.85, Pariz 35.56, Praga 21.87, Curih 175.34, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 330 — 340, 7% investicijsko 71 den., 8% Blair 58 — 62, 7% Blair 52 — 55, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 62 — 63, 4% agrarne 41 den., 6% begluške 57.50 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 327 — 330, za december 320—335, 7% investicijsko 70 — 71.50, 4% agrarne 39 — 41, 7% Blair 51.50 — 54, 6% begluške 53.50 — 54.50; delnice: Priv. agrarna banka 215 — 216, Šećerana Bečkerek 750 bl., Šećerana Osijek 120 den., Trbovlje 100 do 115, Impex 50 den., Osiješke livarne 135 bl.

Beograd. Vojna škoda 332 do 337 (340 337), 7 odst. investicijsko 71 do 71.75 (71.50), 4 odst. agrarne 41 do 42 (41.50), 6 odst. begluške 55 do 56 (56.50, 55.50), za december 55.50 do 56 (56), 7 odst. Blair 52.50 do 55 (53), Narodna 4160 denar, PAB 214 do 216 (215, 213).

Dunaj. Državne železnice 15.65, Trboveljska 13.40, Alpine - Montan. 9.85, Šećerana 14. V predborzi: Ruše 12.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago** (5. t. m.) Začetni tečaji: **pšenica:** za december 98.25, za maj 96.6250; **turščica:** za maj 78.

+ **Ljubljanska borza** (5. t. m.) Tendenca za žito je bila mirna. Nudi se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): **baška 78 kg** po 160—162.50; **baška 79 kg** po 165—167.50 **koruza** (po navadni tarifi): **stara suha,** prompina po 147.50 — 150; **nova umetno** sušena s kvalitetno garancijo po 115 do 117; času primerno suha po 107.50 do 110; **moka:** baška »0« po 240 — 247.50; banatska »0« po 242.50 — 245.

+ **Novosadska blagovna borza** (5. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška okol. Sombor in Novi Sad, in južnobanatska 106 — 108; srednjebaška in gornjebaška 108 — 110; baška, ladja Tisa 120 — 122; baška, ladja Begej 119 do 121; baška in banatska, ladja Donav 118 do 120; slavonska 114 — 116; sremska 110 — 112; gornjebanatska 107 — 109 — **Oves:** baški in sremski 78 — 79; slavonski 82 — 84; baški, ladja 86 — 88. — **Ječmen:** jari, 67/68 kg 120 — 122.50. — **Koruza:** baška in sremska, garantirana kakovost 55—56; baška in sremska, dec.-jan. 58—60; banat. garant. 52—53; srem. suš. ladja 69—70. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 175 — 195; »2« 155 — 175; »5« 135 — 155; »6« 115 — 125; »7« 100 — 110; »8« 92.50 do 95; sremska in slavonska »0g« in »0gg« 172.50 — 182.50; »2« 152.50 — 162.50; »5« 132.50 — 142.50; »6« 112.50 — 122.50; »7« 100 — 110; »8« 92.50 — 95. — **Fižol:** baški in sremski beli 130 — 132.50. — **Otrobi:** baški in sremski v jutastih vrečah 76 — 78; banatski v jutastih vrečah 74 — 76; baški, ladja 79 — 81.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (5. t. m.). Tendenca slaba, promet slab. **Pšenica:** za marc 16.50 do 16, 52, za maj 16.78 do 16.79. **Turščica:** za maj 10.58 do 10.61.

ZAKAJ CLADOVATI?
Prekomerna debelost ne le, da ni lepa, temveč je tudi mnogokrat znak, da izmenjava snovi pri Vas ni v redu. Zakaj bi si zaradi takih motenj sami sebi krajšali življenje? Kupite
BOXBERGERJEVE KISSINGEN TABLETE ZA HUJŠANJE
Kissingen je kapališče svetovnega slovesa. Iz Kissingenške soli proizvajajo po vsem svetu znane Boxbergerjeve tablete za hujšanje, ki odstranjujejo prekomerno debelost, ističo sno pa delujejo kot blagodejno sredstvo za reguliranje. Ne vsebujejo nili joda niti kakih drugih snovi, ki bi škodovale srcu. Dobijo se v vseh lekarnah.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

REPERTOAR

DRAMA.
Začetek ob 20.
Torek, 6.: Zaprto.
Sreda, 7.: Orlič. Sreda.
Četrtek, 8.: Migo, dekle z Montmartra. A.
OPERA.
Začetek ob 20.
Torek, 6.: Hovanščina. C.
Sreda, 7. ob pol 17.: Zalni koncert za dijaštvo. Izven. Znatno znižane cene od 5 do 15 Din.

★

Jutri se ponovi v operi za dijaštvo žalni koncert z istim sporedom kot je bil izvajan prvič. Operni orkester igra kompozicije: Beethovna, Wagnerja, Leskovica in Bravničarja. Koncert je dosegel zaradi izbranega sporeda in skrbno naštudiranega izvajanja popoln umetniški uspeh. Da se omogoči poset tudi podeželskemu dijaštvu pri »Svečanem žalnem koncertu«, se na željo več šolskih zavodov spremeni pričetek na pol 17. uro z zaključkom ob pol 19.

Rostandova drama »Orlič« je zasnovana v stilu klasične drame, z učinkovito dramaturško tehniko, ki jo obvlada ta slavni dramatik, z vsem rafinmajem francoskega esprija. Sodeluje ves dramski ansambl. Naslovno ulogo kreira g. Jan, Metternicha g. Levar, Flambeauja g. Cesar. Režija prof. Šestova, scenograf: inž. Franc.

NUR·BLOND
specialni shampoo za blondinke
preprečava, da po naravi plavi lasje ne potemne. Dobiva se povsod.

Opozarjamo p. n. občinstvo na gostovanje slavnega pevca Andrea Burdina, ki bo gostoval 10. in 15. t. m. v naši operi. Njegov blesteči sloves umetnika-pevca je razširjen po vseh odrih, kjer je doslej gostoval. Kritike enoglasno hvalijo njegove izredne sposobnosti ter ga uvrščajo med najboljše lirične tenoriste. Skrivnost njegovega uspeha je v simpatičnem timbru njegovega glasu, v izredni pevski kulturi, v noblesi prednašanja in posebno v krasni višini glasu, katerega moč in blesk ga odlikujeta. V partiji don Joseja v »Carmen« se izkaže za izvrstnega karakternega igralca, ki je posebno učinkovit v podajanju tragedije ljubosumja. Gostoval bo pri nas kot De Grieux v Massenetovi »Manon« in Bizetovi »Carmen«. Cene so zvišane operne. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Uprava gledališča vljudno prosi, abonente, da poravnajo tretji obrok abonmaja do 14. t. m.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.
Torek, 6.: Hamlet. B.
Sreda, 7.: Konflikt. D.

★

Prva veseloigra v letošnji gledališki sezoni bo »Gugalnica«. To delo je napisala Olga Scheinpflugova, avtorica »Okenca«, ki je preteklo sezono želo tudi na našem odru obilo odobravanja. Kakor »Okence«, je tudi »Gugalnica« pisana učinkovito teatrsko in je opremljena z obilnim humorjem, ki ne bo zgrešil svojega namena. Režira J. Kovič, nastopijo: Dragutinovićeva, Zakrajškova, Starčeva, Kraljeva, Savinova, Gorinšek, Furijan in Blaž.

Prva ponovitev »Konflikta«, globoke in zanimive Alsbergove drame, ki je pri svoji premieri dosegla zasluženo velik uspeh, bo jutri za red D.

Abonentom v vednost! Zaradi najglobje žalosti za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Ujediniteljem, se je nadaljevanje sezone nekoliko zavleklo. Zato pa se sedaj vrsti abonma za abonmanom v najhitrejšem tempu, tako, da bodo abonentje še pred božičem prejeli toliko predstav, kakor bi jih imeli, če bi bila sezona potekla normalno. — Iz tega razloga naj abonentje ne zaostajajo s plačevanjem obrokov ter se naprošajo, da plačujejo svoje obroke redno tekom prvih petih dni vsakega meseca.

Strahote zračne vojne

Kemija in tehnika odpirata človeštvu v bodoči vojni obzorja groze

Svetovna javnost postaja od dne do dne bolj nemirna zaradi grozeče nevarnosti zračne vojne Zahteva zaščitnih ukrepov in parlamenti dovoljujejo kredite. Francija je v zadnjih mesecih sklenila dovoliti poleg običajnega proračuna še tri milijarde frankov za zračno oborožitev, Anglija je sklenila svoje zračne sile pomnožiti za 41 brodov. Ali more vse to splošno nevarnost zmanjšati?

»Stopam odločno v vrste pesimistov,« izjavlja Pierre Cot bivši francoski minister za letalstvo. In pravi, da postaja nevarnost od dne do dne večja. Angleški general Groves je opozoril na to, da so Nemci med svetovno vojno zmetali na London 30 ton razstreliv, ki so uničili 1800 človeških življenj. Danes, pravi, bi letala zmetala na en sam dan lahko 600 ton eksplozivnih snovi. Ta številka je morda pretirana, toda 300 ton na dan je minimum. Iste možnosti obstoje seveda za vse prestolnice Evrope, za vsa njena industrijska središča, morda izvzemši Rusijo. To bi pomenilo, da bi v enem samem dnevu v enem samem evropskem velemestu zračni napadi zahtevali 18.000 žrtev, v desetih dneh 180.000 žrtev, v sto dneh 1.800.000! Ali je ena sama država ki bi mogla zoprvati učinkom takšnega razdejanja? vprašuje Cot. Ali so živci kateregakoli ljudstva dovolj močni, da bi mogli kaj podobnega vzdržati brez revolucije?

A to ni vse. Takšen učinek bi imela samo razstreliva pretekle vojne. V petnajstih zadnji letih pa je vojna znanost napravila grozotna odkritja. Prof. Langevin, najboljši francoski strokovjak za te zadeve, meni, da bi moglo nekoliko letal celo veliko mesto mimogrede pokriti s strupenimi plini, proti katerim ni zaščite z nobeno masko. To bi pomenilo smrt tisočev in tisočev mož žena, otrok.

Dalje: Eno samo bombno letalo prenese lahko 700 do 800 vžigalnih bomb, ki tehtajo sicer samo po 1 do 2 kg, a so tako silne, da bi vsaka zanetila požar. 700 do 800 požarov v enem samem mestu — to je takšno število, da ga ne bi obvladala nobena, še tako velika gasilna družba. Vsaka zaščita je v takšnih primerih brez pomena.

Optimisti sicer pravijo, da se dado sovražna letala sestreliti. Resnica pa je, da zaostaja razvoj obrambnih sredstev, žal, vedno za nekaj za razvojem napadalnih pripomočkov Lovska letala sicer lahko napadajo sovražna bombna letala in jih sestreljujejo — toda v to svrho morajo imeti pred vsem možnost, da jim pridejo blizu. Danes pa imamo tudi najtežja bombna letala, ki glede hitrosti prav nič ne zaostajajo za lovskimi letali. Vrhu tega se je metoda »slepega letanja« v zadnjih letih tako izpopolnila, da so megle in oblaki, ki so bili nekoč nepremagljiva ovira za bombna letala, danes dragocen zaveznik vsakemu letalcu, ki se hoče nevidno približati svojemu cilju Napadi ponoči in v oblačnem vremenu imajo šanso na 100odstotni uspeh Kar se tiče obrambnega topništva, je gotovo, da njegov razvoj še vedno zaostaja za razvojem letalstva. Edino, kar bi moglo temeljito pomagati, je to, da bi z žarki spravili motorje napadalcev iz akcije in jih prisilili pristati. V tem pogledu so storili že prve korake, a so še daleč do cilja.

Ostaja torej le še strah pred osveto. Toda baš ta strah bo vodil lahko napadalca do takojšnjega velikega udara, do splošnega napada njegovih zračnih sil brez vojne napovedi in zamud na nasprotnikova mesta ter njegove industrijske naprave. Takšen napad bi imel v resnici katastrofalne posledice za nasprotnika, morda stotisoče človeških žrtev in milijardne gmotne izgube. Vprašanje je kakšne posledice bi imela takšna katastrofa za napadalca, težko verjetno, da bi njegovi politiki in tudi njegovi varnosti koristila z ozirom na svet. Samo norci si lahko domišljajo, da bi se svet takšnega dejanja prestrašil in da bi se potem ne pokorili zanj. Toda vsi norci niso zaprti — pravi Pierre Cot.

In da se ubranimo vseh teh grozotnih stvari? Rešitev je samo ena in ta obsega tri predloge, ki jih je Cot predlagal razorožitveni konferenci: 1. odpravo zračnih vojnih sil 2 osnovanje mednarodne zračne policijske sile, 3. nadziranje civilne zračne plovbe, ki se brez stroge kontrole lahko v trenutku spremeni v vojno zračno silo. Svet pa je preveč zagrizen v svojo katastrofo, da bi mislil na takšne rešitve...

Buren zaključek chicaške razstave

Na razstavišče so navalili objestneži, ki so razbijali paviljone in odnašali vse mogoče predmete

Svetovno razstavo v Chicagu, znano pod imenom »Stoletje napredka,« so te dni zaključili z nepričakovanimi nemiri in neredi. Na dan, ko je bila napovedana zatvoritev razstavišča, so se sestajali v Chicagu na ulicah ljudje v velikih gručah, ki so polagoma narasle v tisoče in desettisoče. Zvečer se je zbralo na razstavišču kakšnih 300.000 ljudi, ki niso nikakor dovolili, da bi se razstava zaprla po napovedi. Začeli so razgrajati in divjati po prostorih ter odnašati »spominke« na privlačnost Chicaga skozi dve leti.

V gostih tropih so množice oblegale posamezne paviljone ter si prilaščale vsakovrstne predmete, celo deske in bruna. Pri tem so se odigravali med obiskovalci razstave nepopisni prizori. Tisti, ki so ostali praznih rok so namreč na koncu napadali ljudi, ki so si že prej nagrabili spominke. Seveda so ti nastopi izzvali neštetо rabuk, ki so še povečale razburjenje in tudi gmotno škodo na razstavišču.

Besnost in obsedenost množic je dosegla vrhunec opolnoči. Tisoči in tisoči obiskovalcev razstave, ki so tedaj sedeli v okrepčevalnicah, so namreč naskočili buffete, jih oplenili, popili in pojedli vse, kar je še bilo v zalogi. Vinjenost je bila nepopisna. Možje, žene in otroci so se drli vsevprek. Razbijali so paviljone, trgali plotove ter na koncu vdrli v paviljon, kjer so bile razstavljene rastline. Paviljon so popolnoma opustošili. Odnesli so vse, kar jim je prišlo pod roke, med drugim tudi dragocene primerke, ki so posamič veljali do 20 tisoč Din. Tudi zabavno gledališče na razstavnem prostoru je močno trpelo. Pijani ljudje so ga naskočili, raztrgali kulise in odnesli garderobo. Po tem prizoru so se na razstavnem prostoru valjali moški in ženske, ki so bili ranjeni v pretepu.

Policija ni mogla nikakor ukrotiti divjakov. Šele ob treh ponoči, ko je zavladala na razstavišču popolna tema in so križarile med paviljoni patrulje, se je nemir nekoliko polegel. Tema je odgnala objestneže, ki jih ni bilo mogoče z drugimi sredstvi prepoditi z razstavišča.

Uprava razstave javlja, da je napravila dobro kupčijo. Navzlic gospodarski depresiji je obiskalo razstavo 48 milijonov oseb, ki so potrošili nad 60 milijonov dolarjev za obisk Chicaga. Zdaj ko je razstava zaključena, pa je ostalo brez dela tudi 20.000 ljudi, ki so bili zaposleni pri tej prireditvi v najrazličnejših panogah.

Pred zakonom so vsi enaki

Louis Alcala Zamora, sin španskega državnega predsednika, ki se je v zadnji vstaji na Španskem pridružil upornikom, bo na izrecno zahtevo svojega očeta postavljen pred izredno sodišče in sojen kakor vsi drugi nepokorni državljani

Ford dviga produkcijo

Fordove tvornice v Detroitu so izdale nenavadno optimistično prognozo za bodočnost. Izjava se bavi z gospodarskim položajem in pravi, da je kriza v Zedinjenih državah že premagana. Ford bo prihodnje leto dvignil produkcijo avtomobilov zopet na 1 milijon in bo s tem dosegel produkcijsko višino l. 1930.

Smrt znanega milijonarja

V Boulogneju sur Seine je te dni preminul 90 letni baron Edmond de Rothschild, senior Rothschildove magnatske rodbine. Pokojnik je bil sin Jakoba Jamesa Meyerja, barona Rothschilda, 4. sina utemeljitelja francoske rodbine Rothschildov. Do zadnjega je bil ravnatelj francoske Vzhodne železnice. Podpiral je židovske težnje, zlasti židovsko kolonizacijo v Palestini.

Zapovedano kupovanje gosi

Ministrski svet v Kaunasu je izdal nenavadno gospodarsko odredbo. Ker goje kmetje v Litovski velike jate gosi, ki pa zaradi krize ne gredo v denar, se je vlada zavzela za te kmete z odredbo, da mora vsak državni in samoupravni uradnik kupiti vsaj eno gos in jo plačati naravnost državni blagajni po vnaprej določeni ceni. Na ta način bodo litovski kmetje spečali 200.000 gosi. Država jim bo za prejeti denar odpisala davke.

Usoda nekdanjega guvernerja

Hči zadnjega carskega guvernerja v Varšavi Skalona, ki živi zdaj v Parizu, je naprosila poljske oblasti, naj ji vendar že izroče truplo njenega pokojnega očeta. Pri tem so prišle na dan senzacionalne stvari.

Generalni guverner Skalon je po dosedanjih domnevah umrl poleti 1914, baje zaradi neke stare bolezni. Krsto z njegovim truplom so tedaj z velikim pompom prepeljali iz Varšave v Moskvo. Skalonova hči pa dokazuje, da je bila rakev z očetovim truplom — prazna. Guverner Skalon je bil tedaj zaprt v neki celici varšavske citadele, ker je bil osumljen vohunske zveze z nemškim generalnim štabom. L. 1915 je prišel pred vojno sodišče, kateremu je predsedoval neki ruski veliki knez ter je bil od njega obsojen na smrt. Po sodbi so ga ustrelili in pokopali na pokopališču za siromake. Nekaj dni po tej ustrelitvi so nemške čete vkorakale v Varšavo.

Odkritja so zbudila v Parizu razumljivo senzacijo in francoske in poljske oblasti so zaradi tega odredile poizvedovanje, da se dožene, kaj je na stvari.

Voronov na Ceylonu

Francoski listi poročajo, da je ruski pomlajevalec prof. Voronov odpotoval na otok Ceylon, kjer živi več oseb, ki so dokazano 160 let stare. Sloviti profesor bo tudi na teh prebivalcih preizkusil svoje operacijske postopke, da vidi, kako reagirajo nanje izredno stari organizmi.

Vrtnica kralja Aleksandra

Znani češkoslovaški rejec vrtnic Jan Böhm iz Blatne je zaprosil naš dvorni maršalat za dovoljenje, da bi smel najlepši vrtnici v svojem vrtu dati ime »Kralj Aleksander I.« Maršalat je na to pristal. Vrtnica je temno rdeča s krvavo rdečim žiljem

Nove bolgarske ceste

Bolgarski prometni minister Zaharijev je predložil ministrskemu svetu v Sofiji načrt za novi zakon o cestah. Projekt predvideva 4000 km novega cestnega omrežja. Pri teh delih bi se dalo zaposliti 200.000 delavcev, kar bi znatno omililo brezposelnost v državi. Proračunski stroški za nove ceste znašajo 3 milijarde levov. Poleg novih cest, ki bi jih bilo treba šele zgraditi, bi se ob tej priliki popravile tudi nekatere že obstoječe ceste, med njimi avtomobilska cesta proti Carigradu.

Smrt ruskega karikaturista

V Ljeningradu je umrl karikaturist Antonovskij, eden najbolj znanih ruskih karikaturistov, sotrudnik vseh večjih ruskih satiričnih ilustracij.

Pogumna letalca

Letalca Jones in Waller sta preletela zračno progo London-Melbourne in nazaj v 13 dneh in 6 urah

Dvajseta obletnica yserske bitke

V Bruslju so te dni obhajali dvajsetletnico bitke na Yseri. Vojaki so ob tej priliki defilirali pred kraljem Leopoldom v uniformah iz l. 1914

Francoski spomenik Karadžorđevićem

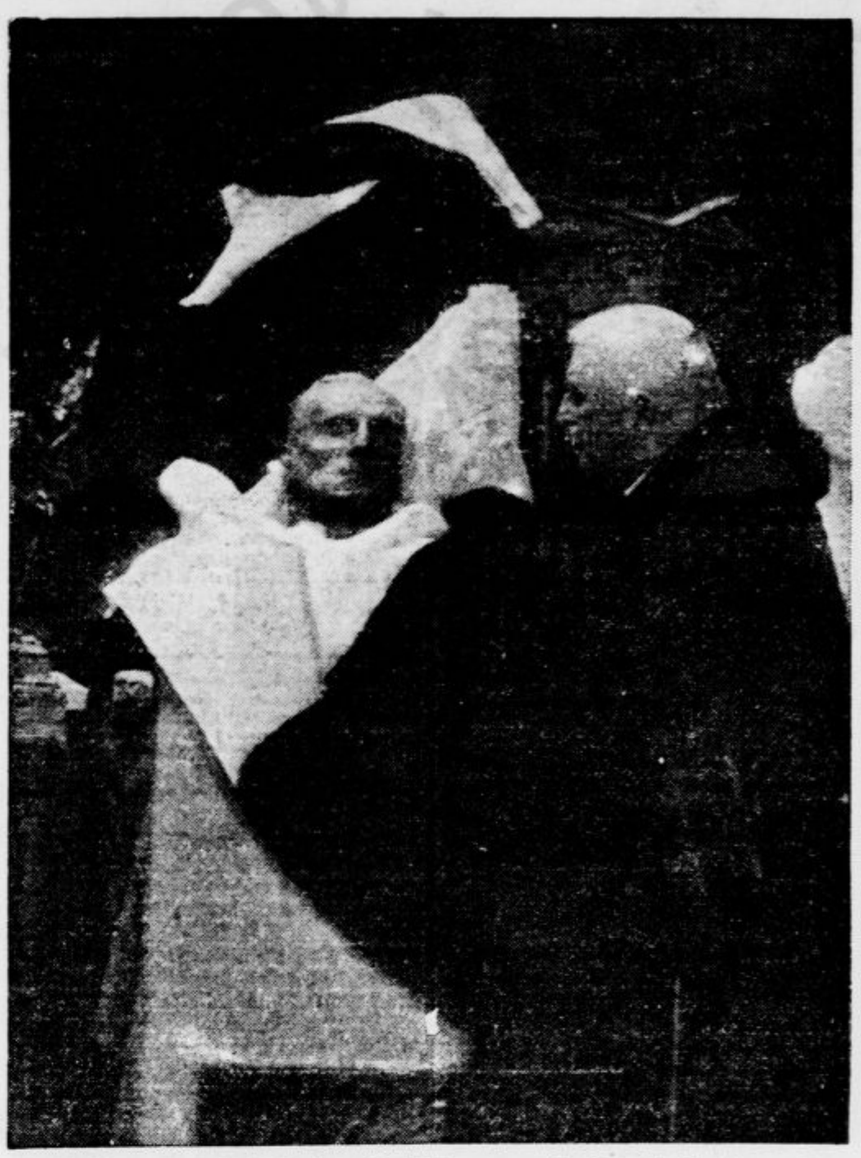

Francoski kipar Real del Sarté kleše spomenik Karadžorževićem. Spomenik bo predstavljal kralja Petra I. Osvoboditelja, osrednji lik v skupini na spomeniku pa bo blagopokojni kralj Aleksander I. Uedinitelj, ki je padel za mir in srečo svojega naroda na francoskih tleh

Afera „Morrocastlea“ pred sodniki

Nezaslišan škandal z ameriško potniško ladjo

Ko je letos 8. septembra brezžični brzojav razširil vest, da je 17.000 tonski potniški parnik »Morro Castle« na poti iz Havane v New York v plamenih, so prvi ukrepi oblasti veljali seveda rešitvi parnika in njegovih potnikov. Toda izkazalo se je, da je bila vsaka večja rešilna akcija spričo dogodkov ki so se odigrali na nesrečni ladji, brezuspešna. Ta požar je zahteval v bližini obale pri elegantnem morskem kopališču Ashbury Park 124 smrtnih žrtev. Že to je bilo nepojmljivo, a potem so prišle vesti, ki so dale vsej zadevi še bolj nerazumljivo ozadje. Znake na pomoč so s parnika oddali, ko je bilo že prepozno, požarna služba s svojimi pripravami vred na parniku ni funkcionirala, posadka je proti vsem običajem kot prva ušla z rešilnimi čolni, med smrtnimi žrtvami so pretežno potniki itd. Vse to v zvezi s še nepojasnjeno smrtjo, ki je zadela kapitana ladje, Wilmota, nekoliko ur pred požarom, daje misliti, da se za vsem skrivajo neke težke stvari in vsa ameriška javnost je zahtevala z ogorčenjem in v interesu ameriške plovbe, da se te stvari do kraja razčistijo in krivci eksemplarično kaznujejo.

V New Yorku se je pričelo zdaj prvo dejanje te razčiščevalne akcije: pet častnikov ladijskega vodstva se mora zaradi svojega vedenja med katastrofo zagovarjati pred sodniki. Je to proces, pri katerem gre za mornarsko čast vsakega izmed petih obtožencev: prvega častnika Williama Warmsa, ki je po smrti kapitana Wilmota prevzel poveljstvo nad parnikom, drugega častnika Hackneya, tretjega častnika Hansena, prvega inženjerja Abbotta in njegovega prvega pomočnika Butlja.

Največja odgovornost teži nad prvim častnikom Warmsom. Dosedanja preiskava je dognala kaj čudne stvari. Pred vsem je ugotovljeno, da je res prepozno odredil, naj radijska brezžična služba odda klice na pomoč. Potem je gotovo, da je zamudil goreči parnik ustaviti, priključiti cevi na hidrante, zapreti vrata, ki varujejo posamezne ladijske prostore za primer požara, a že ko je prevzel poveljstvo po kapitanu Wilmotu, je zamudil razdeliti krovno posadko za stalno stražno službo, kakor zahtevajo to predpisi. Bolj lahkomiselnega človeka ladja v svojem nesrečnem trenutku ni mogla imeti na čelu, nego je Warms. A pri tem je čudno, da je mogel ta človek sploh opravljati svojo službo in še v vodilni funkciji, ko ga je Wardova družba, katere last je bil parnik »Morro Castle«, že l. 1926. odpustila, ker ni odredil zakonito predpisanih požarnih vežb na parniku »Nomuriju«, ki mu je takrat poveljeval.

Grehi ostalih obtožencev niso nič manj težki. Izpovedi rešenih potnikov jih strašne obremenjujejo. Drugi in tretji častnik nista izvršila kapitanovega naloga, ki se sicer razume sam po sebi, da bi pomagala s posadko potnikom v rešilne čolne. Nitl za najvišje načelo »ženske in otroke naj-prvo« se nista s posadko vred zmenila. Nasprotno, pod njunim vodstvom je posadka sama zasedla rešilne čolne in ž njimi odveslala, ne meneč se za potnike. O prvem inženjerju je nadalje pozitivno dognano, da se je branil stopiti v strojni prostor, prav tako njegov prvi pomočnik. Oba sta bila med posadko, ki je pobegnila z rešilnimi čolni

S tem, da se sodno ugotovi nečastno zadržanje ladijskega vodstva med katastrofo, drama »Morro Castlea« seveda še ne bo povsem razčiščena. Javnost zahteva, da se doženejo tudi izvori požara in druge nepojasnjene stvari ter da se krivci z vso strogostjo kaznujejo. To je pa naloga nadaljnje preiskave in drugega procesa. Ves svet čaka napeto na rezultate.

Kačji strup proti hemofiliji

Reuterjeva agencija poroča iz Londona o uspešnih poskusih zdravljenja hemofilije s kačjim strupom. Bolnikom, ki trpe na tej bolezni, se vbrizgava razredčen kačji strup, ki skoro v vsakem primeru ustavi krvavitev.

Modernizacija turške glasbe

Notranje ministrstvo v Ankari je izdalo odlok, ki prepoveduje vsakršen radijski prenos stare turške glasbe. Dovoljeno je oddajati samo takšno muziko ki odgovarja modernim načelom Odredbo je izdal sam Kemal paša, reformator moderne Turčije, ki bo o stvari govoril tudi na prihodnjem zasedanju turškega parlamenta.

Nemška propaganda za Posaarje

Za bližajoči se posaarski plebiscit navdušujejo Nemci svoje rojake z vsemi mogočimi agitatoričnimi triki. V svoje volilne imenike vpisujejo celo mrliče in vojake, ki so kdaj služili v posaarskih garnizijah

ANEKDOTA

Voltaire je nekoč daroval beraču dva novčiča miloščine. Berač je bil ogorčen in je vprašal filozofa: »Kaj pa naj počnem s temi božjaki?« Dobil je od njega nepričakovan odgovor: »Kar obdržite jih, prijatelj, pa jih dajte prvemu prosjaku, ki ga srečate.«

VSAK DAN ENA

»Gospodična Bilka je že tako oslabela, da ne more več prehranjevati niti svoje trakulje...«

S P O R T

Zaobljuba motociklistov

Nogometašem in lahkoatletom so v nedeljo sledili tudi naši motociklisti. Popoldne ob 14. so se na sportnem prostoru in dirkališču ŽSK Hermesa v Šiški poklonili spominu svojega najvišjega zaščitnika in pospeševatelja športa mrtvega junaka kralja Aleksandra Ujedinitelja. Po zaobljubi so pričeli z motociklističnimi dirkami, ki bi bile višek letošnjih prireditev, ko ne bi prav slabo vreme vse prireditve močno oviralo. Pozna jesen je kaj malo primeren čas za motorne dirke, vendar je bil Hermes zaradi žalostnega dogodka primoran za to nedeljo preložiti dirko, s katero je zaključil proslavo svojega jubileja. O rezultatih dirk je ponedeljsko »Jutro« podrobno poročalo. Kljub lepemu številu sodelujočih pa je bilo na splošni udeležbi in posetu videti, da je naš motorni sport v primeru z onim pred nekaj leti močno decimiran. Temu je vzrok splošna kriza in pa razmeroma visoke cene novih vozil. Največ pa so razvoj našega motociklističnega sporta zavrle, oziroma ga skoraj umčile visoke davčne dajatve in takse, ki so tako visoke, da jih je komaj ena dvajsetina nekdanjih motociklistov, ki jih še zmorejo. Čujejo se glasovi, da bo s prihodnjim letom v tem pogledu boljše, vendar so se take obljube slišale doslej še vsako jesen. Nujno bi bilo treba za stvar zainteresirati naše poslance in senatorje, da sedaj pred sprejetjem proračuna v parlamentu zastavijo svoj vpliv za rešitev našega motociklističnega sporta. Voditelji naših sportnih klubov naj sedaj brez odloga store svojo dolžnost in naj narodne zastopnike pouče o stanju motociklističnega sporta in o ukrepih, ki so nujni, da se davčna bremena, ki ubijajo ta sport, pravičnejše odmerijo. Le tako bo mogoče motociklističnemu sportu do napredka in razvoja. (Glej slike na 6. strani.)

Smučarski in plavalni tečaji

Plavalna sekcija SK Ilirije priredi v svojem zimskem kopališču plavalni tečaj združen s smučarsko gimnastiko. Po mnenju strokovnjakov ravno plavanje najbolj izpopolnjuje smučanje. Že lani je priredila plavalna sekcija isti tečaj pod vodstvom g. Ulage, ki je bil dobro obiskan. Udeleženci so bili s tečajem nadvse zadovoljni.

V odsotnosti g. Ulage je SK Ilirija naprosila za vodstvo tečaja g. R. Kumpa. Naši sportni publiki, posebno pa obiskovalcem Vogla, je simpatični, mladi smučarski strokovnjak dobro znan. S svojimi knjigami »Smučanje« inn »Ski« je utrl pot slovenski strokovni smuški literaturi. Gimnastiko bo vodil po najnovejših metodah.

Plavanje bodo učili Ulagovi učenci, ki so ga že opetovano podpirali v njegovem delu za razširjenje plavalnega sporta.

Vabimo vse lanske udeleženke in udeležence, da se ponovno prijavijo v tečaj. Posebno pa so dobrodošli vsi oni prijatelji obeh sportov, ki se hočejo že dobro pripravljeni spustiti v prihodnji sezoni po belih poljanah. Tečaj se bo otvoril najbrže v ponedeljek 12. t. m. ob 20. Ker pa je otvoritev odvisna od udeležencev (njih število pa je omejeno), prosimo vse interesente, da se do 9. t. m. prijavijo pri gdč. blagajničarki kavarne Evrope ter se tam čitljivo in s polnim naslovom vpišejo na prijavno polo.

Smučarska sekcija ASK Primorja prične letošnjo zimsko sezono z rednimi gimnastičnimi vajami, ki jih bo prirejala v telovadnici državne učiteljske šole na Resljevi cesti. Vabljeni so poleg vseh članov kluba tudi nečlani, ljubitelji zimskega sporta, ki jim je do temeljite in potrebne priprave za pravilno smučanje. Vodstvo teh večerov je poverjeno priznanemu strokovnjaku za smučarsko gimnastiko g. Kermavnerju, ki bo vežbal obiskovalce po posebej za to sestavljenem načrtu. Telovadnica ima na razpolago udobno garderobo, opremljeno s prhami. Vežbe bodo dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in četrtkih, vselej ob 20. Prva vaja se vrši danes v torek. Tajništvo sprejema dopise na naslov sekcije Ljubljana, nebotičnik, Poleg tega uraduje ob dnevih telovadbe v telovadnici.

Ljubljanski drugi razred v minuli nedelji

Dogodki v ljubljanskem drugem razredu se razvijajo v nespremenjenem napetem tempu. Letos je vseh deset klubov združenih v enotno skupino, kar z ene strani omogoča trajnejšo zaposlitev klubov, ker se bo konkurenca zavlekla, z druge strani pa vzbuja med pristaši in prijatelji teh klubov čedalje večje zanimanje za tekmovanje, kar se opaža zlasti v razmeroma zelo dobrih posetih tekem. Z izločitvijo močnejših ljubljanskih klubov se je končno našel posrečen način tekmovanja med našimi klubi, katerih moči so v glavnem izenačene, če odštejemo novince, ki jih smatrajo drugi klubi za dobavitelje točk in za ugodno priliko, s katero si lahko zboljšajo količnike.

To nedeljo je bil v drugem razredu obrat popoln. Vseh deset klubov se je razvrstilo v borbah na naših najmlajših igriščih — tudi glede igrišč so se manjši klubi že skoro docela emancipirali od vodilnih — in kljub zelo neugodnemu vremenu so se utegnile vse tekme privesti do srečnega zaključka. Rezultati teh tekem so:

Grafika : Slavija 15:0

O tekmi smo poročali že v naši ponedeljski izdaji. Slavija spada med dobavitelje, ki smo jih zgoraj omenili, in ni mogla nuditi Grafiki resnejšega odpora. Grafika si je z izdatnim rezultatom zelo opomogla, učvrstila si je položaj na čelu tablice, Slavija pa je padla na poslednje mesto. Sodil je tekmi in rezultatu primerno g. Kuščar.

Sloga : Jadran 2:1 in Mars : Reka 3:1

Dvojna prireditev na »Jadranu«, ki je prinesla dve presenečenji. Sloga je Jadranu temeljito zmešala štrene. Odvzela mu je dve važni točki in našla priključek k vrhu tablice, dočim je Jadrana pahnila v nižjo polovico, tako da bo težko prišel v položaj resnega reflektanta za prvo mesto.

Mars dela tiho in skoro neopaženo, sedaj se mu je posrečil močan udarec proti Reki, ki je lani tekmovala za prehod v podsavezni prvi razred. Marsovci se drže dobro in so se namestili tik za Grafiko, pa bo bržčas njuna medsebojna borba odločila o prvem mestu za to jesen.

Tekmi sta bili na razmočenem Jadranovem igrišču precej težki in sta uspeli boljše trenirani enajstorici. Prvo tekmo je sodil g. Jordan v nezadovoljstvo obeh klubov, mnogo boljše je sodil tekmo Mars : Reka g. Pfundner.

Slovan : Korotan 3:1

Slovan je sprejel v goste nekdaj nevarnega Korotana. Odvzel mu je doma obe točki po boljši uvodni igri. Proti koncu pa so prevladovali Korotanci, le da jim ni uspelo nadoknaditi izgubljeni teren. Slovan je po treh tekmah pridobil šele prvi točki in se bo moral še dobro potruditi, če bo hotel avanzirati v tablici. Sodil je gosp. Ramovž.

Svoboda : Mladika 6:3

Svoboda s prvim rezultatom z Mladiko ni bila zadovoljna, pa je našla dlako v jajcu in je bila tekma razveljavljena. V ponovljeni borbi ji je uspelo zasluženo odnesti na varno obe točki, s čimer si je položaj bistveno popravila, saj se je povzpela na tretje mesto, kar ji odpira možnosti na dokončni dobri placement. Mladika ne misli, kakor kaže rezultat, prodajati svoje kože prav poceni in je verjetno, da bodo konkurenti imeli še resnejšega opravka z njo. Sodil je g. Galič.

Po četrtem kolu v drugem razredu je položaj tak:

Grafika	4	4	0	0	27:4	8
Mars	4	3	1	0	12:2	7
Svoboda	3	2	0	1	14:12	4
Sloga	3	2	0	1	4:5	4
Reka	4	2	0	2	7:8	4
Korotan	5	2	0	3	11:13	4
Jadran	4	1	1	2	9:8	3
Slovan	3	1	0	2	3:6	2
Mladika	3	0	0	3	4:13	0
Slavija	3	0	0	3	4:25	0

Prihodnjo nedeljo bo na sporedu zopet polna zasedba z vsemi petimi tekmami.

Železničar : Čakovečki SK 1 : 1

Iz Maribora nam poročajo: Včerajšnja prvenstvena tekma med SK Železničarjem iz Maribora in Čakovečkim SK v Čakovcu se ni končala z zmago Čakovčanov, kakor je bilo prvotno poročano, v razmerju 2 : 1, temveč je ostala neodločena 1 : 1. Tik pred koncem igre je namreč prišlo do neljubega in mučnega incidenta. Igralo se je že v popolni temi. Ko sodnik g. Reinprecht iz Celja domačinom ni hotel priznati kota, so ga ti streljali kar na lastno pest in dosegli tudi gol, ki ga pa seveda sodnik ni mogel priznati. Tedaj je na igrišče udrl del publike in se dejansko lotil sodnika, ki je takoj nato tekmo predčasno odžvižgal. Vašemu poročevalcu je sodnik g. Reinprecht telefoniral iz Celja, da je moral tekmo prekiniti, ker je bil dejansko napaden.

Kakor izvemo, bo SK Železničar na merodajnem mestu zaradi tega vložil protest in zahteval glede na nedavni sklep JNS, ko je razveljavil prvenstveno tekmo Ilirija : Maribor v Mariboru in jo zaradi vpada publike na igrišče verificiral s 3 : 0 za Ilirijo, da bo analogno temu tekma prisojena tudi v korist Železničarja s 3 : 0.

SK Ilirija. (Lahkoatletska sekcija). Redni treningi na igrišču se z današnjim dnem ukinejo. Istočasno pa se pričnejo redni gimnastični treningi, ki se vršijo vsak torek in petek od 18. dalje v telovadnici šole na Grabnu (Cojzova cesta). Prvi gimnastični večer je drevi. S seboj naj prinese vsak primerno obutev. Opozarjajo se ponovno vsi, ki želijo naročiti Ulagovo »Knjigo o sportu«, naj javijo to nemudoma sekciji v kavarno Evropo. Knjige se dobijo po znižanih cenah in eventuelno na obroke. Knjiga je potrebna vsakemu aktivnemu sportniku.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Zaradi nedeljske prvenstvene tekme bodo treningi za prvo moštvo ta teden v torek in četrtek od 15. dalje na Stadionu.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Zaradi predstoječih tekmovanj danes od 14.30 naprej strogo obvezen trening za ligino in prvo moštvo.

SK Mars. Danes ob 20. odborova seja pri g. predsedniku Saksidi. Prideta naj Milanovič in Vrhovec Jože.

ŽSK Hermes. (Uprava igrišča). Danes ob 20. pri Beliču seja odbora. Zaradi važnih zadev vsi.

III. klubsko prvenstvo Hermesa v table tenisu. — V nedeljo 11. t. m. se bo vršilo v sekcijskih prostorih pri Keršiču klubsko prvenstvo v naslednjih disciplinah: single gospodov, single dam, double gospodov, double dam, mixed double, tour de France. Pravico do tekmovanja imajo le člani ŽSK Hermesa. Tekmovanje single gospodov se vrši po cup best of five sistemu, zadnji štirje na točke. Ostali nadaljujejo med seboj po best of thre bod sistemu. Tekmovanja 2, 3, 4, 5 se vrše po best of three sistemu na točke. Tekmovanje 6. se vrši na izpadanje po petih napakah. Prijavnina za točko: 1. in 2. Din 2.—, 3.—, 4., 5. Din 3.—, 6. Din 1.—. Pričetek tekmovanja v nedeljo ob 9. ŽSK Hermes vabi vse prijatelje table-tenisa, da vstopijo v njegove vrste in s tem pripomorejo k razvoju table-tenisa in uspevanju kluba. Novi člani in članice se sprejemajo vsako popoldne v klubski dvorani pri Keršiču.

SK Istra. (S seje upravnega odbora.) Javlja se bivšim članom Boltavzarju Bogomilu, Baggiu Francetu in Kitku Dragotu, da se o njihovem ponovnem sprejemu v klub še ni nič razpravljalo in se smatrajo za izključene. Dalje se ne smatrajo za člane, dokler ne izpolnijo svojih obveznosti: Marn Miran, Schweiger, Zdravje, Rabič, Kovič, Rozman, Pečnik, Močan, Stembal, Stanek in Ložar. Vzame se na znanje izstop igralcev Žagarja E. in T., Gorinška Metoda, Pavliča Karola, Stuhca Mirkota, Pančurja Staneta, Posinek Josipa, Lebarja Danila, Kovačič Nika, Sibererja Igota, Stiftarja T in Kosarja Ivana. Zaradi nekaterih odstopivših odbornikov se bo vršil izredni občni zbor, ki bo še pravočasno javljen. Po (§ 6 in 16 klubovih pravil pa se izključijo člani: Derganc Alojz, Puschner Rebec in do nadaljnjega ves naraščaj. Za odbor: Dežan Alojz, predsednik, Kosar Ivan podpredsednik, Plavc Viljem, tajnik, Snoj Ivan, Dežan Franc in Josip, odborniki.

Radio

Torek, 6. novembra.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: O mladinski igri v splošnem in posebej (Vomberger Joža). — 12: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Gospodinjska ura: Puding, dodatna hrana za bolnike (Milena Šerko). — 18.20: Otroški kotiček (ga. Cirila Medvedova). — 18.40: Nemščina (dr. Kolarič). — 19.10: Nacionalna ura: Vojska in narodna prosveta. — 19.35: Radio - orkester. — 19.50: Jedilni list, program za sredo, radio - orkester. — 20.40: Prenos iz Beograda. — 22: Čas, poročila, radio - orkester.

Sreda, 7. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Plošče. — 18.20: O zgodovini slovenske glasbe (Zorko Prelovec). — 18.40: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). — 19.10: Nacionalna ura: Vlada Gjorgjević. — 19.35: Plošče. — 19.50: Jedilni list, program za četrtek, uvod v opero. — 20: Prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

BEOGRAD 16: Radio - orkester. — 19: Violinski koncert. — 20: Prenos iz Ljubljane. — PRAGA 19.35: Kvintet na pihala. — 20.35: Klavirski koncert. — 21.05: Prenos iz Brna. — BRNO 19.55: Smetanove pesmi. — 20.35: Prenos iz Prage. — 21.05: Spevoigra. — VARŠAVA 20: Lahka glasba. — 21: Chopinov koncert. — 21.40: Komorna glasba. — 22: Orkester. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.05: Plošče. — 17.10: Sodobna glasba. — 19.20: Skladbe za čelo. — 20.05: Igra. — 22.15: Vojaška godba. — 24: Ciganska kapela. — BERLIN 20.10: Plošče. — 21: Godba na pihala. — 22.20: Lahka glasba. — KÖNIGSBERG 20.05: Iz Berlina. — 21: Slušna igra. — 22.20: Lahka glasba. — STUTTGART 21: Orkestralen koncert. — 22.30: Mešan glasbeni program. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.30: Salonski kvintet. — 19.30: Prenos opere iz gledališča. — 22.15: Ciganska godba. — RIM 17.10: Kvintet. — 20.45: »Madame Butterfly«.

Iz Hrastnika

h— **Občinska proračunska seja** se je vršila v četrtek 25. oktobra. Proračun izkazuje 1.260.594 Din izdatkov, ki bodo kriti z rednimi dohodki in s 180 odstotnimi dokladami na neposredne davke. Lani, ko je še bil pod trboveljsko občino, je plačeval Hrastnik 100 odstotne občinske doklade, trboveljska občina pa bo letos krila izdatke s 111 odstotnimi dokladami.

Čuvajte svoj lepi obraz od vetra, mraza, snega, a obvarovali ga boste samo tedaj, če ga dnevno negujete z

Uran kremo

Sigurno lahko trdimo, ker imamo mnogo dokazov, da ni tako trdovratnega lišaja, katerega Uran krema s parkratno uporabo ne bi popolnoma za vedno odstranila. Zahtevajte jo povsod. 8972

Parfumerija URAN
Stari trg 28

»ALGA« ZA MASAŽO PRI REVMATIZMU, ISHIASU, KOSTNIH BOLEČINAH. ZBADANJU IN TRGANJU V MIŠICAH.

Na dlan roke izlijte malo »ALGE«, z namočeno dlanjo nadrgnite oni del telesa vzdolž mišic, kjer čutite bolečine. Ko se je dlan ugrela in posušila, namočite jo znova in zopet nadrgnite. Tako ponovite večkrat, zatem zavijte nadrgnjeni del v volneno krpo ali rutico. Masirati morate dva do trikrat na dan a po potrebi tudi večkrat. Že po prvih vtiranjih boste opazili prijeten občutek in olajšanje bolečin. Čim začutite tudi najmanjše nerazpoloženje in zbadanje Natrite telo z »ALGO«, ker je to lahko začetek težjega obolenja, kateremu morete priti v okom z malo »ALGE«

»ALGA« se dobiva povsod, 1 steklenica Din 14.—. Reg. S. Br. 18117/32

Občutila sem hude bolečine v nogi...

Obuti sem morala copate, kadar sem šla na trg

Ljudje so se mi smejali, ko so me videli. Imela sem kurja očesa in trdo kožo, noga pa je bila otekla in tako me je bolela, da nisem mogla obuti čevljev.

Samo oni, ki je isto pretrpel kakor jaz, lahko razume moje veselje, ko sem našla enostaven in lahek način, da se rešim vseh teh muk. Neka prijateljica mi je pripovedovala o sijajnem učinku kisikove kopeli s Saltrat Rodellom. Poizkusila sem to in po treh minutah so popolnoma izginila vnetja in otekline, kurja očesa pa so se omehčala v toliki meri, da sem jih lahko odstranila s koreninami vred. Sedaj spet nosim lepe in elegantne čevlje in ves dan lahko hodim brez vseh težav. Saltrat Rodell se prodaja po ugodni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

TOVARNA CIKORIJE „FAVORIT“, ZEMUN

obvešča svoje spoštovane odjemalce, **da ni noben njen potnik ali zastopnik pooblaščen, vršiti inkaso** pri prodaji blaga, ker prodajamo blago izključno proti predplačilu ali povzetju.

RODITELJI!

Otroku, ki pohaja šolo, dajte, ako je slaboten, da použije vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega **»Energina«** za jačenje krvi, živcev in teka. Deca, ki redno jemlje **»Energin«**, ima dober tek in je odporna zoper vsa obolenja. **»Energin«** za jačenje krvi, živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti, ako je slabotno. To je prehodna dekliška doba, ko se mora vsako dekle okrepiti. **»Energin«** dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. **»Energin«** dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica Din 35.
Reg. S. br. 19147-33

OGLAS V „JUTRU“ JE SREDSTVO KI POMAGA V VSEH POSLOVNIH TEŽAVAH

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob priliki smrti naše srčno ljubljene žene, hčerke itd., gospe

ZDENKE LETNIK, roj. ZORIČIČ
žene kontrolorja mer

izrekamo tem potom toplo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom g. dr. Vilku Špornu v Ljubljani in gg. dr. Baumgartenu in dr. Jenšterlu v Trbovljah za njihovo izredno skrb v njeni hudi bolezni. Nadalje iskrena hvala čč. duhovščini, Lovskemu društvu, gg. Zlatariču in kolegom, Sokolski godbi za ganljive žalostinke, vsem darovalcem cvetja in vencev in končno vsem, ki so nepozabno pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Trbovlje-Ljubljana-Zemun, dne 5. novembra 1934.

8970 **Žalujoče rodbine: LETNIK in ZORIČIČ.**

Zahvala

Za vse nam izkazano iskreno sočustvovanje ob smrti nepozabnega, predragega našega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

mag. phr. Jakše Borčiča
sanit. poročnika v rezervi

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo. Prav posebno pa se iz vsega srca zahvaljujemo šefu zdravilišča na Golniku g. primariju dr. Neubauerju za vso njegovo požrtvovalnost, s katero je skušal ozdraviti preljubljenega pokojnika in mu lajšal trpljenje, usmiljenim sestram, ki so mu stregle ob bolezni, vsem prijateljem in znancem za tolažilne obiske, oficirskemu zboru, častni četi in vojaški godbi za zadnjo čast, društvu rezervnih oficirjev, pododboru v Ljubljani in savezu apotekarskih saradnika, sekciji v Ljubljani za časteče spremstvo in ginljive govore ob grobu, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja in končno vsem, ki so preblagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Maša zadušnica se bo brala 7. t. m. ob 7. zjutraj pri frančiškanih.

Ljubljana-Komiža, dne 5. novembra 1934. 8973

Slavka Borčić, mag. phr., z otrokoma in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod — Občina Ljubljana

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Bogica Marčan

dne 3. t. m. po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno preminula.

Pogreb predrage pokojnice je bil v ponedeljek, dne 5. novembra 1934 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta št. 21, na pokopališče k Sv. Križu. 8967

Ljubljana, dne 4. novembra 1934.

Žalujoča rodbina MARČAN in ostali sorodniki

Globoko potrti naznanjamo, da nam je umrl naš dobri mož, oče, brat, stric, tast itd., gospod

Aleksander Lunaček
ŠOLSKI RAVNATELJ V POKOJU

star 70 let.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 7. novembra 1934, ob 10. uri dopoldne v Št. Rupertu na Dolenjskem.

Št. Rupert, dne 5. novembra 1934. 8969

ŽALUJOČE RODBINE:
LUNAČEK, KOY, WERLI in ostalo sorodstvo.

Marcelle Tinayre: 47

Upornica

Roman

Sla je v sosednjo sobo, in Noël jo je slišal, kako je šarila s skodelicami in žličkami. Zamišljeno je ogledoval njene knjige in bral naslove:

»Manon Lescaut', ‚Izpovedi', ‚Adolphe'... In mnogo Balzaca... Balzaca imate radi!... ‚Gospa Bovaryjeva'... ‚Naše srce'... ‚Rdeča lilija'... ‚Ana Karenina'... ‚Moč stvari'... In pesniki... Verlaine, Samain... Vsa čast!... Dobre prijatelje ste si izbrali... Ali bi mi posodili ‚Moč stvari'?«

Vzel je roman Paula Margueritteа, ga odprl in spet zaprl knjigo... Jozana se je vrnila s podnosom:

»Posodim vam, karkoli hočete... ‚Moči stvari' še niste brali?«

»Pač, a tega je že dolgo.«

»Lepa knjiga je! Žalostna in resnična... kakor življenje. Ta mož, ki izgubi strastno obožovano ljubico in se potem tolaži — najprej z ljubezenskim razmerjem, nato pa v drugi ljubezni... O, kako žalostno!...«

»Zakaj?... Večnega žalovanja ni. Življenje v nas se spet in spet obnavlja — naj hočemo ali ne — in poganja zmerom novo cvetje!...«

»Vi menite, da vse mineva, da vse ugaša, da se vse pogreza v veliki nič... vse: bitja, ki smo jih ljubili — in sama ljubezen... Tako menite? Ne, ne, to je nemogoče! Če človek nima lahkomiselne duše, tedaj ne more in noče pozabiti...«

»A zakon življenja vendarle tako hoče! In v evangeliju je zapisano: ‚pustite mrtve, naj pokopavajo svoje mrtve'...«

Jozana ni odgovorila; Noël se je bal, da ne bi bil užalil te ranjene, čiste duše, ki jo je še ogrinjala žalna koprena nedavne izgube. Zato je spet začel jemati knjige s police in jih postavljati nazaj.

»Tu imate zelo lepo izdajo ‚Princese Clevske'.«

Previdno je vzel knjigo v safijanasti vezbi v roko — tako previdno, kakor zna samo tisti, kdor ljubi knjige. Toda na prvem listu je bral besedo — dan — dve začetnici: »V spomin na 4. februarja 19... M. N.«

»To knjigo vam je podaril kak prijatelj?«

»Da, prijatelj je bil...«

Noël je opazil komaj slišno obotavljanje v njenem glasu.

Jozana je stopila v sobo ter postavila predenj skodelico čaja in sladkornik:

»Nekoliko mleka?... Košček sladkorja?...«

»Enega, prosim... Mleka ne... Hvala...«

Postavil je ‚Princeso Clevsko' nazaj na polico in pomolčal.

Somrak je utrinjal iskrenje bakrenega pribora ter jemal nageljnom na zavesi njihovo barvo in malim biserovinastim lunicam v rumeni vazi njihov lesket. Ulične svetiljke so metale svoje odseve na strop temne sobe, in Noël in Jozana sta bila žalostna in nista vedela, zakaj.

Jozana je stopila po svetilko; ko se je vrnila, je Noël vstal, da bi odšel.

»Že?«

In ta beseda iz njenih ust, ki je bila prej tolikanj zabolela Noëla, mu je zdaj zazvenela kakor milovanje.

19

Tako je stopil Noël v življenje mlade žene, ga napolnil s svojimi mislimi in ga poživil s svojimi obiski in svojimi vsakdanjimi pismi.

Kadar z jutrnjo pošto ni prišel sinji ovoj z običajnim jutrnjim pozdravom, ali kadar Noëla po naključju ni bilo k Marietti, je bila Jozana ves dan nervozna in slabe volje. Ogibala se je gospodične Müllerjeve in ruskega botanika, sedela čisto sama v svojem kotu in strmela na prazni stol nasproti sebe. Ker je Noël ni mogel spremljati v oddaljene kraje, kamor so jo vodile dolžnosti njenega poklica, se je spominjala prijaznih izprehodov, ki sta jih bila skupaj napravila v predmestja ali v okolico ter iskala prijateljeve krepke postave in njegovega rjavkastega obraza. Šopek cvetlic, knjiga, Bartholomejeva jokajoča žena in v somraku odsev uličnih svetiljk na stropu, vse to se je v njenem spominu spajalo z Noëlovimi besedami in gibi, in časih je nehote posnemala njegove izraze ali prelive njegovega glasu.

Tako je živela v ozračju, ki ga je bil ustvaril okoli nje, in se nehote vdajala novim mislim in novemu pojmovanju reči. Rekonvalescentka je bila še vedno, bol minulosti je še rahlo, rahlo podrhtevala v njej; a njeno srce in njeni čuti so bili polni miru, in dnevi so ji minevali tako lahkotno, noči tako mirno, da ni niti opažala, kako bežijo.

Noëlove jasne oči zdaj niso več plašile Jozane. V bližini tega moža jo je obhajalo doslej neznano čuvstvo varnosti in zaupanja. Rada ga je prosila za svet; rada bi se bila priporočila njegovemu varstvu. Vsa bitja, ki jih je Jozana doslej ljubila, so se opirala nanjo; zdaj se je v njeni duši prvič oglašala ženska potreba, da bi se sama oprla na drugega človeka.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun. Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

GOSTILNIČARJI!

Nudite gostom najsijajnejše jugoslovensko

BERMET-VINO

Črnino iz Fruške gore.

V sodčkih od 50 litrov naprej ga pošilja

B. MARINKOV,
Sremski Karlovci, Fruška gora.

Službo dobi

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Trgovski pomočnik
izurjen v mešani trgovini, agilen, prvovrsten specerist, vojaščine prost se sprejme kot prva moč. Ponudbe na tvrdko Rojnik Ivan, Slovenjgradec. 32203-1

Deklo
staro do 28 let — vešče vseh del na kmečkem posestvu in ki bi bila tudi v pomoč v gostilni, sprejmem takoj. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Gorenjsko 6«. 31924-1

Prodajalca (ko)
večjega v trgovini dvokoles in šivalnih strojev, iščem. Ponudbe na Interreklam d. d., Zagreb, Maaryrkova št. 28, pod br. 228/A-37. 32300-1

Trgovac
samac, u većem primorskom gradu, traži domaću, vrsnu kuharicu, staru 30—35 godina, vještu samostalnom vođenju kućanstva i vršenju svih kućnih poslova (da zna i šivati kućne potrebštine ličnim strojem). Pismene ponude sa slikom i svedodžbama neka se dostave ogl. odd. »Jutra« pod oznakom »Samostalna domaćica«. 32058-1

Trg. pomočnika
sprejmem takoj. Prednost s šoferskim izpitom. — Drago Radej, Trbovlje. 32282-1

Mlajšo žensko
preprosto, brez otrok, zanesljivo, iščem za skupno gospodarstvo. Pismena pojasnila daje Franc Dobeve — Mokronog. 32285-1

Čevljarskega pomočnika
večjega vsakega dela — sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 32406-1

Šivilja
zmožna vseh finih damskih oblačil, z najmanj 10letno samostalno prakso v mestu, dobi takoj stalno mesto pri F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29. 32407-1

Vajenci-ke

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Iščem vajenca
za trgovino z mešanim blagom z dobrimi spričevali, starega 14—15 let. Vsa oskrba v hiši. Naslov Beigot Ivan, trgovec, Št. Lenart v Slov. goricah. 32210-44

Službe išče

Beseda 50 para davek 1 Din za šifre ali dajanje naslova 3 Din Najmanjši znesek 12 Din

Mlada natakarica
marljiva in inteligentna, želo simpatična, išče s 15. novembrom ali 1. decembrom službo v boljšem lokalu v Ljubljani ali na Gorenjskem. Vzame tudi vajenko (fanka) na račun. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Pridna in marljiva«. 32291-2

Šivilja
dobro izurjena, gre šivat na dom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 32276-2

Mesarski pomočnik
išče službo — najraje v mestu. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Trbovljah pod šifro »Mesarski pomočnik«. 32384-2

Boljša gospodična
solidna, prikupljive zunanjosti, pridna, vešča tudi nemščine, želi službo k otrokom ali v pomoč gospodinji. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Zelo zmožna«. 32286-2

Pouk

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din Dijaki 12 Din

Krojni in šivalni tečaj popoldanski in večerni
priredi damski salon Jožica Kumelj (izvežbana v inozemstvu), Gledališka 7, visoko pritličje. Prijave do 10. novembra. Istotam naročite kroje po vseh žurnalih! 32401-4

Prodam

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Telefon štev. 2708
la trboveli premog
suha bukova drva in koks za centralno kurjavo oddi po konkurenčni ceni Velep. Ljubljana VII. Sv. Jerneja 25. 30708-6

Za polovično ceno
odprodaja del zaloge tvrdke A. Šinkovec nasl. K. Sons, Mestni trg. Cenjene dame se na to opozarjajo 32372-6

Avto, moto

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Lanz lokomobilo
parno, 10 atmosfer, pritiska 9.7 m² kuril. ploskve generalno popravljeno, in
petsedežen avto
»Lancia«, v brezhibnem stanju prodam ali zamenjam za deželne pridelke ali slivovico. A. Beršnjak Stična, dravska banovina. 32404-10

Vrednote

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Pohištvo

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 1.- Din

Dve spalnici
koromačasti orehovi, boljše vrste, ugodno poseta Tomšič, mizarstvo, Kašelj — D. M. v Polju. 32390-12

Kapital

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Kupimo knjižice
Mestne hranilnice Maribor — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Podjetje«. 32346-16

Družabnika
s kapitalom 150.000 Din sprejmem v dobro idočo trgovino. Pojasnila pod »Vpeljana trgovina« na ogl. odd. »Jutra«. 32228-16

Krojača ali šiviljo
sprejmem v družabništvo v damski stroki. — Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Krojač« 32378-16

Bančne vložne knjižice
in vrednostne papirje kupujemo, prodajamo in kreditiramo najugodneje. Izplačilo takoj v gotovini. Naročila iz province izvršujemo najvestneje. Poslovni zavod d. d., Zagreb Praška ulica 6/II. telefon int. 38-38. — Za odgovor priložite 3 Din v znamkah. 201-16

Cca. 300.000 Din gotovine
nudim proti absolutno dobri garanciji. — Pišite na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Sigurnost«. 32411-16

Kupim

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Poljskih tračnic
600 m, 6—7 kg, in 10 železnih kiperjev za vsebino ½ m³ kupi Kirbiš v Celju 32359-7

Transmisijsko os
50—90 mm, dolgo 1.50 m, 4 ležišča, svedrina 50—60 mm in 5 jermenic 60—150 cm premera, rabljeno, kupi Alojzij Petrič, Lipsenj št. 39, pošta Grahovo — Rakek. 32364-7

Štedilnik
rabljen, kupi Gomadnik, Trbovlje II. 32383-7

Vinske sode
50—250 litrov, dobro ohranjene kupi Belokranjska klet, Ljubljana VII. Gasilska cesta 3. 32402-7

Železno blagajno
manjšo, ne pretežko, iščemo. Ponudbe s ceno na ogl. oddelek »Jutra« pod »Blagajna«. 32406-7

Oblačila

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Flanelo
trpežno, od 7 Din naprej, blago za plašče od 30 Din, zimske rjuhe, deke, kovtre, trikotažo in pletenine najceneje pri F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 31516-13

Lokali

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Trgovski lokal
na Gosposvetski cesti 10 takoj oddam. — Pojasnila daje Cesar, I. nadstropje. 32370-19

Posest

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifre ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Mlad gozd
40 ha, ležeč ob banovinski cesti, nasproti Rajhenburga, naprodaj za gotovino ali vložno knjižico Kmetske posojilnice ljubljanske okolice. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »150.000«. 32198-20

Lepo posestvo
v sredini Karlovca pripravno za trgovca, mesarja, hotelirja in restavraterja, radi starosti in odpotovanja takoj prodam proti gotovini. Pojasnilo: »Veseli Hrvat«, hotelir — Karlovac 32078-20

Več stavb. parcel
skupno v izmeri 7000 m² prodam v bližini kolodvora Vižmarje. — Poizve se v Vižmarjih št. 59. 32059-20

Parcelo
do 1000 m² veliko, v najlepši legi pod Rožnikom že ograjeno, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 32309-20

Pridelki

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Seno
sladko in poletno — ter
deteljo
kupim. Najnižje ponudbe na naslov: Josip Herlah, Lasko 32400-33

Sadje

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Kaj je »Biserluk«?
31962-34

V najem

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Trgovino sadja
in bonbonjera, prodam ali oddam v najem. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod znakom »Dobro idoča« 32397-17

Prodajalno kruha
v sredini mesta oddam v najem. Ugodna prilika tudi za prodajo živil, sadja in mleka. — K najemnini event. nekaj prispevam. Pojasnila daje Šršen v Rožni dolini, cesta II/14. 32405-17

Gostilno
slaščičarno in mlekarno, skupno 3 lokalov, na zelo prometnem kraju v Ljubljani, s pritiklinami, kletjo, dvoriščnim vrtom in s trisobnim komfortnim stanovanjem oddam v najem radi družinskih razmer. — Podrobnosti pri »Zaščiti«, Ljubljana, Maearykova c. št. 14/II. 32408-17

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

V kavarni Viadukt
na Šmartinski cesti št. 24 igra vsak večer prvovrstna godba s sviračicami. 32379-18

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Dvosob. stanovanje
parketirano, in enosobno parketirano takoj oddam v Mostah, Pokopališka ulica št. 14. 32373-21

Lepo stanovanje
na deželi blizu Ljubljane, ob glavni cesti, kjer je žel. postaja, šola, oddam. Vodovod v kraju, vrt za zelenjavo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 32066-21

Enosob. stanovanje
s kabinetom oddam. Ogled med 4. in 6. uro. Vprašati v kleti v Povšetovi ulici št. 37, Kodeljevo. 32377-21

Trisob. stanovanje
oddam s 1. februarjem mirni stranki. Drogerija Hermes, Miklošičeva cesta št. 30. 32394-21

Lepo stanovanje
3 sob. kuhinje in pritiklin oddam z decembrom za 500 Din z vodarino. Vprašati na Celovški cesti 56, dvorišče. 32399-21

Stanovanje
2 parketiranih sob s pritiklinami oddam mirni stranki takoj ali z decembrom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 32400-21

Glasbila

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Kratek klavir
črn, zelo dobro ohranjen
in 2 starin. angela
poceni proda Zima, Wolfova ulica štev. 10/I. 32391-26

Črn pianino
modern, z močnim glasom ugodno proda Favsta Vidic, Ljubljana VII, Černetova 6. 32396-26

Sobo odda

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Sobo
s posebnim vhodom takoj odda Turk, Streliška ulica št. 22. 32368-23

Sostanovalko
sprejmem, letotam oddam
sobo gospodični
z vso oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 32374-23

Sobico
suterensko, separirano, za 150 Din oddam pri Taboru. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 32389-23

Prazno sobo
s posebnim vhodom, oddam. Ogledati med tri četrt na 1. in tri četrt na 2. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 32387-23

1 alj 2 opremljeni sobi
oddam s 15. novembrom na Jurčičevem trgu 2/I — levo. 32388-23

Prazno sobo
veliko in solnčno, s posebnim vhodom, v visokem pritličju oddam. — Lahko se kuha. Bolgarska ulica 24. 32393-23

Prazno sobo s štedilnikom
na dvorišču takoj odda Andlovic, Kolodvorska ul. št. 11. 32395-23

Izgubljeno

Beseda 50 para davek 1 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din Najmanjši znesek 12 Din

Damsko torbico
rjave, sem izgubila od Tabora do grada. Najditelja prosim, da jo proti nagradi odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 32381-28

Stroji

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Nov šivalni stroj
po ugodni ceni proda Bartelj Pavle, Jesenice. 32137-29

Pletilni stroj
skoraj nov (Porp 100/12) proda F. M. Rožina, Ljubljana, Židovska 7. 32370-26

Informacije

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Gospa Pančur!
Vrnite zamenjan otroški bel plaščck na znani Vam naslov, kjer dobite svojega nazaj. 32266-31

Preklic
Podpisani Marin Ivan, trgovec in posestnik na Miru sem govoril o gdč. Smale Ivanki, trgovski v Ljubljani na Marijinem trgu, da je zaprta. Za te klevete nisem imel naj manjše osnove in jo vsled tega preklicujem in jo obžalujem ter se zahvaljujem gdčni. Smale Ivanki, da je odstopila od kazenske tožbe. Mirna, dne 4. novembra 1934. **Marin Ivan.** 32392-31

Dražbe

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Sodna dražba
nepremičnin »Zvonarne in livarne« št. Vid nad Ljubljano dne 8. novembra 1934 ob 8.30 pri sodišču soba 16. Približno 3000 kv. stavbišča. Sodno cenjeno 203.000 Din. 32266-32

Javna dražba
najdenih predmetov se bo vršila 7. novembra ob 9. uri na glavnem kolodvoru v Ljubljani. 32371-32

Zvonarna in livarna
v št. Vidu nad Ljubljano se proda na javni dražbi dne 8. novembra ob 8.30, soba št. 16. Cca 3000 m² stavbišča. Sodno cenjeno 203.000 Din. 32266-32

Razno

Telefon 2059
Premog Karbopaket drva in koks nudi
POGAČNIK
Bohoričeva ulica 5

NA KRIŽIŠČU CENTRUMA LJUBLJANE
oddamo v I. nadstropju
komfortno stanovanje
obstoječe: iz 5 velikih sob in dveh kabinetov, primerno tudi za poslovne lokale. Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 8839

✝

Umrl je naš

Toni Kremžar

dipl. stroj. tehn. — rez. oficir

Pogreb bo v torek ob ½4. uri popoldne iz njegovega doma na pokopališče v št. Vidu.

Št. Vid nad Ljubljano, 4. nov. 1934.

8968 **Rodbina KREMŽAR.**

✝

V neizmerni globoki žalosti naznanjam v svojem imenu in v imenu svoje hčerkice **MAJDICE**, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da naju je naša nad vse ljubljena soproga in mamica, gospa

Marija Šifrer, roj. Soklič

SOPROGA TRGOVCA

dne 5. novembra ob 3. uri zjutraj v starosti 34 let nenadoma za vedno zapustila.

Pogreb predrage pokojnice bo v sredo, dne 7. novembra ob 15. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Priporoča se v blag spomin.

Kranj, dne 5. novembra 1934.

ŠIFRER FRANC, trgovec; MAJDICA, hčerka.
Žalujoče rodbine: ŠIFRER, SOKLIČ in ostalo sorodstvo. 8971

✝

Naša ljubljena soproga, mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

ANA MAJNIK

roj. JUVAN

je dne 4. t. m. previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 6. t. m. ob 2. uri popoldne iz tukajšnje Splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1934.

Globoko užaloščeni GREGOR MAJNIK, soprog, hčere in sinovi ter ostalo sorodstvo. 8963

Občina Ljubljana — Mestni pogrebni zavod

✝

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Zapustil nas je za vedno naš srčnoljubljeni sin in brat, gospod

Rudolf Podpac

abs. iur.

Na zadnji poti ga bomo spremili v torek, dne 6. t. m. ob ½4. uri popoldne iz hiše žalosti Žolgerjeva ulica št. 4.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1934.

8965 **Rodbina PODPAC.**

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

✝

V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš nad vse ljubljeni oče, stari oče, stric in tast, gospod

KAROL HRIBERNIK

ŽELEZNIŠKI PODURADNIK V POK.

dne 3. t. m. po dolgotrajni bolezni, previden s svetotajstvi, v 76. letu starosti mirno preminil.

Pogreb bo v torek, dne 6. novembra 1934 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Janševa ulica 10, na pokopališče v Dravlje.

Ljubljana, dne 5. novembra 1934.

8964 **Žalujoči ostali.**

Urednik Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani